

Kronika życia literackiego w PRL 1965

Digitalizacja przeprowadzona w ramach zadania „Cyfrowe zasoby dokumentacji literatury polskiej w wolnym dostępie” realizowanego przez Fundację Akademia Humanistyczna w partnerstwie z Instytutem Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk i Muzeum Literatury im. Adama Mickiewicza. Dofinansowano ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

Styczeń

1

-Przeniesienie Teatru Laboratorium 13 Rzędów z Opola do Wrocławia.
Teatr rozpoczął działalność początkowo w salach Klubu Studenckiego,
a następnie w zabytkowym ratuszu wrocławskim.

„Alm. Sceny pol. 1964/1965 s.326.-“

3I - 18XII - Dyskusja o uniwersytetach i Instytucie Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. Dyskusję rozpoczęli w roku 1964: M. Żurowski artykułem: Urzednicy i profesorowie („Kultura” nr 50) i J.Z. Jakubowski artykułem: Opolonistycy poważnie („Kultura” nr 51-52). Autorzy stwierdzili konieczność przemyślenia dotychczasowej struktury uniwersytetów, a w szczególności wydziałów humanistycznych, funkcjonujących, ich zdaniem, wadliwie, za co winę ponosi również Ministerstwo Szkolnictwa Wyższego, zbyt mało zainteresowane tymi sprawami, a nawet stwarzające biurokratyczne utrudnienia w pracy uniwersytetów. Podobne problemy poruszyli dyskutanci występujący na łamach „Kultury”, w poważnej części pracownicy naukowcy Uniwersytetu Warszawskiego. Istotę ich stwierdzeń sygnalizowały charakterystyczne tytuły artykułów: A. Garlicki: Szkoły średniej ciąg dalszy (nr 2), A. Lam: Przeciwko barierom /nr 4/, S. Durski: Może rok propedeutyczny (nr 6), J. Rurawski: Asystent - to również pedagog i wychowawca (nr 6), J. Sosnowski: Uniwersytety czy zakłady kształcenia nauczycieli? (nr 8). Numer ósmy „Kultury” zawierał dwie kolumny wypowiedzi naukowców i studentów na tematy poruszone w dyskusji. Pownowne wystąpienie J.Z. Jakubowskiego w artykule: Dajmy uniwersytetom możliwość pracy! (nr 11) zawęziło zakres poruszanych problemów do spraw polonistyki. Powtarzając swe przekonanie o krytycznej sytuacji uniwersyteckiej polonistyki, doszedł autor do wniosku, że główną tego

przyczyną jest istnienie Instytutu Badań Literackich, który zmonopolizował naukę o literaturze, korzysta z szeregu ulg i dotacji w zakresie niedostępnym uniwersyteckim katedrom, a pracą swoją wcale nie udawadnia konieczności utrzymywania tych przywilejów. Jakubowski zarzucił pracom naukowców z Instytutu Badań Literackich niezrozumiałość, językowy hermetyzm i snobizm kryjący brak rzeczywistej wiedzy. Z tych powodów nauka o literaturze straciła kontakt ze szkołą, przestała służyć nauczycielom potrzebującym rzetelnych prac popularyzatorskich. Postulaty autora artykułu dotyczyły między innymi kwestii obciążenia pracowników Instytutu Badań Literackich obowiązkami dydaktycznymi, problemu sprawiedliwego dzielenia dotacji, a także ogólnikowo problemu reorganizacji Instytutu. "Najwyższa pora - pisał J.Z. Jakubowski - podjąć reorganizację naszego życia polonistycznego. Na pewno należy zostawić w IBL pracownie bibliograficzno-dokumentacyjne, wymagające zbiorowego działania i zespołu stałych współpracowników." Zmiany te powinny nastąpić w imię dobra polonistyki uniwersyteckiej: "Chodzi o wzmocnienie samodzielności katedr, o tworzenie nie jednego, ale kilku ośrodków pracy naukowej."

A. Garlicki w artykule : Dyskusja bez partnera /"Kultura" nr 15/ podjął ogólne wątki dyskusji stwierdzając wprost to, co przewijało się w różnej formie w innych wypowiedziach : "Nasze szkolnictwo wyższe, a przede wszystkim szkolnictwo typu uniwersyteckiego jest anachroniczne, jest niedostosowane do wymagań drugiej połowy wieku dwudziestego." Niepokój autora budziła również bierna postawa Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego, które uchyliło się od udziału w dyskusji mimo wielu zarzutów skierowanych bezpośrednio pod jego adresem. Kontrowersje między polonistyką uniwersytecką a Instytutem Badań Literackich powróciły na marginesie sporu K. Wyki z J.Z. Jakubowskim z okazji obchodów Roku Żeromskiego. Problemu tego dotyczył także artykuł K. Wyki : Instytuty i uniwersytety /"Polityka" nr 20/, w którym autor przy pomocy da-

"http://rcin.org.pl"

nych statystycznych obrazujących tempo przyrostu kadry naukowej osiągnięte w Instytucie Badań Literackich, udawadniał konieczność i formę istnienia tej placówki naukowej. Zarzuty J.Z. Jakubowskiego uznał Wyka za małosłowne i oparte "na założeniu, że rzucając kamienie do ogrodu sąsiada (szczególnie do tego celu nadają się kamienie fałszowane) sprawię, że w moim własnym ogrodzie szybciej drzewa wyrosną". Inne twierdzenie Jakubowskiego, o konieczności podejmowania tylko takich badań, które przydadzą się w szkole jest, zdaniem autora, wyrazem "antynaukowej demagogii".

W odpowiedzi na wystąpienie Wyki we "Współczesności" ukazał się artykuł J. Rohozińskiego : Zbadajmy mur od marzeń strony /nr 11/, w którym autor, nie odmawiając zasług Instytutowi Badań Literackich, wskazał na potrzebę poprawy sytuacji w nadmiernie obciążonych pracą uniwersytetach. "Stanowisko prof. Wyki - pisał - mające na celu obronę Instytutu, którym kieruje należy uszanować i zrozumieć. Ale nie wylewajmy dziecka wraz z kąpielą. Powinniśmy zrozumieć i uszanować także stanowisko przedstawicieli uniwersytetów. Interesy nauki i interesy społeczne, między którymi nie ma przeciwieństwa, mogą na tym tylko zyskać." W liście do redakcji "Współczesności" /nr 12/ K. Wyka polemizował ze zdaniem J. Rohozińskiego, wedle którego "nikt nie groził IBL-owi rozbiorem", przytaczając, dotyczące tej kwestii, fragmenty artykułu J.Z. Jakubowskiego : Dajmy uniwersytetom możliwość pracy ! /"Kultura nr 11/.

Artykułem : I co dalej z uniwersytetami ? /"Kultura nr 25/ włączył się jeszcze raz do dyskusji J.Z. Jakubowski, powtarzając wyrażone już wcześniej zarzuty pod adresem Instytutu Badań Literackich i dokonania naukowych jego pracowników, a kierunek rozwoju polonistyki upatrując we wzmocnieniu więzi ze szkołą. Sprawy te poruszył także K. Grzybowski na marginesie artykułu : Proszony o arbitraż /"Życie lit. nr 25/. Uznając komplikację i ezoteryczność współczesnego języka naukowego za

naturalne zjawisko towarzyszące rozwojowi nauki, uznał ón za nieporozumienie stawianie takiego zarzutu naukowcom z kręgu Instytutu Badań Literackich. Skrajnie odmienne zdanie na ten temat ujawnił J. Nowak-Dłużewski w artykule : Jeszcze w sprawie stylu naukowego polonistów /"Kultura", nr 31/. Powołując się na przykłady historyków literatury stwierdził on, że wielcy humaniści pisali zawsze jasno i zrozumiale a prac ich nie trzeba było poddawać specjalnym zabiegom popularyzatorskim. Lekceważenie czytelnika jest, zdaniem autora, jedną z przyczyn hermetycznego języka stosowanego w pracach Instytutu Badań Literackich. "Styl pracy naukowej - pisał J. Nowak-Dłużewski - przestaje być jasny i zrozumiały właśnie w tej chwili kiedy przestaje pełnić funkcję pojęciowej prozy naukowej, której zadaniem jest przekonanie czytelnika na drodze racjonalistycznej o słuszności uzasadnianej prawdy naukowej."

Ton spokojnej analizy ujawnionych problemów wniósł do dyskusji artykuł J. Ziomka zatytułowany : Domowe sprawy uniwersytetów /"Współczesność", nr 18/. Autor uznał w nim za pożyteczne dla nauki uniwersyteckiej istnienie specjalistycznych instytutów naukowych, gdyż umożliwiają one stałą konfrontację specjalistom określonych dziedzin nauki, czego nie potrafią zapewnić uniwersytety, z natury rzeczy, posiadające strukturę dezintegracyjną.

Swoistym komentarzem do całej dyskusji stał się list nauczycielki z Zakopanego I. Dziedzić do redakcji "Polityki" /nr 51/. Pisząc o popularności prac K. Wyki, H. Markiewicz czy Z. Najdera w środowisku polonistycznym stwierdziła ona : "nie przedadajmy z tą wysoką specyficznością wydawnictw IBL-Ź", a nieco dalej konkludowała : "zaskakuje jednak nauczyciela fakt, że oto w jego imieniu postuluje się wiedzę preparowaną, spopularyzowaną, ułatwioną."

M. Żurowski : Urzednicy i profesorowie, "Kultura" 1964, nr 50.-

J.Z.Jakubowski : O polonistyce poważnie. „Kultura” 1964, nr 51-52.-
M.Żurowski : Nasze uniwersytety. „Kultura” 3 I, nr 1.-W.Jakóbczyk :
List do redakcji. „Kultura” 10 I, nr 2.-A.Garlicki : Szkoły średniej
ciąg dalszy. „Kultura” 10 I, nr 2.-A.Lam : Przeciwko barierom. „Kultura”
24 I, nr 4.-S.Durski : Może rok propedeutyczny. „Kultura” 7 II, nr 6.-
J.Rurawski : Asystent - to również pedagog i wychowawca. „Kultura”
7 II, nr 6.-J.Sosnowski : Uniwersytety czy zakłady kształcenia nauczy-
cieli ? „Kultura” 24 II, nr 8.-J.Aleksandrowicz : Refleksje i propozycje.
„Kultura” 24 II, nr 8.-J.Ławnik : Jaka reforma jest potrzebna. „Kul-
tura” 24 II, nr 8.-J.Z.Jakubowski : Dajmy uniwersytetom możliwość pra-
cy ! „Kultura” 14 III, nr 11.-A.Garlicki : Dyskusja bez partnera. „Kultu-
ra” 14 IV, nr 15.-K.Wyka : Instytuty i uniwersytety. „Polityka” 15 V,
nr 20.-J.Rohoziński : Zbadajmy mur od marzeń strony. „Współczesność”
26 V - 3 VI, nr 11.-K.Wyka : List do redakcji. „Współczesność” 9 - 22 VI,
nr 12.-K.Grzybowski : 7 Proszony o arbitraż. „Życie lit.” 20 VI, nr 25.-
J.Z.Jakubowski : I co dalej z uniwersytetami ? „Kultura” 20 VI, nr 25.-
J.Okopień : Współczesność na indeksie. „Polityka” 19 VI, nr 25.-J.Nowak-
Dłużewski : Jeszcze w sprawie stylu naukowego polonistów. „Kultura”
1 VIII, nr 31.-J.Ziomek : Domowe sprawy uniwersytetów. „Współczesność”
1 - 14 IX, nr 18.-I.Dziedzic : List do redakcji. „Polityka” 18 XII,
nr 51.-

6I - 28III - Polemika wokół twórczości Tadeusza Różewicza. Polemikę zapoczątkował
J.S.Sito artykułem zatytułowanym : Nic albo niewiele w potoku słów
„Współczesność”, nr 1/. Tytuł eseju streszczał podstawową tezę autora

zarzucającego twórczości poetyckiej T. Różewicza wiele i pusto - słowie. Dokonując oglądu ostatniego tomu poety : Twarz /Warszawa, 1964/ omówił i ocenił Sito pewne ogólne tendencje zauważalne również w tym zbiorze, a charakterystyczne, według niego dla całej twórczości autora Niepokoju. Różewiczowski zwrot ku reporterskiej prozie, ku wierszowanej reportażyście był, wedle krytyka, główną przyczyną porażki artystycznej i myślowej poety. Rzecz bowiem w tym, że "odmawiając sztuce poetyckiej zaufania, negując jej adekwatność, Różewicz nie zmienił jej, lecz przestał partycypować". Różewiczowski zamyślenie do konkretnego nie idzie poza tym w parze z umiejętnością ich selekcji, czego skutkiem jest ów tytułowy "potok słów". "Treść poematu Spadanie - pisał Sito - jego konkluzja, sprowadza się do stwierdzenia, iż "dna nie ma". Myśl tę wyraził Różewicz na przestrzeni 274 linijek wiersza, wliczając w to obszerny cytat z Wyznań św. Augustyna, fragment dialogu z Biesów Dostojewskiego i ułamek Upadku Camusa. Tę samą myśl S.J. Lec ujął w następujący aforyzm : "Kiedy znalazłem się na samym dnie, usłyszałem nagle pukanie od spodu." Refleksyjna warstwa utworów Różewicza świadczy również, zdaniem krytyka, o tym, że rozgłos nadany tej poezji nie jest adekwatny do jej rzeczywistej rangi. Prawda poetycka, osiągnięta przez Różewicza drogą wielu wyrzeczeń to tylko "banał, z niedobrą, niejasną pointą".

Pierwszą reakcją na wystąpienie J.S. Sito była notatka J. Maślińskiego w Przeglądzie prasy : Obaj na jednym koniu // Życie lit., nr 3/. Autor zwrócił w niej uwagę, że J.S. Sito wstępując w szranki polemiczne w imię metafizycznych racji poezji i twierdząc, że przyczyną porażki Różewicza było właśnie wyrzeczenie się owych elementów metafizycznych, prowadzące do "wyjałowienia w świecie rzeczy", nie dostrzega, iż naturalistyczny i symbolistyczny sposób widzenia świata stanowią dwa skrzydła tej samej, mocno osadzonej w tradycjach XX wieku, litera-

tury.

Obrony zaatakowanego poety podjął się J. Kwiatkowski w artykule : Jak zabić starszego poetę czyli sztuka magiczna J.S. Sito /Życie lit. nr 9/. Kwestionując czystość intencji polemicznych Sito i podważając szereg jego sądów szczegółowych, zauważył jednocześnie Kwiatkowski bardziej ogólne tło ~~społu~~, dostrzegł opozycję, która pojawiła się w najnowszej poezji polskiej. "Przeciw postawie filozoficznej wyrażanej przez Różewicza - pisał - postawie wyobcowania i kulturowej bezradności, pojawia się sprzeciw poetów, których twórczość odczytać można jako wyraz wiary w możliwość kontynuacji europejskiej kultury w jej dotychczasowym rozumieniu i których twórczość stanowi - na miarę ich sił - próbę współkonstruowania nowej odmiany tej kultury. Przeciw anty-poetycznej poetyce Różewicza pojawia się (pojawiła się już przed kilkoma laty) poetyka przekornie tradycyjna, której "tradycjonalizm" ma jednak głęboki sens filozoficzno-psychologiczny, koresponduje z rozwojem współczesnej antropologii kulturalnej i psychologii, nie jest pozabawiony odsyłaczy do rozwoju współczesnej fizyki." W artykule J.S. Sito świadomość tych spraw przygnieciona została, zdaniem Kwiatkowskiego, "jakże dziecinnymi - próbami udowodnienia, że ten, kto pisze inne wiersze, pisze złe wiersze".

Ironicznym felietonem skwitował wystąpienie Kwiatkowskiego A. Lam (Współczesność, nr 6). Zarzucił on Kwiatkowskiemu, że nie broni Różewicza argumentami lecz wielosłowiem, banalizującym często sens utworów poety i że odwołuje się do zadziwiającego kodeksu moralnego, wedle którego młody, początkujący poeta nie ma prawa zaatakować starszego, znanego i uznanego.

Próbkę nowej interpretacji twórczości autora Twarzy podjął L. Śliwnik w artykule : Różewicza poszukiwanie formy (Kultura, nr 10). Polemiczne akcenty - postawienie J.S. Sito zarzutu nierzetelności krytycznej

zajmowały jedynie margines artykułu. Głównym jego elementem była, dokonana przy pomocy pojęć zapożyczonych z działalności krytycznej T.S.Eliota, analiza drogi dojścia poety do formy dramaturgicznej, zaszczynającej dominować w twórczości Różewicza. Za konstytutywną cechę tej fazy rozwoju poety uznał Śliwonik dążność do obiektywizacji przekonań i sądów poetyckich, przejawiającą się formalnie między innymi w skłonności do częstego cytowania samego siebie. Zjawisko to grozi utrawą kontaktu z czytelnikami. W zakończeniu artykułu autor dał jednak wyraz przekonaniu, iż z kryzysu jaki poeta na pewno przeżywa, wyjdzie Różewicz zwycięsko.

Wypowiedź Śliwonika została zaatakowana w liście E.Morawiec do redakcji "Współczesności" (nr 7-8). Uwagi polemiczne dotyczyły w równym stopniu metody krytycznej użytej przez autora (zarzut rozpatrywania twórczości poety w oderwaniu od "całokształtu zjawisk zachodzących w kulturze"), jak i dorobku twórczego Różewicza. Morawiec zarzuciła Różewiczowi zbytnią stabilność intelektualną i artystyczną, hołdowanie tym samym co przed laty obsesjom i tym samym co przed laty przemyśleniom na ich temat. Jest to postawa anachroniczna, zdaniem autorki, bo historyczne funkcje tej poezji ulegają przecież nieustannym zmianom. "Inaczej wygląda twórczość Różewicza na tle literatury lat 50 - Borowskiego, Nałkowskiej, inaczej na tle poezji i literatury, która wyraża te same co poeta obsesje. Prawem i obowiązkiem poety wybitnego - konkludowała E.Morawiec - jest odkrywać samego siebie coraz dalej, nie pozostawać zawsze tą samą rewelacją pierwszych odkryć; gdyż grozi to autoklasycyzmem."

Oryginalną pointą całej polemiki stał się list samego T.Różewicza do redakcji "Kultury" (nr 13) zawierający sprostowanie błędu korektorskiego (uda Kybele - starożytniej bogini płodności, zamiast : uda Kobyle), którym zarówno obrońcy jak i antygoniści posługiwali się ja-

ko argumentem. "Przesyłając Panu Redaktorowi to sprostowanie - oświadczył poeta -pragnę zawiadomić przeciwników i polemistów, że ze swej strony uważam dyskusję /chwilowo/ za zakończoną."

J.S.Sito : Nic albo niewiele w potoku słów, Współczesność " 6-19 I, nr 1.-M.A.Styks /J.Maśliński/ : Obaj na jednym koniu, Życie lit. " 17 I nr 3.-J.Kwiatkowski : Jak zabić starszego poetę czyli sztuka magiczna Jerzego S.Sito, Życie lit. " 28 II, nr 9.-Old Lord /A.Lam/ : Stróż kodeksu, Współczesność " 17 III-6 IV, nr 6.-L.Sliwonik : Różewicza poszukiwania formy, Kultura " 7 III, nr 10.-E.Morawiec : List do redakcji, Współczesność " 7-27, nr 7-8.-T.Różewicz : List do redakcji, Kultura " 28 III, nr 13.-

7

- Zgon Stanisława Kolbuszewskiego we Wrocławiu. Zmarły był historykiem literatury, wieloletnim rektorem Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Opolu, członkiem Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego i prezes Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk. (ur. 22 VI 1901 r.)
Rocz.lit. 1965, s. 568.-

9

- Obchody stulecia urodzin Stefana Żeromskiego. Dziewiątego stycznia oddział Muzeum Narodowego w Nieborowie zorganizował wystawę związaną przede wszystkim z rozdziałem : Nowy Rok z Popiołów S.Żeromskiego, dotyczącym Łowicza. Wystawa obejmowała autografy, druki, militaria i pamiątki użyczone przez córkę pisarza M.Żeromską, Archiwum Akt Dawnych, Bibliotekę Uniwersytetu Warszawskiego i muzea.

Dwudziestego szóstego marca odbyła się w Działdowie sesja naukowa poświęcona twórczości S.Żeromskiego, zorganizowana przez Oddział Olsztyński Towarzystwa Literackiego im.A.Mickiewicza. Referaty wygłosili : S.Frybes : "Popioły" Żeromskiego a rozwój powieści historycznej; S.Hertel : S.Żeromski wobec Ziemi Północnych.

Dwudziestego siódmego marca odbyła się w Poznaniu sesja naukowa poświęcona twórczości S. Żeromskiego zorganizowana przez Towarzystwo Literackie im. A. Mickiewicza. Wygłoszono następujące referaty : L. Mikusiński : Wychowawcze wartości twórczości S. Żeromskiego ; J. Z. Jakubowski : Żeromski a tradycje prozy polskiej ; K. Górski : Żeromski a romantyzm polski.

Dwudziestego ósmego czerwca otwarto w Kielcach muzeum pamiątek z lat szkolnych Żeromskiego.

Trzydziestego listopada w siedzibie Polskiej Akademii Nauk w Rzymie odbył się uroczysty wieczór poświęcony twórczości pisarza. Zebrani wysłuchali odczytów : J. Z. Jakubowskiego : Żeromski i powieść europejska XX wieku oraz B. Bilińskiego : Włoskie inspiracje w twórczości Żeromskiego.

Na marginesie obchodów odbyła się dyskusja o twórczości Żeromskiego. Dyskusję zainaugurował K. Wyka artykułem : Jubileatyzm i Żeromski („Życie lit.” 2 4, nr 18), w którym sprecyzował swój stosunek jako naukowca do uroczystych obchodów rocznic, pisząc głównie o jubileuszu stulecia urodzin S. Żeromskiego : "Jego podstawą jest zdrowa w zasadzie potrzeba społecznego kultu wielkich jednostek, wielkich wydarzeń. Potrzeba wzoru i oparcia poprzez przywołanie ich ku pamięci. Nauka, wszelka nauka żywi się potrzebą prawdy - jakąkolwiek by ona była, ale prawdy. Kult i prawda nie zawsze chodzą ze sobą w parze." Stąd, zdaniem autora, bierze się przekonanie czcicieli jubileuszów, że nauka ma się rozwijać od rocznicy do rocznicy, które prowadzi do opłakanych w skutkach uproszczeń i przeinaczeń. Jako przykład takiego uproszczenia fałszującego obraz rzeczywistości zaprezentował Wyka fragment z książki J. Z. Jakubowskiego : Żeromski (Warszawa 1964), mówiący o autorze Przedwiośnia jako o "pisarzu polskiej racji stanu". Stwierdzenie to, zdaniem Wyki, jest niedopuszczalną symplifikacją, gdyż Żeromski będąc

pisarzem wielkich racji moralnych nie mógł, jak mu to sugeruje Jakubowski, a co wynika z istoty samego terminu, uznawać wyższości interesu państwowego nad wszelkimi innymi racjami obywatelskimi i moralnymi. J.Z. Jakubowski odpowiedział artykułem : Jeszcze raz o Żeromskim (Życie lit., nr21) pisząc między innymi : "Nie sądzę, aby pióro moje - jak pisze prof. Wyka - "wpadło do obcego kałammarza", kiedy piszę o racjach polskiego patriotyzmu, o racjach, które są związane z autentycznym interesem narodu, właśnie z jego racją stanu, z jego powrotem na stare ziemie piętowskie, z jego nowymi sojuszami politycznymi gwarantującymi bezpieczeństwo przed rosnącymi pretensjami niemieckiego rewizjonizmu." Jakubowski zarzucił poza tym Wyce, że "nie wypowiedział on w Roku Żeromskiego żadnych nowych myśli o wielkim pisarzu."

W artykule : Spór o jubileatyzm trwa (Życie lit., nr23) Wyka uznał ten zarzut za dowód tego, że Jakubowski nie zrozumiał artykułu : Jubileatyzm i Żeromski. "O wielkim pisarzu - stwierdził nawiązując do refleksji wyrażonych już wcześniej - rzeczy słuszne i nowe mogą powieść - zawsze, nie na jubileusz dopiero." W części szczegółowej swego wystąpienia, poza sprawami konfliktu między Instytutem Badań Literackich a Katedrą Historii Literatury Uniwersytetu Warszawskiego, zajął się Wyka określeniem znaczenia terminu "racja stanu". Podstawowe stwierdzenie autora brzmiało : "racja stanu - to termin, który w dużym stopniu zmienia obecnie swą wymowę." Za życia pisarza posiadał on jednak treść ideowo-polityczną, która Żeromskiemu była szczególnie obca i wroga, gdyż było to po prostu sformułowanie programowe Narodowej Demokracji. Zawartość ideowa tego określenia musiała, zdaniem Wyki, prowadzić do dyskryminacyjnej polityki wobec mniejszości narodowych, przeciwko czemu pisarz zawsze protestował. Wprawdzie termin ten zmienił w Polsce Ludowej swą zawartość, ale historyk literatury musi być przede wszystkim historykiem, nie może sobie pozwalać, jak uczynił to Jakubowski, na prezentystyczne uogólnienia. W podobnym duchu zredagowane było Wyjaś-

nienie H. Markiewicza dotyczące aluzji pod jego adresem w artykule Jakubowskiego : Jeszcze raz o Żeromskim). W zakończeniu artykułu K. Wyka nie widząc innej możliwości autorytatywnego rozstrzygnięcia sporu zwrócił się z prośbą o arbitraż do K. Grzybowskiego, z góry przyjmując jego werdykt. J. Z. Jakubowski w artykule : I co dalej z uniwersytetami? (Kultura, nr 25) nie przytoczył żadnych nowych argumentów w obronie swego stanowiska, oskarżył natomiast K. Wykę i naukowców z kręgu Instytutu Badań Literackich o zorganizowanie akcji publicystycznej przeciwko jego osobie. Dyskusję zamknął K. Grzybowski wypowiedzią zatytułowaną : Proszony o arbitraż. Wyjaśniając historycznie różnorakie aspekty "racji stanu", autor stwierdził jednoznacznie, że "jest chyba co najmniej nieporozumieniem określać ideologię społeczną i polityczną Żeromskiego słowem mu nienawistnym."

"Tryb. Ludu, nr 10.-Rocz. lit., s. 583.-Rocz. lit., s. 574.-Rocz. lit., s. 595.-
K. Wyka : Jubileatyzm i Żeromski, Życie lit. 2-V, nr 18.-J. Z. Jakubowski :
Jeszcze raz o Żeromskim, Życie lit. 23-V, nr 21.-H. Markiewicz : Wyjaśnienie,
Życie lit. 30-V, nr 22.-K. Wyka : Spór o jubileatyzm trwa, Życie lit. 6-VI,
nr 23.-J. Z. Jakubowski : I co dalej z uniwersytetami, Kultura 20-VI,
nr 25.-K. Grzybowski : Proszony o arbitraż, Życie lit. 20-VI,
nr 25.-

10

- Wybranie nowego Zarządu Oddziału Związku Literatów Polskich w Olsztynie. W skład zarządu weszli : W. Gembik (prezes), L. Turkowski (wiceprezes), W. Ogrodziński (sekretarz), W. Piechocki (skarbnik).

Rocz. lit., s. 568.-

"

10

- Wybranie nowego Zarządu Oddziału Związku Literatów Polskich w Gdańsku. W skład zarządu weszli : S. Fleszarowa - Muskat (prezes),

S.Sierecki (wiceprezes), M.Misiorny (sekretarz), S.Goszczurny (skarbnik)

„Rocz.lit.”, s.568.-

- 10 - Konkurs na nowelę filmową o tematyce wojennej zorganizowany przez Główny Zarząd Polityczny Wojska Polskiego i Naczelny Zarząd Kinematografii. Jury konkursu w składzie : Z.Garstecki - wiceminister Kultury i Sztuki /przewodniczący/, W.Polański - zastępca szefa Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego, A.Ford, W.Żukrowski, J.Bauman - przedstawicielka Naczelnego Zarządu Kinematografii, E.Banaszczyk - redaktor naczelny Wytwórni Filmowej Czołówka, na posiedzeniu w dniu 21 VII po rozpatrzeniu ~~prae~~ postanowiło : nie przyznawać pierwszej nagrody; dwie równorzędne drugie nagrody (po 20 tys.zł) przyznać nowelom : P.Komorowskiego i J.Korczaka : Klucz do Berlina oraz J.Gerharda : Minuta prawdy, dwie równorzędne trzecie nagrody /po 15 tys.zł/ : B.Jagielskiego i W.Kozłowicza : Proszę wstać, sąd idzie Wiedziałam, że wrócisz oraz Z.Safiana i S.Wohla : Proszę wstać, sąd idzie; pięć wyróżnień /po 5 tys.zł/ : A.Siekierskiego : Żołnierz wśród żołnierzy, J.Łysakowskiego : Osiem dni, C.Leżeńskiego : Droga na Berlin, T.Becelá : Smak wolności, J.Stompora : Szpital pod Jodłami.

Komunikat „Kultura”, nr 2.-Komunikat „Kultura”, nr 32.-

- 10 - ~~Coroczny konkurs literacki~~ ^{na utwor} o tematyce związanej z Ziemią Koszalińską zorganizowany przez Wojewódzką Radę Narodową w Koszalinie i Wydawnictwo Poznańskie ^(w 1964r). Nagrody otrzymali : W dziale prozy : A.Falkiewicz, H.Grydniewski, Cz.Kuriata, Z.Górecki, Z.Zelwan, wyróżnienia : H.Livoré Piotrowski, J.Narkowicz; w dziale poezji : nagrody : A.Jureń, T.Pawlak, W.Wojciechowski, wyróżnienia : Cz.Kuriata, S.Misakowski.

„Komunikat „Kultura”, nr 4.-Nota „Życie lit.”, nr 2.-

- 10 - ~~Konkurs poetycki~~ ^(w 1964r.) zorganizowany przez Wydział Kultury Prezydium Rady Narodowej w Krakowie, Zarząd Oddziału Związku Literatów i Wojewódzkie Stowarzyszenie Ateistów i Wolnomyślicieli. Pierwszą nagrodę otrzymała E.Lipska, drugą B.Szymańska; wyróżnienia : P.Paradowska i W.Kawiński.

„Nota „Życie lit.”, nr 2.-

- 12 - Dyskusja o perspektywach powieści politycznej zorganizowana przez redakcję „Życia Literackiego”. W dyskusji udział wzięli : K.Grzybowski, J.Lovell, B.Kogut, W.Machejek, W.Maciąg, S.Wroński.

W.Maciąg stwierdził w zagajeniu dyskusji, że wbrew postulatom krytyki współczesna literatura ideowa związana z procesami dziejącymi się współcześnie w Polsce jest ciągle "uproszczona, powierzchowna i ostrożna". Autorzy takich, uznanych nawet za wartościowe, książek jak Zdobycie nieba-A.Brauna czy Pruski mur-W.Zalewskiego nie stawiają kwestii natury pryncypialnej, nie podejmują dyskusji ideowej w wymiarze zasadniczym : o cel, o sens i wartość przekonań, które wkładają w dusze swych bohaterów - komunistów. Głos Maciąga odbijał swym ostrym tonem od wypowiedzi innych dyskutantów koncentrujących się głównie na praktycznych trudnościach, jakie napotyka w Polsce literatura polityczna. Wskazywano na specyfikę sytuacji pisarza podejmującego takie tematy, na jego umiejscowienie pomiędzy politykiem kształtującym współ-

czesność, a historykiem, który próbuje odczytać obraz takiej współczesności /S.Wroński/. podkreślano szereg trudności administracyjnych wynikających często z nadmiernej ostrożności i braku zaufania do pisarzy ze strony polityków /W.Machejek, K.Grzybowski/, sygnalizowano wreszcie /B.Kogut/ problemy wewnętrznliterackie komplikujące rozwój tego typu twórczości. Wielką wagę literatury politycznej określił w swej końcowej wypowiedzi W.Machejek, widząc w niej szansę pisarzy komunistów czy ludzi zbliżonych do socjalizmu twórczego włączenia się w nurt dyskusji o marksizmie, jaka zapoczątkowana została na XX Zjeździe KPZR. Jest to zadanie bardzo odpowiedzialne, ale, zdaniem Machejka, podjąć je trzeba, bo prawdziwe niebezpieczeństwo tkwi nie w dyskusjach lecz w braku dyskusji. "Milczenie, apatia, fałszywa zgoda są najgroźniejszymi wrogami naszej ideologii i dla pisarzy to główny kierunek ataku." Należy to uczynić również w interesie młodego pokolenia, które poszukuje odpowiedzi na pytania o sens przeżywanej współczesności.

Do tego ostatniego problemu nawiązywał list M.Drużkowskiego zamieszczony w ~~"Życiu Literackim"~~ /nr 10/. Autor poruszał w nim trapiące młodzież sprawy wyboru stylu życia, zaangażowania, konsumpcyjnych pokus. Młodzież, zdaniem czytelnika, powinna mieć w literaturze partnera, z którym powinna się solidaryzować bez zastrzeżeń i który przybliżyłby rozwiązanie tych problemów, z którymi uporać się sama nie potrafi. By to jednak urzeczywistnić, należy przyznać pisarzom większe prawo do śmiałej, twórczej krytyki.

Redakcyjna dyskusja została skomentowana w Przeglądach prasy w "Kulturze" i "Współczesności". Obaj komentatorzy ustosunkowali się polemicznie do wystąpienia W.Maciąga. JOT /Kultura, nr 5/ odrzucił pogląd Maciąga, że bohater powieści politycznej musi uzasadniać swój wybór socjalizmu jako ideologii, pisząc, iż "socjalizm jest obiektywnym faktem, a uwagę naszą budzi raczej pytanie, jak funkcjonuje i jak mógł-

by funkcjonować. Pisarska odpowiedź na to pytanie jest zresztą w praktyce dużo trudniejsza aniżeli krytyka "koncepcji niespecjalistycznych".

B. Drozdowski /Współczesność, nr 3/ polemizował z pesymistyczną oceną stanu polskiej powieści politycznej dokonaną przez Maciąga, zarzucając krytykowi, że podejrzewa "barbarzyństwo ideowe" tych, których po prostu nie rozumie. "Literatura polska - według Drozdowskiego - jest przepolitykowana, ma przeświadczenie, że na nią "lud patrzy" przede wszystkim. Jest często bardziej marksistowska niż krytykujący ją biedni teoretycy kultury socjalistycznej." Komentarz kończył się wezwaniem ponawianym niemal w każdym głosie dyskusyjnym a adresowanym do krytyków i polityków kulturalnych : "Walczy my nie z wątpieniem, lecz z negacją".

Perspektywy powieści politycznej. Życie lit." 24 I, nr 4.- JOT : Przegląd prasy. Kultura " III, nr 5.- ALFA /B. Drozdowski/ : Przegląd prasy. Współczesność 3-16 II, nr 3.- M. Drużkowski : List do redakcji. Życie lit. 7-III, nr 10.-

- 12 - Nagrody filmowe Warszawskiej Syreny za najlepsze filmy fabularne wyświetlane na ekranach polskich w 1964 r. Jury Klubu Krytyków Filmowych Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich przyznało je filmowi A. Forda : Pierwszy dzień wolności według sztuki L. Kruczkowskiego, oraz filmowi V. Chitilowej /CSRS/ : O czymś innym. Wyróżnienia przyznano filmowi M. Kobajaszi /Japonia/ : Harakiri i G. Kozincewa /ZSRR/ : Hamlet według sztuki W. Szekspira.

Tryb. Ludu, nr 13.-

- 14 - Konkurs na piosenkę i opowiadanie o Warszawie zorganizowany przez Prezydium Stołecznej Rady Narodowej z okazji dwuziestolecia wyzwolenia i siedemsetlecia istnienia Warszawy. W dziale piosenek nagrody

otrzymali : pierwszą : J. Wasowski (muzyka), B. Brok (tekst) za utwór : Na Krzywym Kole, drugą : L. Tyszkowski /muzyka/, A. Oppman (tekst) za utwór : U Fukiera, trzecią : M. Sart (muzyka), J. Miller (tekst) za utwór : Dzień dobry Nike. W konkursie na opowiadanie nagrody otrzymali : pierwszą : Z. Lewandowska za utwór : Wspólne mieszkanie, drugą : E. Stachura za utwór : Pragnienie, pięć równorzędnych trzecich nagród : M. Tomaszewski, J. Koniusz, A. Jastrzębiec-Kozłowski, T. Zimecki, Z. Lewandowska.

Komunikat, Tryb. Ludu, nr 15. - Życie Warsz., nr 13. - Dok. pras., s. 32. -

14 - Prapremiera filmu J. Passendorfera : Barwy walki, według powieści M. Moczara. Prapremiera odbyła się w Kielcach, w okolicach których rozgrywa się akcja filmu.

Rocz. polit. gosp. 1966, s. 794.

15 - Dwudziestopięciolecie śmierci Jana Lorentowicza.

Abe /A. Biernacki/ : Krytyk bez kompleksów. Twórczość, nr 3. *

16 - Prapremiera sztuki Macieja Z. Bordowicza : Idący o poranku w teatrze Ateneum w Warszawie. Sztuka uzyskała wyróżnienie w IV Konkursie Debiutu Dramaturgicznego zorganizowanym przez Teatr Ateneum, przy współudziale redakcji "Trybuny Ludu", "Życia Warszawy" i "Sztandaru Młodych".

Alm. Sceny pol., 1964/1965, s. 132. -

16I - 18IX - Sprawa współpracy Jana N. Millera z polską prasą emigracyjną. Szesnastego stycznia tygodnik "Polityka" zamieścił przedruk artykułu A. Boryny : Król jest nagi z pisma emigracyjnego wydawanego w

Londynie : "Kronika", poświęconego współpracy J.N. Millera z londyńskimi "Wiadomościami".

Siódmego maja odbyło się Walne Zebranie Warszawskiego Oddziału Związku Literatów Polskich poświęcone sprawie współpracy J.N. Millera, S. Cata-Mackiewicza i J. Grzędzińskiego z polską prasą emigracyjną. Efektem obrad było podjęcie uchwały, w której stwierdzono : "Walne Zebranie członków Oddziału Warszawskiego Związku Literatów Polskich wypowiada się za jak najszerszą i jak najswobodniejszą dyskusją pisarzy na temat wszystkich nurtujących środowisko pisarskie problemów. Najpoważniejszym z nich jest niewątpliwie problem właściwej polityki kulturalnej Państwa i w dyskusji nad nią nie powinno zabraknąć ważkiego głosu pisarzy polskich. Walne Zebranie uważa jednak, że istnieje nieprzekraczalną granicą między najbardziej nawet krytycznymi, wywołanymi obywatelską troską wypowiedziami w dyskusji wewnątrz krajowej, a nieobywatelskim i nielojalnym wykorzystywaniem ośrodków obcej propagandy dla atakowania zjawisk zachodzących we własnym kraju. Walne Zebranie potępia wszelkie wypadki współpracy z ośrodkami propagandy wrogiej Polsce Ludowej."

Piętnastego lipca w Ministerstwie Kultury i Sztuki odbyła się Konferencja na temat współpracy członków Związku Literatów Polskich z pismami emigracyjnymi. Na konferencji, w której uczestniczył minister L. Motyka i prokurator generalny K. Kosztirko, przedstawiciele Związku Literatów Polskich poinformowani zostali o szczegółach ujawnionej współpracy J.N. Millera, J. Grzędzińskiego i S. Cata-Mackiewicza z pismami emigracyjnymi.

Osiemnastego września zapadł wyrok w procesie wytoczonym J.N. Millerowi. Sąd uznał oskarżonego winnym popełnienia zarzucanego mu przestępstwa, tj. zamieszczania w londyńskim tygodniku "Wiadomości", pod pseudonimem Stanisław Niemira, artykułów zawierających fałszywe wiadomości o sytuacji w Polsce i szkalujących stosunki w kraju, skazując

go na karę trzech lat więzienia, którą na mocy amnestii złagodził do osiemnastu miesięcy i zawiesił jej wykonanie na dwa lata.

A. Boryna : Król jest nagi. Polityka, nr 3. - Przegląd prasy. Współczesność, nr 16. - Tryb. Ludu, nr 195. - Życie Warsz., nr 170. - J.K./J. Kasprzyc-ki/: Nota o wyroku. Życie Warsz., nr 171. - Tryb. Ludu, nr 259. - Roczn. lit. s. 589. -

17 - Nagrody Prezydium Stołecznej Rady Narodowej za upowszechnianie kultury przyznane z okazji dwudziestolecia wyzwolenia stolicy. Nagrody otrzymali między innymi : aktorzy : A. Hanuszkiewicz i W. Siemion, dyrektor Biblioteki Publicznej F. Bursowa, prezes Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego P. Perkowski, dyrektor Muzeum Archeologicznego Z. Rajewski i prezes Warszawskiego Okręgu Związku Polskich Artystów Plastyków A. Janota.

"Dz. lud.", nr 14. - Tryb. Ludu, nr 17. - Nota. Życie lit., nr 4. - Tryb. Ludu, nr 18. -

17 - Odznaki : Za zasługi dla Warszawy dla zasłużonych obywateli stolicy przyznane przez Prezydium Stołecznej Rady Narodowej z okazji dwudziestolecia wyzwolenia Warszawy. Złote Odznaki otrzymali między innymi : aktorzy : H. Kossobudzka i E. Poreda (Teatr Współczesny), J. Streachocki (Teatr Narodowy) i J. Woszczerowicz (Teatr im. Jaracza Ateneum) pisarz A. Maliszewski i historyk teatru E. Szwankowski.

Alm. Sceny pol. 1964/1965, s. 294. -

18 - Jubileusz pięćdziesięciolecia urodzin i trzydziestopięciolecia pracy twórczej Józefa Prutkowskiego. W Domu Wojska Polskiego w Warsza-

wie odbył się wieczór poezji i piosenek z udziałem autora i artystów scen warszawskich. Pierwszego lutego podobny wieczór odbył się w Sali Kongresowej Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie.

/lg/. /L. Goliński/. Tryb. Ludu, nr 16. - Życie Warsz., nr 14. - Tryb. Ludu, nr 33. - Tryb. Ludu, nr 133. - Roczn. lit., s. 568. - Dok. pras., s. 82. -

- 19 - Nagroda Krytyki Teatralnej im. Boya - Żeleńskiego przyznawana przez Klub Krytyki Teatralnej Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich. Nagrodę za rok 1964 otrzymał A. Nanuszkiewicz za całokształt działalności w Teatrze Powszechnym, ze szczególnym uwzględnieniem reżyserii Zbrodni i kary według F. Dostojewskiego i Przedwiośnia według S. Żeromskiego oraz kreacji aktorskich w obu tych przedstawieniach.

Tryb. Ludu, nr 20. - (r) /J. Ruszczyk/ : Informacja z uroczystości wręczenia. Tryb. Ludu, nr 87. - Teatr, nr 5. - Życie lit., nr 15. - Alm. Sceny pol. s. 297. - Dok. pras., s. 84. -

- 21 - Sześćdziesięciolecie urodzin Wandy Wasilewskiej. W Domu Kultury Radzieckiej w Warszawie odbył się wieczór wspomnień poświęconych pisarce z udziałem H. Zatorskiej, J. Broniewskiej, J. Putramenta i W. Sokorskiego.

„Kultura”, nr 8.

22 - Wizyta pisarza francuskiego Claude Roya w Polsce. „Tryb. Ludu”, nr 23

- 23 - Sześćdziesięciolecie urodzin Konstantego I. Gałczyńskiego. Z okazji rocznicy przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Sztuki, Związku Literatów Polskich, organizacji twórczych i instytucji kulturalnych złożyli kwiaty na grobie poety na Cmentarzu Wojskowym w Warszawie.

Roczn. lit., s. 568. -

“

- 24 I — Wybranie nowego Zarządu Oddziału Związku Literatów Polskich w Lubli-
nie. W skład nowego zarządu weszli : Z. Mikulski (prezes), S. Wolski (wice-
prezes), A. Lekki (sekretarz), J. Księski (skarbnik).

Rocz. lit., s. 568.-

"

- 24 — Uroczyste wystawienie Meira Eizofowicza Elizy Orzeszkowej w Teatrze
Żydowskim w Warszawie z okazji dwudziestolecia istnienia i piętnasto-
lecia upaństwowienia teatru.

A.W. : Jubileusz Teatru Żydowskiego. Teatr, nr 4.-Alm. Sceny Pol.,
s. 289.-

- 25 I — Konkurs na powieść współczesną zorganizowany ^(w 1963 r.) przez Wielkopolskie Towa-
rzystwo Kulturalne, Wydawnictwo Poznańskie i Oddział Związku Literatów
Polskich w Poznaniu z okazji II Wielkopolskiego Festiwalu Kulturalnego
i VII Zjazdu Pisarzy Ziemi Zachodnich i Północnych. Jury w składzie :
W. Machejek (przewodniczący), F. Fornalczyk, T. Kraszewski, W. Mach, W. Maciąg,
H. Michalski, A. Misterska, W. Sadkowski, przyznało : pierwszą nagrodę (40
tys. zł) J. Znamierowskiemu za utwór : Jutro będę młodszy, drugą nagrodę
(30 tys. zł) J. Jesionowskiemu za utwór : Przegrywający potrzebni codzien-
nie, trzecią nagrodę (20 tys. zł) N. Gall za utwór : A ty płakałaś, Adrian-
no; trzy wyróżnienia (po 10 tys. zł) otrzymali : R. Danecki za powieść:
Kropla oceanu, B. Kogut za powieść : Komu wolno żyć i B. Latawiec za po-
wieść : Nie widziałam tak długiej chorągwi

Tryb. Ludu, nr 26.- W. Maciąg. Życie lit., nr 5.- W. Sadkowski. Tryb. Ludu, nr 38-

"

"

- 29 — Dziewięćdziesięciolecie urodzin Adama Grzymały-Siedleckiego.

Teatr, nr 16.- Tyg. kult., nr 14.- Tyg. powsz., nr 14.-

"

"

"

30 — Premiera sztuki według powieści J. Putramenta : Pasierbowie w adaptacji K. Nastulanki w warszawskim Teatrze Klasycznym.

Alm. Sceny pol. 1964/1965, s. 136.-

~~31~~ Konkurs literacki Małych form /felieton, opowiadanie, reportaż, utwór poetycki/ zorganizowany przez Komisję Kultury Rady Uczelnianej Zrzeszenia Studentów Polskich i Koło Naukowe Polonistów przy Wyższej Szkole Pedagogicznej, pod patronatem rektora W. Danka. Jury w składzie : J. Nowakowski /przewodniczący/, S. Burkot, M. Dziwisz, B. Faron, J. Kajtoch, W. Maciąg, S. Otwinowski przyzna następujące nagrody : pierwszą - 1,5 tys. zł, drugą - 1,2 tys. zł, trzecią - 0,8 tys. zł, czwartą - 0,6 tys. zł. Udział w konkursie poświęconym życiu współczesnej młodzieży mogą wziąć studenci Wyższych Szkół Pedagogicznych i Studiów Nauczycielskich. Termin nadsyłania prac : 15 IV. 1965r.

Komunikat. Kultura, nr 5.-nota. Życie lit., nr 5.-

31I - 1II - Zjazd Korespondencyjnego Klubu Młodych Pisarzy przy Zarządzie Głównym Związku Młodzieży Wiejskiej. Zjazd odbywający się w Pałacu Kultury i Sztuki w Warszawie miał na celu ocenę dorobku Klubu oraz ustalenie programu jego dalszego działania. Referaty o sytuacji w młodej literaturze wygłosili : T. Burek i J. Łukasiewicz. W obradach brał udział kierownik Wydziału Kultury Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej W. Kraśko, przedstawiciele Naczelnego Komitetu Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego, Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich, Zarządu Głównego Związku Młodzieży Wiejskiej oraz redaktorzy naczelni pism kulturalnych.

M. Pilot : Rozszyfrowujemy skrót KKMP. Dz. lud., nr 26.- Tryb. Ludu, nr 26.-
T. Burek : Panorama młodej prozy. Tyg, kult., nr 7.- J. Biernacki : Pokole-

nie ostrożnych. Dz. lud., nr 38. - B. Gołębiowski : Literatura a dynamika przemian. Dz. lud., nr 38.

← - Wizyta pisarza hiszpańskiego Alejandro Casona w Polsce.
"Stolica", nr 3

← - Nagrody tygodnika "Przekrój" tew. Srebrne Fafiki przyznano: A. Grzymale-Siedleckiemu, M. Samozwaniec i A. Osieckiej.
"Przekrój", nr 1044/1045

← - Konkurs na opowiadanie o współczesnej Warszawie zorganizowany przez Stołeczną Radę Narodową. Na konkurs zgłoszono 61 prac. Pierwszą nagrodę otrzymała Z. Lewandowska, autorka opowiadania: Wspólne mieszkanie, nagrody drugie - E. Stachura za opowiadanie: Pragnienie i M. Tomaszewska za opowiadanie: Stary, siwy pan. Nagrody trzecie przyznano: J. Konuszowi za opowiadanie: Jak motyle, A. Jastrzębiec-Kozłowskiemu za opowiadanie: Ona, T. Zimeckiemu za opowiadanie: Vermouth i chleb i Z. Lewandowskiej za opowiadanie: Dzień powszedni.
"Stolica", nr 4.

← - Wizyta grupy pisarzy jugosłowiańskich w składzie: Tome Arsovski, Slavko Mihalić i R. Versović.
"Polska", nr 2.

- Premiera sztuki Stanisława Wyspiańskiego : Akropolis w Teatrze - Laboratorium 13 Rzędów we Wrocławiu. Scenariusz teatralny do słów Wyspiańskiego napisał J. Grotowski, zrealizowali spektakl : J. Grotowski i J. Szajna.

"
Alm. Sceny pol. 1964/1965, s. 286. +

8 - Dwudziestolecie istnienia dwutygodnika "Pomorze".
"Życie lit.", nr 7. +

Luty

1 - Obchody pierwszej rocznicy śmierci Stanisława Piętaka. Ufundowanie Nagrody Literackiej im. S. Piętaka. W Domu Literatury w Warszawie odbył się wieczór wspomnień o poecie, na którym poinformowano o ustanowieniu

Nagrody Literackiej im. S. Piętaka dla młodych poetów, prozaików i dramaturgów podejmujących problematykę wsi. O życiu i twórczości S. Piętaka mówili : H. Bereza, A. Międzyrzecki, J. Śpiwak, J. Ozga-Michalski i W. Winkiel. Wiersze poety recytował W. Siemion.

„Dok. pras.”, s. 149. — Roczn. lit., s. 569. —

- 2 - 7 — IV Ogólnopolska Konferencja Teoretycznoliteracka Pomocniczych Pracowników Naukowych Polonistyki, zorganizowana przez Katedrę Literatury Polskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego, w Pcimiu koło Krakowa. Konferencja poświęcona była teorii języka poetyckiego. Wzięło w niej udział około sześćdziesiąt osób reprezentujących wszystkie ośrodki polonistyczne w kraju. Wygłoszono następujące referaty : H. Pustkowski : Jeszcze o "gramatyce poezji", Z. Łapiński : "Promień spojrzenia" : o spostrzeganiu świata w poezji Juliana Przybosa, E. Balcerzan : Zagadnienia pola znaczeniowego w badaniu przekładów poetyckich /Jasieński, Majakowski/, J. J. Lipski : Okazjonalny charakter języka liryki, J. Sławiński : Kategoria podmiotu lirycznego, S. Nieznanowski : Staropolska pieśń waletowa, T. Kostkiewiczowa : Oda oświeceniowa a oda pseudoklasyczna, A. Bartoszewicz : Dzieje terminu "poezja" w pierwszej połowie I wieku, I. Opacki : Z problematyki "cyklu sonetowego" w polskiej poezji romantycznej, O. Czepan : Problem montażu w poezji, S. Jaworski : Antyestetyzm w poezji lat dwudziestych, L. Pszczołowska : Poezja a wiersz, M. Czervenka : Semantika czeskiego aleksandrinu, E. Czaplajewicz : Metody matematyczne w badaniu poezji /komunikat/.

B. Biskupska. Współczesność, nr 5. — J. Baluch. Pam. lit., nr 4. —

← /Referaty/ Wiersz i poezja. Czwarta konferencja teoretycznoliteracka w Pcimiu. Wrocław 1966, Ossolineum.

- 3 — Zgon Janusza Kasperskiego w Otwocku. Zmarły był poetą i cenionym tłumaczem poezji francuskiej. (Ur. 12-XII 1903 r.)

Rocz. lit., s. 569. —

<http://rcin.org.pl>

- 7 - 17 - Symposium naukowe poświęcone wzajemnemu stosunkowi filozofii i literatury zorganizowane przez Uniwersytet Warszawski i Uniwersytet Jagielloński, w Zakopanem. Wygłoszono następujące referaty : M. Dziewulska : Problem granic między dziełem literackim i filozoficznym, B. Owczarek : O realizmie, A. Werner : Z problemów alienacji, J. Lalewicz : Obrazy i idee, R. Przybylski : Filozofia Becketta i A. Komorowski : Koncepcja literatury u Ortegi y Gasset.

J.S. Z. Syski / „Argumenty”, nr 10. - M. Szpakowska, „Twórczość”, nr 4. +

- 10 - Obchody trzeciej rocznicy śmierci Władysława Broniewskiego. Przedstawiciele Związku Literatów Polskich, Ministerstwa Kultury i Sztuki, organizacji twórczych i czytelników złożyli wieńce na grobie poety.

W Płocku odbył się I Festiwal Poezji Rewolucyjnej imienia W. Broniewskiego zorganizowany przez Wdział Kultury Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Płocku. W festiwalu brały udział amatorskie zespoły teatralne prezentujące poezję rewolucyjną okresu międzywojennego. Jury pod przewodnictwem W. Woroszyńskiego przyznało następujące nagrody : Złoty Liść Dębu - zespołowi z Łodzi za widowisko : Nasz dom, Srebrny Liść Dębu - zespołowi z Kozienic za montaż poetycki wierszy E. Szymańskiego, W. Wandurskiego, S. Hollendra, W. Broniewskiego i S. R. Standego, Brązowy Liść Dębu - zespołowi Meluzyna z Rzeszowa za recytację Komuny Paryskiej W. Broniewskiego. Specjalne wyróżnienie przyznano Estradzie Rewolucyjnej Poezji i Pieśni im. W. Broniewskiego z klubu Hybrydy z Warszawy za montaż poetycki : Jest wśród nas.

Tygodnik "Polityka" opublikował fragmenty pamiętników poety z lat 1918 - 1922, udostępnione przez W. Broniewską a opracowane przez F. Lichodziejewską. "Pamiętnik - zdaniem edytorki - stanowi kapitalny dokument biografii Władysława Broniewskiego. Ukazuje początki procesu formowania się jego indywidualności pisarskiej, przemiany ideowe i estetyczne,

jakim wtedy ulegał. Jest również interesującym przyczynkiem do historii i obyczajowości tamtych lat". Wydrukowane fragmenty Pamiętnika dobrano tak, "aby nie wchodząc w sprawy intymne, orientowały w całości dzieła, zaznaczały jego główne wątki, charakteryzowały zakres treści i sposób relacji."

Polityka, nr 8. - Rocz. lit., s. 570. - Dz. lud., nr 51. - W. Broniewski : Pamiętnik. 1918-1922. Polityka, nr 6; ^{nr 7.} - W. Broniewski : Pamiętnik. 1918 - 1922. Polityka, nr 7. +

- 10 - Obchody rzekomego osiemdziesięciolecia urodzin Jerzego Szaniawskiego. Minister Kultury i Sztuki L. Motyka przesłał pisarzowi depechę z serdecznymi życzeniami z okazji osiemdziesięciolecia urodzin. Wzmianki o jubileuszu zamieściła cała prasa literacka. W wywiadzie, jakiego udzielił Szaniawski przedstawicielowi "Kierunków" A. Piotrowskiemu, pisarz wyjaśnił, iż urodził się w roku 1886 i że rzekomy jubileusz jest "zabawną pomyłką, której ofiarą padli nawet najdostojniejsi."

Tryb. Ludu, nr 41. - Życie Warsz., nr 36. - Kierunki, nr 8. - R. Prawdzic. Tyg. powsz., nr 18. - A. Piotrowski : U Jerzego Szaniawskiego. Kierunki, nr 16. - Dok. pras., s. 152. - Rocz. lit., s. 570. -

- 11 - Konkurs na opowiadanie o tematyce harcerskiej zorganizowany przez Główną Kwaterę Związku Harcerstwa Polskiego i Wydawnictwo Harcerskie. Jury pod przewodnictwem M. Brandysa przyznało pierwszą nagrodę A. Minzowskiemu za opowiadanie *Życie ci dobrej drogi*. Dwie drugie nagrody otrzymali : J. Domagalik i J. Nasfeter, trzecią E. Niziurski.

Kultura, nr 10. - Tryb. Ludu, nr 43. - Życie Warsz., nr 38. +

- 12 - Stulecie urodzin Kazimierza Przerwy - Tetmajera. W prasie literackiej ukazały się artykuły przypominające życie i twórczość poety. Przedstawiciele Związku Literatów Polskich, Ministerstwa Kultury i Sztuki reprezentowanego przez S.W. Balickiego, organizacji twórczych i społeczeństwa złożyli wieńce na grobie poety.

J. Szczypka : Tetmajer 1865-1940. Kierunki, nr 7. - J.Z. Jakubowski : Poezja czy "ustrój poetyczności". Współczesność, nr 7-8. Roczn. lit., s. 570. - Dok. pras., s. 149. -

- 14 - Zgon Zygmunta Falkowskiego we Wrocławiu. Zmarły był historykiem literatury, poetą i tłumaczem. Publikował pod pseudonimem Jan Górski. (Ur. 16IV 1907 r.)

J. Degler. Pam. lit., nr 3. - J. Szczypka. Kierunki, nr 10. - Cz. Zgorzelski. Tyg. powsz., nr 11. -

- 14 - Konkurs poetycki : Nasze dwudziestolecie w poezji i wspomnieniach zorganizowany ^(w 1964 r.) przez Estradę Rewolucyjnej Poezji i Pieśni im. W. Broniewskiego przy klubie Zrzeszenia Studentów Polskich Hybrydy w Warszawie oraz Warszawskie Koło Młodych Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich. Nagrody w konkursie poetyckim otrzymali : pierwszą : M. Szargan z Łodzi, drugą : A. Waśkiewicz z Zielonej Góry, trzecią : W. Sadurski z Warszawy. Wyróżniono : J. Ordana i A. Kozłowskiego.

" Życie lit., nr 7. +

- 15 - Zgon Rafała Malczewskiego w Montrealu. Zmarły był pisarzem i artystą malarzem. /Ur. 24 X 1892 r./

Wiadomości, nr 10. - M. H... Tyg. Pol. nr 32. - Roczn. lit., s. 571. -
<http://rcin.org.pl>

16

— Osiemdziesięciolecie urodzin poety warmińskiego Alojzego Sliwy. Uroczystości jubileuszowe odbyły się w Olsztynie.

Rocz.lit.,s.571.-Dok.pras.,s.149.-

17 — Zgon Tadeusza Lehra - Spławińskiego. Zmarły był światowej sławy językoznawcą. (Ur. 20 IX 1891 r.)

Czwartego października odbyła się w Krakowie sesja naukowa poświęcona pamięci T.Lehra-Spławińskiego zorganizowana przez Uniwersytet Jagielloński, Oddział Polskiej Akademii Nauk w Krakowie, Komitet Słowianoznawstwa i Komitet Językoznawstwa Polskiej Akademii Nauk, a także Polskie Towarzystwo Językoznawcze. Obrady sesji zagaikł dziekan Wydziału Filozoficzno - Historycznego Uniwersytetu Jagiellońskiego Prof.S.Mikulski, kreśląc sylwetkę zmarłego jako wybitnego naukowca i wybitnego człowieka. Na sesji wygłoszono referaty omawiające działalność naukową T.Lehra-Spławińskiego. O badaniach uczonego nad językami zachodniosłowiańskimi mówił Z.Stieber, dorobek naukowy zmarłego w zakresie badań nad językami wschodniosłowiańskimi omówił W.Kuraszkiewicz, w zakresie badań nad językami południowosłowiańskimi - F.Sławski, zaś zakończył sesję syntetyczny referat S.Urbańczyka na temat badań T.Lehra-Spławińskiego nad starożytnościami słowiańskimi.

T.Milewski, Tyg.powsz., nr 10. - M.Kurzyna, Kierunki, nr 9. - Z.Topolińska, Współczesność, nr 5. - K.Lenczowski : Sesja naukowa w Krakowie poświęcona pamięci prof. dr Lehra - Spławińskiego. Kierunki, nr 43.-

19 - 20

— Symposium Młodych Twórców Polski Północnej w Bydgoszczy. W czasie symposiumu rozstrzygnięto konkurs poetycki i prozatorski na utwór związany z problematyką Ziemi Północnych. W dziale poezji nagrody otrzymali : Z.Polsakiewicz, E.Puzdrowski, M.Kasjan; wyróżnienia : Z.Pruss, T.Strzyż i B.Balcerowicz. W dziale prozy nagrody otrzymali : R.Sięmiątkowski,

J.L.Ordan; wyróżnienia : B.Dziekan, B.Dzitko, A.Mamot.

" Pomorze, nr 6.-B.Milczewski. Pomorze, nr 11.-
" "

21 V Konkurs na małe formy literackie / wiersz, opowiadanie, nowela, esej/
zorganizowany przez Wojewódzki Oddział Stowarzyszenia PAX w Lublinie
dla mieszkańców województw : białostockiego, kieleckiego, lubelskiego,
rzeszowskiego. Jury przyzna nagrody : pierwsza - 4 tys.zł, drugą - 2,5
tys.zł, trzecią - 1,5 tys.zł, dwa wyróżnienia po 0,5 tys.zł i nagrodę
specjalną za twórczość ludową.

Kierunki, nr 8.-

21 - Konkurs na recenzenta telewizyjnego ogłoszony przez redakcję tygodnika
"Kultura". Laureatem został R.Kosiński, który objął cotygodniowy felieton
telewizyjny w piśmie.

" Kultura, nr 8.- Kultura, nr 16.-
" "

25 - Czterdziestolecie pracy twórczej Ewy Szelburg - Zarembiny. W Domu Lite-
ratury w Warszawie odbyło się uroczyste spotkanie z jubilatką, w którym
uczestniczył minister L.Motyka. W prasie literackiej ukazały się arty-
kuły omawiające twórczość pisarki.

" Kultura, nr 10.-A.Szafrńska : Reportaż spoza czasu. Kierunki, nr 11.-
Cat /S.Mackiewicz/, Sł.powsz., nr 59.-E.Orzelska. Znak, nr 15.-Kierunki,
nr 11.-Tryb.Ludu, nr 57.-
" "

27 - Premiera sztuki Tadeusza Brezy : Urząd w Teatrze Dramatycznym w Warsza-
wie w adaptacji i reżyserii W.Krzemińskiego,

" Alm.Sceny pol. 1964/1965, s.133.-
" "

- I 28 - Złote odznaki za pracę społeczną dla Krakowa przyznane przez Prezydium Rady Narodowej m.Krakowa. Odznaki otrzymali: W.Błachut, W.Bodnicki, J.A. Frasik, R.Kosiński, T.Kwiatkowski, J.Lovell, J.Łabuz, B.Miecugow, S.Otwinowski, E.Umińska, W.Buczek, R.Smendzianka, M.Eile, I.Borowicka, H.Czerny-Stefańska, A.Wichura, J.Stwora, T.Dobrzański, J.Gert, M.Kieta, T.Kantor.

"Życie lit.", nr 9. - "Życie lit.", nr 10.

- I 28 - Wybranie nowego Zarządu Oddziału Związku Literatów Polskich w Katowicach. W skład zarządu weszli: W.Szewczyk (prezes), A.Siekierski (sekretarz), J.Gałuszka (skarbnik), J.Pierzchała i J.Ponitycki - członkowie.

"Życie lit.", nr 9.

← - Wizyta pisarza amerykańskiego
Arthura Millera w Polsce.

"Tryb.Ludu", nr 46, nr 47, nr 48.

← - Wizyta pisarza niemieckiego
Henryka Bereski w Polsce.

"Poglądy", nr 5

← - Wizyta grupy pisarzy łużyckich
w składzie m.in.: Jurij Młyńk, Jan
Cyz, Jurij Brezan, Ben Budar, Peter
Malinka, Hubert Zur, Pisarze przybyli na za-
proszenie Oddziału ZLP w Katowicach.

"Nadodrze" nr 3.

Marzec

- I 2 - otwarta została
otwarcie Wystawa przekładów literatury polskiej w siedzibie PEN-clubu w Warszawie. Wystawa prezentowała przekłady polskiej literatury na języki obce w latach 1961 - 1965.

"Rocz.lit.", s.572.-

- I 2 - Podpisanie Umowy o współpracy między Związkiem Literatów Polskich
i Związkiem Pisarzy Czechosłowackiej w Pradze. została podpisana

"Rocz.lit.", s.572.-

- I 3 - Przyznanie Nagrody Naukowej im.Tadeusza Mikulskiego Januszowi Sławińskiemu, adiunktowi Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk za książkę: Koncepcja języka poetyckiego awangardy. przyznana została

"Rocz.lit.", s.572.-

3III - 28IV

- Polemika wokół badań nad twórczością Brunona Schulza. Polemikę wywołał A. Sandauer artykułem : Wojna o Schulza /Współczesność, nr 5/ napisanym z okazji wydania utworów pisarza w NRF i ukazania się tomu : Proza /Kraków 1965/. Stwierdzając przychylną twórczości Schulza atmosferę wydawniczą, przypomniał autor powojenne perypetie książek tego pisarza, wymieniając ludzi /J. Kott, K. Brandys, R. Matuszewski, E. Korzeniewska/, którzy swą działalnością krytyczną uniemożliwiłi przypomnienie czytelnikom dzieł autora Sklepów cynamonowych.

"Moja powojenna biografia - pisał Sandauer - pokrywa się w znacznej mierze z dziejami walki o tego pisarza ; wiele lat zużyłem na to, aby obalać - rzekomo polityczne, w gruncie rzeczy bardzo osobiste - racje, przy pomocy których chciano go skazać na niepamięć."

Sandauer wspomniał również o swych złych stosunkach z innym propagatorem twórczości Schulza J. Ficowskim, przypominając okoliczności konfliktu. W odpowiedzi w liście do redakcji "Współczesności" J. Ficowski podał takie okoliczności sporu, które winiły Sandauera, dodając przy okazji, że zazwyczaj powstrzymuje się od publicznego zabierania głosu na temat działalności swego polemisty.

W liście zamieszczonym na łamach "Współczesności" /nr 7-8/ A. Sandauer uznał stanowisko Ficowskiego za wyraz partykularyzmu, za prezentację egoistycznego lęku o własne interesy zamiast rzetelnej troski o dzieło Schulza. Sandauer zarzucił także Ficowskiemu, że wbrew werbalnym deklaracjom, prowadzi od lat kampanię przeciw Sandauerowi w prasie i na zjazdach Związku Literatów Polskich.

W numerze 6 "Współczesności" ukazał się list A. Sandauera, w którym krytyk dał wyraz oburzeniu, że w audycji Polskiego Radia poświęconej Schulzowi wystąpił R. Matuszewski - nieprzejednany "tępicieł twórczości pisarza w minionych latach". List ten wywołał obszerną polemikę korespondencyjną między Sandauerem a Matuszewskim zamieszczoną

na łamach "Współczesności"/nr 7-8/. R. Matuszewski uznał sąd Sandauera za krzywdzący, gdyż lekceważące zdanie o Schulzu wyrażone w przeszłości wielokrotnie odwołał i sam przyczynił się do propagowania twórczości pisarza, umieszczając np. noty o nim w podręcznikach szkolnych. Sandauer zaatakował wyjaśnienia Matuszewskiego, dorzucając dop. polemiki wiele prywatnych szczegółów i stwierdzając między innymi, że Matuszewski w swoich wypowiedziach o Schulzu korzystał, bez podania źródła, z refleksji Sandauera. Redakcja opatrzyła tę wymianę zdań komentarzem: "Na tym polemikę zamykamy. Łamy pisma będą - rzecz oczywista - w dalszym ciągu otwarte dla sporów merytorycznych". W następnym numerze redakcja uznała jednak za konieczne zamieścić notatkę : Konfrontację, w której zestawiono twierdzenia Sandauera i Matuszewskiego dotyczące tych samych spraw, przyznając w lapidarnym komentarzu więcej racji Sandauerowi.

A. Sandauer : Wojna o Schulza. Współczesność ~~3-16 III~~, nr 5. - J. Ficowski : List do redakcji. Współczesność ~~17 III - 6 IV~~, nr 6. - A. Sandauer : List do redakcji. Współczesność, ~~17 III - 6 IV~~, nr 6. - R. Matuszewski : List do redakcji. Współczesność ~~7-27 IV~~, nr 7-8. - A. Sandauer : List do redakcji. Współczesność ~~7-27 IV~~, nr 7-8. - J. Ficowski : List do redakcji. Współczesność ~~28 IV - 11 V~~, nr 9. - Redakcja : Konfrontacje. Współczesność. Współczesność ~~28 IV - 11 V~~, nr 9.

5 — Zgon Stanisława Lema w Paryżu. Zmarły był znanym krytykiem literackim i edytorem. (Ur. 2 IV 1891 r.) We ~~"Współczesności"~~ ukazało się wspomnienie o zmarłym pióra J. Krzyżanowskiego.

J. Krzyżanowski : Wspomnienie o S. Lemie. Współczesność, ~~7-27 IV~~, nr 7-8. - Rocz. lit., s. 572. -

- 7 — Konkurs ^{lit.} literacki: Młodzież studencka 1965 ^{na reportaż, szkic, wspomnienie, pamiętnik} ogłoszony przez redakcje "Życia Literackiego", "ITD" i Klub Studencki Pod Jaszczurami w Krakowie dla studentów i absolwentów wyższych uczelni. Jury w składzie : W. Machajek (przewodniczący), T. Jankowska, K. Wyka, J. Lenart, W. Maciąg, przyznało : dwie drugie nagrody (po 4 tys. zł) A. T. Pawlikowi z Krakowa za pracę : Kolumbowie, rocznik 42 i J. K. Pawlasowi z Gliwic za pracę : Ty, czyli jeden z ludzi zwanych studentami; trzy trzecie nagrody (po 2 tys. zł) A. Ogorzałkowi z Krakowa za pracę bez tytułu, J. Konarskiemu z Zielonej Góry za pracę : Jakie nadzieje, marzenia i doświadczenia ukształtowały. i S. Ciepłemu z Krakowa za pracę bez tytułu ; sześć wyróżnień (po 1 tys. zł) otrzymali : J. Litwin z Wrocławia, Z. Wolf z Rymanowa, pow. Sanok, J. Krawczyk-Czyż z Łodzi, Z. Święch z Krakowa, A. Soleckiemu z Wrocławia, T. Wierzbieńskiej z Krakowa.

"Życie lit.", nr 10. — "Życie lit.", nr 43. —

- 10 — Czterdziestolecie pracy pisarskiej Magdaleny Samozwaniec. W Domu Literatury w Warszawie odbył się uroczysty wieczór z okazji jubileuszu.

"Tryb. Ludu", nr 70. — "Tryb. Ludu", nr 133. — "Życie lit.", nr 16. — "Rocz. lit.", nr 572. —
"Dok. pras.", s. 266. —

- 14 — Dwusetna rocznica śmierci Elżbiety Drużbackiej.

S. Nieznanowski : Elżbieta Drużbacka. W 200 rocznicę śmierci. Tyg. powsz., nr 25. —

- 17 - 21 VII — Dyskusja wokół wystąpień polemicznych Artura Sandauera. Dyskusję wywołał cykl artykułów A. Sandauera zatytułowany : Źle o następcach /"Współczesność", nr 6 - 9, 11/, poświęcony problemom najnowszej krytyki

literackiej. Pierwsze wystąpienie (nr 6) dotyczyło działalności krytycznej R. Przybylskiego, szczególnie zaś jego artykułu o twórczości Z. Herberta pt.: Krzyk Marsjasza. Sandauer stwierdzając na wstępie powszechność wśród młodych krytyków pretensje do naukowości postawił sobie za zadanie ukazanie wątpliwych podstaw tej erudycji. W artykule Przybylskiego sprostował szereg nieścisłości dotyczących problemów kultury antycznej i zarzucił autorowi nieporadność interpretacyjną. W zakończeniu Sandauer sprecyzował swój sąd o programie klasycyzmu w poezji proponowanym przez Przybylskiego. "Ma to być poezja - pisał - agresywnie irracjonalna, wyrażająca w formie możliwie ozdobnej "niezrozumiałe gulgotanie, które jest przeznaczeniem świata", imponująca czytelnikowi źle przetrawioną erudycją i zasypująca mu oczy piśmiem przekręconych cytatów. /.../ Nie widzę tylko powodu, dla którego nadawać by temu kierunkowi nazwę klasycyzmu. Jest inna, znacznie trafniejsza : snobizm."

Drugi artykuł z cyklu : Źle o następcach dotyczył książki J. Prokopa : Euklides i barbarzyńcy (Warszawa 1964). Koncepcja autora stwierdzająca, iż podstawą współczesnej poezji jest irracjonalizm, wedle Sandauera, stanowi wynik pomyłek w tłumaczeniach utworów poetów, których twórczością zajmuje się Prokop. Szczególnie jaskrawe przeinaczenia dostrzegł krytyk w tłumaczeniach utworów Rilkego i Śniegów S. John-Perse'a. Zdaniem Sandauera szkice Prokopa nie mają żadnej wartości, autor bowiem "niezrozumienie rozbudowuje w teorię o "irracjonalistycznym" i "schizofrenicznym" charakterze kultury współczesnej" i "przekłada stare krytyczne banały na język teorii informacji." Metaforyczna konkluzja uwidaczniała sąd Sandauera najwyraźniej : "Oceniam pracę magisterską p. Jana Prokopa jako niedostateczną."

Trzeci artykuł (nr 9) poświęcony został tomowi szkiców o poezji A. Międzyrzeckiego : Poezja dzisiaj (Warszawa 1964), która to książka, zdaniem, zdaniem Sandauera, pełna jest aluzji, niedopowiedzeń, zawołanych polemik i przeznaczona jest dla "kilkudziesięciu wtajemniczonych

towarzystwo osób. Krytyce "kawiarnianej", kierującej się modą i snobizmem autor artykułu przeciwstawia swoją własną postawę: "Krytyka (...) - jak ją pojmuję - nie jest zajęciem dla miłych i uczynnych ludzi. Jest ona bezustanną rezygnacją z dobrych stosunków na rzecz bezlitosnej analizy, jest ofiarą z własnego życia na rzecz prawdy."

Polemikę z Sandauerem podjął jako pierwszy R. Przybylski w artykule: Grammaticus certat... (Współczesność, nr 9), w którym stwierdził między innymi, że Sandauer, chcąc uzyskać efektowny wynik swojego ataku, ominął rzeczywiste problemy, które mogłyby stać się przedmiotem dyskusji "rzucając się na marginalia i jawne pomyłki druku". Zamiast argumentacji zademonstrował Sandauer swą wyższość, zamiast kontrargumentów - banalizację sądów przeciwnika, po to, by skompromitować klasycyzm, metodę krytyczną i krytyka. W tej sytuacji Przybylski nie widzi dalszej możliwości dyskusji, żeby bowiem miała ona jakikolwiek sens "musi istnieć jakaś płaszczyzna porozumienia, minimalna dobra wola w potraktowaniu metod badawczych, których nie lubimy, mniej skłonności do parodii i więcej ochoty do myślenia."

W tym samym numerze "Współczesności" ukazał się list Redakcji Historii Kultury Państwowego Instytutu Wydawniczego wraz z wyjaśnieniem Z. Kubiaka w sprawie tłumaczeń i numeracji utworów Wergiliusza, zakwestionowanych przez Sandauera w artykule o Przybylskim. Ponieważ wiersze antyczne nie miały tytułów, wyjaśnił tłumacz, nadaje je zazwyczaj wydawca lub tłumacz, co jest praktyką szeroko w świecie stosowaną. Numeracja utworów Wergiliusza jest zaś, wbrew temu co twierdzi Sandauer, prawidłowa.

Sandauer w swojej odpowiedzi na replikę Przybylskiego zatytułowanej: Polowania ciąg dalszy (Współczesność, nr 10) zarzucił swemu oponentowi, że ten zrzuca winę za własne pomyłki na zecerów, nie próbując nawet owych potknięć prostować.

Podobny zarzut sformułował J. Prokop wobec Sandauera /Współczesność, nr 10/, twierdząc, że krytyk dążąc za wszelką cenę do przyjętych wcześniej konkluzji poprzeinaczał cytaty, pominął rzeczywistą argumentację autora : Euklidesa i barbarzyńców, odebrał książce elementarny sens.

Wypowiedź Prokopa skwitowana została przez A. Lama w : Do kolegi J. Prokopa list otwarty zamieszczonym w tym samym numerze "Współczesności". Powodem wystąpienia Lama była forma repliki Prokopa, który, zdaniem autora listu, zrezygnował z dania Sandauerowi odpowiedzi merytorycznej, siląc się na złośliwość i insynuację. "Nie było moim zamiarem - pisał Lam - wypowiedzieć własne poglądy na sposoby interpretowania poezji współczesnej. Pragnąłem tylko wyrazić troskę o to, aby możliwe stało się zazębianie stanowisk w naszym życiu literackim. (...) Czy jesteśmy skazani na to, aby bądź narzekać na brak autentycznych sporów i polemik literackich, bądź paraliżować w zarodku każdą potencjalną dyskusję i okazję do wyostrożenia stanowisk? "

W 11 numerze "Współczesności" ukazał się artykuł A. Międzyrzeckiego : Odpowiedź krytykowi, w którym, zarzucając Sandauerowi nierzetelność krytyczną i preparownie pozornie erudycyjnych argumentów, sugerował, iż celem sandauerowskiej kampanii krytycznej jest odświeżenie przebrzmiałych już sporów awangardowo-skamandryckich. Międzyrzecki postanowił wycofać się z takich dyskusji. "Znamy jednak - pisał - sprawy bardziej aktualne niż debaty zwrócone nie w teraźniejszość naszej literatury, ale w przeszłość jej grupowych przedszkoli o monopolistycznych ambicjach."

W artykule : Vir doctus, vana religione captus... /Współczesność, nr 11) A. Sandauer powracając do swego negatywnego sądu o tłumaczeniach Wergiliusza dokonanych przez Z. Kubiaka, zauważył, że "fala reakcji przeciw uproszczonemu realizmowi, która począwszy od 1956 r. przewala się przez Południe, niesie z sobą - prócz objawów pozytywnych - modę na mistycyzm, którą określam jako "nowe średniowiecze". W praktyce tendencja ta spowo-

dowała gwałtowną hermetyzację literatury i krytyki literackiej - rozkwit poezji dla poetów i krytyki dla krytyków. Jest to, zdaniem Sandauera, zjawisko tym bardziej niebezpieczne, że odstręcza od literatury potencjalnych czytelników. Uwagom tym towarzyszył praktyczny postulat, aby wydawcy zaostrzyli kryteria wydawnicze wobec tekstów krytycznych.

Kolejnym ogniwem w dyskusji było arbitrażowe wystąpienie J. Rogozińskiego : W sprawie paznokci... („Współczesność”, nr 12), dotyczące sporu między Sandauerem a Prokopem o właściwy przekład Śniegów S. John-Perse'a. Autor artykułu uchylił się od odpowiedzi przesądzającej, tłumacząc się rozlicznymi trudnościami i brakiem własnej koncepcji przekładu, stwierdzając jedynie, że ma rację Sandauer, gdy twierdzi, iż Prokop nie oddał istoty poezji Perse'a, komplikując ją i ozdabiając barokowo, ale nie ma racji sądząc, że poemat Śniegi jest zadziwiająco prosty.

Najostrzej i najpełniej zareagował na wystąpienia A. Sandauera M. Głowiński w artykule : System egocentryczny docenta Sandauera zamieszczonym w („Tygodniku Powszechnym” nr 23). Zdaniem Głowińskiego różnorodne formy zaimka "mój" stanowią u Sandauera "słowa-klucze, słowa, w których się streszcza cała działalność omawianego twórcy". Zarzucając Sandauerowi niechęć do wszelkich nowych metod badawczych upowszechniających się w humanistyce, stwierdził krytyk, że autor cyklu : Żle o następcach propagując zdroworozsądkowe podejście do złożonych spraw współczesnej nauki o literaturze, odwołuje się do "usankcjonowanego społecznie lenistwa umysłowego".

Artykuł ten spotkał się z gwałtowną repliką A. Lama, który w artykule : Nieodpowiedzialność zamieszczonym w Przeglądzie prasy („Współczesność”, nr 13) uznał wypowiedź Głowińskiego za niemerytoryczną i nieprzemyślaną, a w sumie za skutek "uczniowskiego rozsierdzenia".

Wątpliwości Lama wzbudził również fakt wykorzystania przez krytyka marksistowskiego trybuny "Tygodnika Powszechnego" do podobnego ataku.

Ten ostatni problem wywołał korespondencyjną polemikę, będącą zakończeniem całej dyskusji. Z listów J. Guze (nr 14) i M. Głowińskiego (nr 15) okazało się, że artykuł Głowińskiego został odrzucony w redakcjach "Współczesności" i "Życia Literackiego" zanim autor zdecydował się na jego publikację w "Tygodniku Powszechnym". Redakcja "Współczesności" potwierdziła to wyjaśnienie (nr 14, 15), dodając, iż polemika w takiej formie w jakiej przedstawił ją Głowiński była pozorna i bezcelowa, zaś autor artykułu nie przyjął propozycji poczynienia odpowiednich poprawek.

A. Sandauer : Źle o następcach. Współczesność ~~17 III - 6 IV~~, nr 6; -
 „Współczesność” ~~7 - 27 IV~~, nr 7-8; „Współczesność” ~~28 IV - 11 V~~, nr 9. -
 Zet /W. Zagajewski/ : Pochwała Sandauera. Litera, nr 7. - Z. Kubiak : List do redakcji. Współczesność ~~28 IV - 11 V~~, nr 9. - R. Przybylski : Grammaticus certat... Współczesność ~~28 IV - 11 V~~, nr 9. - J. Prokop : Nieco tekstologii. Współczesność ~~12 V - 26 V~~, nr 10. - A. Lam : Do kolegi Prokopa list otwarty. Współczesność ~~12 V - 26 V~~, nr 10. - A. Sandauer : Polowania ciąg dalszy. Współczesność ~~12 V - 26 V~~, nr 10. - A. Międzyrzecki : Odpowiedź krytykowi. Współczesność ~~26 V - 8 VI~~, nr 11. - A. Sandauer : "Vir doctus, vana religione captus..." Współczesność ~~26 V - 8 VI~~, nr 11. -
 J. Rogoziński : We sprawie paznokci... Współczesność ~~29 VI - 22 VI~~, nr 12. - M. Głowiński : System egocentryczny docenta Sandauera. Tyg. powsz., nr 23. - zr /A. Lam/ : Nieodpowiedzialność. Współczesność ~~23 VI - 6 VII~~, nr 13. - J. Guze : List do redakcji. Współczesność ~~7 - 20 VII~~, nr 14. - Od Redakcji. Współczesność ~~7 - 20 VII~~, nr 14. - M. Głowiński : List do redakcji. Współczesność ~~21 VII - 9 VIII~~, nr 15. - Redakcja.

"
 Współczesność 21 VII - 9 VIII, nr 15.-
 "

- 18 - Czterdziestolecie pracy pisarskiej Jalu Kurka. Z okazji jubileuszu otwarto w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Krakowie wystawę na temat twórczości pisarza. List do pisarza z gratulacjami wystosował między innymi minister Kultury i Sztuki L. Motyka.

Mcg /W. Maciąg/ : Jalu Kurek pisarz serdeczny. Życie lit., nr 13.-
 Roczn. lit., s. 573.-
 "

- 19 - 20 - Sesja naukowa : Problemy literatury XX - lecia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zorganizowana przez Towarzystwo Literackie im. A. Mickiewicza, Oddział Związku Literatów Polskich i Lubuskie Towarzystwo Naukowe w Zielonej Górze. Wygłoszono następujące referaty : S. Krzemień-Ojak : Spór o model kultury regionalnej w polskiej socjologii współczesnej, J. Koniusz : Społeczny ruch kulturalny w województwie zielonogórskim, E. Sawrymowicz : Główne tendencje prozy polskiej w XX- leciu powojennym, S. W. Balicki : Rozwój dramaturgii w XX- leciu PRL, W. Szewczyk : Wkład młodych środowisk pisarskich, ze szczególnym uwzględnieniem zielonogórskiego, w ruch literacki Nadodrza i dorobek pisarski w zakresie problematyki Ziemi Odzyskanych.

"
 Współczesność, nr 7-8.- Roczn. lit., s. 573.-
 "

- 20 - Premiera sztuki Edwarda Albee'go : Kto się boi Wirginii Wolf ? w Teatrze Współczesnym w Warszawie, w reżyserii J. Kreczmara.

"
 Alm. Sceny pol., s. 147.-
 "

- 22 - Czterdziestolecie pracy pisarskiej Haliny Auderskiej. Z okazji jubileuszu w Domu Literatury w Warszawie odbyło się uroczyste spotkanie,

na którym gratulacje złożyli pisarze między innymi, w imieniu Ministerstwa Kultury i Sztuki S.W. Balicki, a w imieniu Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich A. Maliszewski.

Rocz. lit., s. 574. - Dok. pras., s. 266. -

Udział delegacji polskiej w

- 22 - 24 - Międzynarodowe spotkania krytyków literackich na temat : Teatr współczesny - współczesność teatru w Wiedniu. W spotkaniu tym ze strony Polski udział wzięli : E. Axer, J. Kott i A. Tarn.

„Alm. Sceny pol.„, s. 327. -

- 24 - Dwudziestolecie istnienia "Tygodnika Powszechnego". Z okazji jubileuszu ukazał się numer specjalny pisma.

„Tyg. powsz.„, nr 13. -

- 27 - Obchody Międzynarodowego Dnia Teatru. Z okazji święta minister kultury i sztuki L. Motyka wygłosił uroczyste przemówienie radiowe. Przewodniczący Stołecznej Rady Narodowej J. Zarzycki na spotkaniu z przedstawicielami środowiska teatralnego wręczył aktorom medale pamiątkowe i odznaczenia. Podobne uroczystości odbyły się również w miastach wojewódzkich.

Miesięcznik społeczno-kulturalny "Litery" wychodzący w Gdańsku przyznał z tej okazji Ordery Stańczyka zasłużonym ludziom teatru ziemi Polski Północnej. Ordery otrzymali : J. Goliński, Z. Burzyński, J. Pożakowska, R. Ostrowska z Teatru Wybrzeże a Gdańsku; E. Snieżko-Szafnagłowa z Teatru im. Jaracza w Olsztynie, W. Lachnitt i Z. Gawroński z Teatru Ziemi Gdańskiej w Gdyni.

W Katowicach odbył się w dniach 29 III - 4 IV Festiwal : Śląska

Wiosna Teatralna, będący przeglądem dorobku teatrów Śląska i Zagłębia. Na scenie Teatru Śląskiego i Teatru Ateneum wystąpili : Opera Śląska z baletem T.Kiesewettera : Stańczyk, Operetka Śląska z Nocą w Wenecji J.Straussa, Teatr Zagłębia z Sosnowca z Lillą Wenedą J.Słowackiego, Teatr Polski z Bielska, Teatr im.Mickiewicza z Częstochowy z J.Kurczaba : Przygodą z miłością i J.Przeździeckiego : Garścią piasku, Teatr Nowy z Zabrze z A.Felińskiego : Barbarą Radziwiłłówną, Teatr Śląski z Katowic z J.Abramowa : Aniołem na dworcu. W związku z festiwalem rozstrzygnięto konkurs na recenzję z wybranej sztuki Śląskiej Wiosny Teatralnej zorganizowany przez redakcję dwutygodnika społeczno-kulturalnego "Poglądy" i Wydział Kultury Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach. Jury w składzie : Z.Hierowski (przewodniczący), T.Kijonka (sekretarz), B.Surmanowa i S.Wilczek postanowiło jednomyślnie przyznać : pierwszą nagrodę (1,5 tys.zł) H.Zielińskiemu, drugą (1 tys.zł) E.Szopie, trzecią (0,5 tys.zł) M.Wrońskiemu. Wyróżnienie otrzymał : H.Zieliński.

W związku ze Światowym Dniem Teatru Towarzystwo Przyjaciół Łodzi i Wydział Kultury Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łodzi postanowiło ufundować cztery nagrody (po 2,5 tys.zł), dla recenzentów piszących o łódzkich spektaklach dramatycznych i muzycznych w okresie od marca 1965 r. do końca lutego 1966 r., a mianowicie : 1.za najlepszą recenzję ogłoszoną w prasie łódzkiej; 2.za najlepszą recenzję, wygłoszoną przed mikrofonami Polskiego Radia i Telewizji; 3.za najlepszą recenzję, ogłoszoną w prasie codziennej pozałódzkiej; 4.za najlepszą recenzję, ogłoszoną w prasie literackiej kraju.

"Tryb.Ludu, nr 87.-Alm.Sceny pol.", s.298.-Poglądy, nr 10.-Dz.zach., nr 73.-
 "Teatr, nr 13.-Życie lit., nr 15.-Rocz.lit., s.574.-

- 28 Konkurs literacki o tematyce związanej z morzem lud z Pomorzem Zachodnim zorganizowany przez Prezydium Wojewódzkich Rad Narodowych Szczecina i Koszalina, Szczeciński Oddział Związku Literatów Polskich oraz Klub Literacki w Koszalinie. Ufundowano nagrody od 20 tys. zł do 5 tys. zł. Termin nadsyłania prac : 31 I 1966 r.

Życie lit., nr 13.-Twórczość, nr 5.-

- 28 - Dyskusja o repertuarze zachodnim w teatrach polskich zorganizowana przez redakcję tygodnika "Kultura". W dyskusji zatytułowanej : Czy Inge zniszczy Szypulskiego wzięli udział : A. Swirszczyńska, H. Bieniewski, J. P. Gawlik, J. Swiderski oraz W. Filler. W zagajeniu, które wygłosił występujący z ramienia redakcji W. Filler sformułował on bardziej szczegółowe problemy wokół których koncentrowała się rozmowa. Pierwszy z nich dotyczył wartości, jakie wnosi obca dramaturgia w nasze życie kulturalne, drugi - wpływu sztuk pisarzy zachodnich na teatr i dramatopisarstwo polskie. Dyrektor Zespołu d/s Teatru Ministerstwa Kultury i Sztuki H. Bieniewski stwierdziwszy, że repertuar zachodni stanowi około połowę całego repertuaru teatrów polskich, zwrócił uwagę na rozpiętość wartości tłumaczonych sztuk. Poza zdecydowaną szmirą, z którą ministerstwo walczy i sztukami awangardowymi, których zbyt natrętne rozpowszechnianie może powodować "przejęcia" w polityce repertuarowej, wyróżnił Bieniewski "dramaturgię użytkową" pożyteczną z punktu widzenia potrzeb teatru, bo zapełniającą luki w dramaturgii rodzimej, szczególnie w ośrodkach prowincjonalnych. Z opinią tą zgodził się J. Świdorski podkreślając, że sztuki tego rodzaju odznaczają się znakomitym warsztatem dramaturgicznym, co ma duże znaczenie dla teatru i aktora. Polemicznie ustosunkowała się do tych sądów A. Swirszczyńska, mówiąc o niechęci teatrów do polskiej dramaturgii, szczególnie zaś takiej, która podejmuje tematy polityczne. Przyczyną tego stanu jest, zdaniem dyskutantki, kon-

kurencja sztuk zachodnich. J.P. Gawlik wskazał w swej wypowiedzi na niepokojące, jego zdaniem, zjawisko poważnej dysproporcji między ilością bezwartościowych sztuk zachodnich granych obecnie na naszych scenach i znikomą, wbrew utartym opiniom, liczbą pozycji twórców tej miary co: Beckett, Ionesco, Dürrenmatt czy Genet. Znaczenie chwalonej przez Bieniewskiego i Świderskiego "dramaturgii użytkowej" jest, według Gawlika, bardzo problematyczne, albowiem "poza obszarem naszego doświadczenia społecznego nie może powstać dramaturgia użytkowa, która by w pełni zadowalała nasze potrzeby". Wszyscy dyskutanci podkreślali potrzebę bardziej systematycznego przyswajania naszej kulturze ambitnych pozycji dramaturgii obcych, z uznaniem wyrażając się o roli spełnianej w tej dziedzinie przez miesięcznik "Dialog". W podsumowaniu dyskusji W. Filler zwrócił uwagę na możliwości tworzenia i propagowania polskich wzorców "dramaturgii użytkowej", spełniających zapotrzebowanie najszerszych mas widzów, a nie rezygnującej przy tym z ambicji politycznych i artystycznych. Taka dramaturgia już nawet, zdaniem krytyka, istnieje, należy ją tylko szerzej poznać i rozpropagować. Jest to konieczność naszego życia kulturalnego, bo "choć się zaczyna od Frischa i Inge'a, trzeba skończyć na Broszkiewiczu i Szypulskim. Taka jest logika samego życia."

Czy Inge zniszczy Szypulskiego. Kultura, nr 13.-

- 29 - Druga rocznica śmierci Poli Gojawiczyńskiej. Przedstawiciele Związku Literatów Polskich złożyli wieńce na grobie pisarki.

"Rocz.lit.", s. 574.-

- 29 - Wybranie nowego Zarządu Oddziału Związku Literatów Polskich w Warszawie. W skład zarządu weszli: I. Newerly (przewodniczący), H. Auderska, W. Mach (wiceprzewodniczący), M. Jastrun (skarbnik), A. Rymkiewicz (sekre-

tarz), H. Bereza, A. Braun, Z. Bystrzycka, P. Hertz. Komisję Rewizyjną tworzą : J. Pomianowski, J. Szczawiej, W. Melcer. W skład Sądu Koleżeńskiego weszli : M. Lepecki, A. Kijowski, S. Pollak.

Rocz. lit., s. 574.-
"

- Plebiscyt czytelniczy na najlepsze książki marynistyczne XX - lecia zorganizowany przez redakcję tygodnika "Morze" ^(Wyniku plebiscytu) Nagrodę Dowództwa Marynarki Wojennej otrzymał J. Pertek za książki : Wielkie dni małej floty, Druga mała flota i Pod obcymi banderami; nagrodę Komisji Morskiej Rady Naczelnej Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich B. Romanowski za książkę : Torpeda w celu; nagrodę Klubu Marynistów K. Borchardt za książkę : Znaczący kapitan.

"Morze, nr. 2; nr 6.- Nadodrze, nr 3.-
"

- Konkurs na sztukę dla teatru lalek zorganizowany przez Wydział Kultury Prezydium Rady Narodowej m. Poznania, Państwowy Teatr Lalki i Aktora Marcinek i Oddział Związku Literatów Polskich w Poznaniu. Nagrody otrzymali : Z. Wojciechowski, K. Miłobędzka ; wyróżnienia : K. Iłłakowiczówna, Z. Poprawski, J. Ratajczak, Z. Kopalko, K. Miłobędzka i L. Moszczyński. Konkurs miał charakter zamknięty.

" Dialog, nr 4.- Nadodrze, nr 3.-
"

- Konkurs na słuchowisko dla dzieci w wieku przedszkolnym zorganizowany przez Komitet d/s Radia i Telewizji. Nagrody otrzymali : H. Januszewska, drugą : J. Korczakowska, Trzecią : H. Marczevska.

Dok. Pras., s. 268.-
"

Kwiecień

- 2 - Czterdziestolecie pracy twórczej Mieczysława Lepeckiego, Z okazji jubileuszu w Domu Literatury w Warszawie odbyło się uroczyste spotkanie z pisarzem.

"Rocz.lit.",s.575.-Dok.pras.,s.354.-
"

- 3 - Premiera sztuki Mikołaja Reya z Nagłowic : Żywot Jozepha w Teatrze Narodowym w Warszawie, w reżyserii K.Dejmka.

"Alm.Sceny pol. 1964/1965, s.141.-
"

- 3 - Prapremiera sztuki Romana Bratnego : Kolumbowie rocznik 20 w Teatrze Powszechnym w Warszawie, w adaptacji, inscenizacji i reżyserii A.Hanuszkiewicza.

"Alm.Sceny pol. 1964/1965, s.146.-
"

3-12 IV ← - Wizyta grupy pisarzy duńskich w składzie: Vagn Grosen, Thorkild Hansen, Uffe Harder, Gerte Hertbert Erik Vagn Jensen, Ejler Joergensen, Ivan Malinowski, Claus Pedersen, Bjoern Poulsen, Ole Sarvig, Peter Seberg, Carl Stief, Joergen Viebe, Hilmar Wulf. Dwunastego kwietnia w Jabłonie k/Warszawy odbyło się spotkanie delegacji z pisarzami polskimi. Wygłoszono następujące referaty: W. Szewczyk: o literaturze

antyfaszystowskiej w Polsce, J.Viebe: o sytuacji ekonomicznej pisarzy w Danii i A.Olcha: o dorobku polskiej literatury.

← "Tryb.Ludu", nr 103

- 7 - 10 - Polsko - duńskie spotkanie literatów poświęcone wzajemnym stosunkom kulturalnym w Jabłonie koło Warszawy. W spotkaniu oprócz pisarzy polskich wzięła udział czternastoosobowa delegacja pisarzy duńskich z Prezesem Związku Pisarzy Danii J.Harderem na czele. W obradach uczestniczył między innymi wiceminister Kultury i Sztuki Z.Garstecki. W czasie obrad J.Harder wygłosił referat o ekonomicznej sytuacji pisarzy w Danii, a U.Harder o dorobku literatury duńskiej w latach 1945-1964. Ze strony polskiej referaty wygłoszili : W.Szewczyk o literaturze antyfaszystowskiej w Polsce, A.Olcha o dorobku polskiej literatury współczesnej, S.W.Balicki o polskiej dramaturgii i E.Bryll o stosunku literatury do telewizji.

"Polityka, nr 17.-Rocz.lit.,s.576.-Dok.pras.,s.354.-
"

- 10 — Dwudziestolecie działalności Teatru Powszechnego w Łodzi. Z okazji jubileuszu teatr wystąpił z uroczystą premierą sztuki A. Mickiewicza : Dziady. Rada Państwa przyznała Krzyże Kawalerskie Orderu Odrodzenia Polski : kierownikowi artystycznemu i dyrektorowi teatru R. Sykale, dyrektorowi S. Piotrowskiemu i L. Niemczykowi. Złote Krzyże Zasługi otrzymali : H. Billing-Wohl, M. Binkowski. Wielu aktorów i pracowników teatru otrzymało Odznaki 1000.- lecia Państwa Polskiego i Honorowe Odznaki miasta Łodzi.

" Alm. Sceny pol. 1964/1965, s. 290. — Rocz. polit. gosp. 1966, s. 796. —
" " " "

- 10 — Nagrody imienia Naucznińskiego za najlepsze publikacje w prasie Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego w roku 1964. Nagrody otrzymali między innymi : J. Kawalec /jedną z drugich/, L. Pietrzak, S. Skulski /trzecie/, wyróżnienie otrzymał A. K. Waśkiewicz. Na uroczystości wręczenia nagród odbywającej się w gmachu Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego obecni byli wiceprezes Naczelnego Komitetu ZSL J. Ozga-Michalski, sekretarze Naczelnego Komitetu ZSL K. Banach i L. Stasiak, przedstawiciele Biura Prasy i Wydziału Rolnego Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej, prasy, radia i telewizji.

" Tyg. kult. ", nr 16. —

- 11 — Konkurs na opowiadanie o tematyce turystycznej zorganizowany przez redakcję tygodnika "Światowid". Nagrody otrzymali : K. Blauth, J. Krukowski, F. K. Sawicki, K. Żywulska, L. Miękina i J. Osęka.

' Światowid, nr 18. — Tyg. kult. ", nr 16. — Światowid, nr 33. — Życie lit., nr 15. —
43.

- 11 — Polemika wokół wierszy Jerzego Harasymowicza : Mona Liza, Breugel, Madonna chuliganów, opublikowanych w tygodniku "Kultura" /nr 11/. W utwo-

rach tych użył poeta wulgaryzmów, co spotkało się z listownymi protestami czytelników. S. Grochowiak w artykule : Mała burza wiosenna /Kultura, nr 15/ przeciwstawił się tym głosom uzasadniając artystyczną funkcję, jaką mogą pełnić w utworze poetyckim słowa uznane powszechnie za nieprzyzwoite.

J. Harasymowicz : Mona Liza, Breugel, Madonna Chuliganów. Kultura 14 III, nr 11. - S. Grochowiak : Mała burza wiosenna /Suplement do Mona Liza/. Kultura 14 IV, nr 15. #

- 12 - Sześćdziesięciolecie pracy pisarskiej Edwarda Ligockiego. Z okazji jubileuszu w Domu Literatury w Warszawie odbył się uroczysty wieczór autorski pisarza.

Kultura, nr 17. - Rocz. lit., s. 576. #

- 15 - 17 - VII Walny Zjazd Delegatów Stowarzyszenia Polskich Artystów Teatralnych i Filmowych w Warszawie. W zjeździe brało udział 137 delegatów, reprezentujących czterotysięczną rzeszę członków Stowarzyszenia. Po otwarciu obrad przez ustępującego prezesa H. Szletyńskiego, wybrano przewodniczącego zgromadzenia - J. Toeplitza, który powołał prezydium w składzie : H. Małkowska, G. Holoubek, H. Ryl i A. Bohdziewicz - zastępcy przewodniczącego, J. Romanówna, R. Kajetanowicz, F. Arno, H. Mikołajska, M. Ziobrowski, A. Janowska, S. Zaczyk - członkowie, oraz M. Maszyński, A. Wiza i A. Polkowski - sekretarze. Po wyborze poszczególnych komisji sprawozdanie z dwuletniej działalności Zarządu Głównego złożył prezes H. Szletyński, podkreślając trudności, na jakie zarząd napotykał w realizacji różnorodnych inicjatyw. Referat uzupełnili : H. Kossobudzka, omawiając problemy regulaminu Rad Teatru, A. Bohdziewicz - problematykę filmu, H. Ryl - problematykę teatrów lalkowych i potrzeb ich aktorów, K. Krukowski - pre

cowników estradowych, M. Bielińska - teatrów muzycznych i W. Borkowski - baletu. W imieniu Ministerstwa Kultury i Sztuki powitał zjazd minister L. Motyka, a w imieniu Związku Zawodowego Pracowników Kultury i Sztuki A. Szczepkowski. Po przedstawieniu wyników obrad sekcyjnych i wyborów władz poszczególnych sekcji oraz ich delegatów do Zarządu Głównego toczyła się dyskusja nad ponad dwustu wnioskami, które wpłynęły na zjazd, dotyczącymi głównie problemów szkolenia, potrzeby badań naukowych i warunków pracy nad upowszechnieniem teatru. Na wniosek kapituły członków miano Zasłużonego Członka Stowarzyszenia otrzymali : W. Bracki, J. Czechowska, A. Dymśa, L. Dytrych, J. Galewski, R. Hierowski, W. Jarema, J. Kreczmar, T. Olsza, F. Parnell, F. Plattówna, J. Senddecki, H. Szletyński, T. Wesołowski, J. Żmijewska, E. Żytecki. Poza tym zjazd postanowił nadać godność członków honorowych SPATiF J. Iwaszkiewiczowi i H. Morstinowi.

W tajnym głosowaniu prezesem Stowarzyszenia wybrano W. Krasnowieckiego. W wyniku wyborów w skład Zarządu Głównego weszli : E. Axer, L. Dytrych, A. Ford, J. Golfert, G. Holoubek, I. Horecka, A. Janowska, W. Jarema, A. Majak, M. Meller, M. Melman, B. Paprocki, J. Romanówna, A. Szczepkowski, J. Toeplitz (prezydium zarządu); jako zastępcy : H. Bielińska, S. Bieliński, J. Całkowa, J. Goliński, J. Gruda, J. Gruza, S. Heimberger, K. Karabasz, M. Kęzyszkowska, B. Nowacki, R. Woźniakowski, W. Skaruch i M. Zarzecki. Ponadto do Zarządu Głównego weszli : z sekcji dramatu : J. Bratkowski, W. Daszewski, E. Fetting, I. Gogolewski, M. Karwański, J. Kreczmar, J. Kulczyński, R. Hajetanowicz, H. Kossobudzka, H. Mikołajska, S. Zaczyk i Z. Zepasiewicz ; z sekcji teatrów muzycznych : W. Borkowski, Cz. Pręgowski, W. Skoraczewski, J. Szymański ; z sekcji teatru lalek : M. Snarska i S. Ochmański ; z sekcji filmu : Z. Bochenek, A. Bohdziewicz, J. Bossak, J. Łomnicki i S. Wohl.

Teatr, nr 17.-

21 - Zgon Ar[†]ura Marii Świnarskiego w Wiedniu. Zmarły był znanym poetą i satyrykiem, mistrzem gatunków parodystycznych. /Ur. 28 VII 1900 r./

„Życie Warsz.„, nr 99. - „Życie lit.„, nr 22. - „Współczesność„, nr 10. - W.N./W.Natanson/. „Twórczość„, nr 8. -

22 - ← W i z y t a H a n s a Z b i n d e n a - P r e z e s a
Z w i ą z k u P i s a r z y S z w a j c a r s k i c h

← „Tryb. Ludu“, nr 110.

25 - Wybranie nowego Zarządu Oddziału Związku Literatów Polskich w Łodzi. W skład zarządu weszli : M. Piechal (przewodniczący), T. Papier i W. Orłowski (wiceprzewodniczący), B. Sztajner (sekretarz), Z. Lorentz (skarbnik),

„Rocz. lit.„, s. 576. -

25 - Pięćdziesięciolecie urodzin i trzydziestolecie pracy pisarskiej Jana Dobraczyńskiego.

A. Łszowski : Pisarz kontrowersyjny. Kierunki, nr 17. - Sł. powsz., nr 93. - Obserwator. Kierunki, nr 28. -

26 - 28 - Seminarium naukowe młodych polonistów na temat : Nowa literatura w XX- leciu Polski Ludowej zorganizowane w Lublinie przez Koło Naukowe Polonistów Uniwersytetu im. M. Curie - Skłodowskiej. W seminarium wzięli udział poloniści z najważniejszych ośrodków uniwersyteckich w kraju. Wygłoszono następujące referaty : M. Ballod (Uniwersytet im. M. Curie - Skłodowskiej) : Debiuty poetyckie lat powojennych, R. Sulima (Uniwersytet Warszawski) : Tak zwana poezja samorodna w kontekście kultury i literatury Polski Ludowej, S. Świontek (Uniwersytet Łódzki) : Ogólne zasady funkcjonowania prozy Sposobu bycia K. Brandysa jako partytury teatralnej, K. Gaweł (Wyższa Szkoła Pedagogiczna - Kraków) : Imiona władzy J. Broszkiewicza jako dramat o polityce, K. Mętrak (Uniwersytet Warszawski) : Stanisław Grochowiak - biografia twórcza, M. Kazanecki (Uniwersytet Jagielloński) : Poezja Zbigniewa Herberta, J. Cieszkowski (Katolicki Uniwersytet Lubelski) : Tendencje barokowe w poezji Grochowiaka,

P. Matywiecki (Uniwersytet Warszawski) : Liryka Tymoteusza Karpowicza,
S. Kałuziński (Wyższa Szkoła Pedagogiczna - Kraków) : Struktura sytuacji
dramatycznych w dramatach Sławomira Mrożka, B. Słodkowski (Uniwersytet
im. M. Curie-Skłodowskiej) : Rekonstrukcja teatru Tadeusza Różewicza.

Jury składające się z pracowników naukowych reprezentujących poszczególne ośrodki pod przewodnictwem J. Garbaczowskiej przyznało pierwszą nagrodę referatowi K. Mętraka z Uniwersytetu Warszawskiego, drugą referatowi M. Kazaneckiego z Uniwersytetu Jagiellońskiego, trzecią referatowi J. Cieszkowskiego z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

J.R./J. Rohoziński/ „Współczesność”, nr 10.-/b/./ „Ballad [M]”, „Kamena”, nr 9.-

27 - ← - W i z y t a p o e t y r a d z i e c k i e g o A l e k -
s a n d r a W o z n i e s i e n s k i e g o w P o l s -
c e .

← - "Tryb. Ludu", nr 111.

28 IV ← - K o n k u r s n a w i d o w i s k o t e l e w i z y j -
n e o t e m a t y c e w s p ó ł c z e s n e j .

Ogłoszony przez TV z okazji XX-lecia Ziem Zachodnich i Pół-
nocnych. Nagrody otrzymali: L. Budrecki, J. Kanicki, S. Flesza-
rowa-Muskat, A. Siekierski, H. Panas i J. Lenart.

← - "Życie Warsz.", nr 86.

← - W i z y t a p i s a r z a s z w a j c a r s k i e g o

← - M. Stettlera w P o l s c e . "Życie Warsz.", nr 98.

29 - ← - W i z y t a g r u p y p i s a r z y r a d z i e c -
k i c h w s k ł a d z i e : P j a t r u s B r o u k a ,
W i k t o r P a n k o w i G e l e n a R o m a n o w a .
Celem wizyty było podpisanie porozumienia między ZLP a Zwią-
zkiem Pisarzy Radzieckich.

"Tryb. Ludu", nr 117.

- Premiera sztuki Juliusza Słowackiego : Książę Niezłomny w Teatrze Ła-
boratorium 13 Rzędów we Wrocławiu, na podstawie scenariusza i w reżyserii
J. Grotowskiego.

"Alm. Sceny pol.", s. 286.-

8 Konkurs na słuchowisko o tematyce współczesnej zorganizowany przez Ko-
mitet d/s Radia i Telewizji z okazji dwudziestej rocznicy powrotu
Ziem Zachodnich i Północnych do Polski. Pierwszą nagrodę przyznano
A. Markowej za utwór : Nagranie, drugie - S. Grochowiakowi za utwór : Kap-
rysy Łazarza i A. Mularczykowi za utwór : I było święto, trzecie - Cz. Ku-
riacie za utwór : Upominek jubileuszowy i Z. Posmysz-Piaseckiej za ut-
wór : Tor.

Dok. pras., s. 356.-Rocz. lit., s. 577.-

- Konkurs na widowisko ^{telewizyjne} ~~współczesne~~ o tematyce współczesnej zorganizowane
przez Komitet d/s Radia i Telewizji z okazji dwudziestej rocznicy pow-

rotu Ziemi Zachodnich i Północnych do Polski. Pierwszą nagrodę otrzymali: L. Budrecki i I. Kanicki za utwór : Drzwi, dwie drugie - S. Fleszarowa-Muskat za utwór : Dialog z utajonym czasem i A. Siekierski za utwór : Milczenie ma długie ręce, dwie trzecie - H. Panas za utwór : Jutro o siódmiej i J. Lenart za utwór : Kresy.
Wyróżniono prace : K. Stracki, M. H. ^{Normego} i z. Kubikowskiego.

Dok. pras., s. 356.-

Maj

- 1 - Konkurs na opowiadanie i reportaż o tematyce związanej z dwudziestolecie władzy ludowej nad Odrą zorganizowany ^(w 1964 r.) przez Wydział Kultury Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Zielonej Górze, Lubuskie Towarzystwo Kultury, Oddział Związku Literatów Polskich, przy współudziale redakcji "Nadodrza" i Rozgłośni Polskiego Radia, pod patronatem Wojewódzkiego Komitetu Frontu Jedności Narodu. Jury w składzie : J. Lovell (przewodniczący), Z. Greń, T. Kajan, W. Maciąg i B. Soliński, przyznało następujące nagrody : w dziale opowiadań : pierwszą (6 tys. zł) otrzymała M. J. Łęczyczka z Wrocławia za utwór : Przysięga Ludwika, drugą (4 tys. zł) T. Koziura z Bytomia za utwór : Harmonijka, dwie trzecie (po 3 tys. zł) otrzymali : S. Maciejewski z Leszczyńca za utwór : Niwy pod Cyckenbergiem oraz Z. Trziszka z Zielonej Góry za utwór : Mój ty Rusnaku, dwa wyróżnienia (po 2 tys. zł) otrzymali : Cz. Schabowski ze Szczecina za utwór : Dzikie bzy oraz S. Misłakowski ze Swidwina za utwór : Bohater. W dziale reportażu nagrody otrzymali : pierwszą (6 tys. zł) - Cz. Schabowski ze Szczecina za utwór : Most do raj, drugą (4 tys. zł) - J. K. Maciejewski z Warszawy

wy za utwór : Rybka lubi pływać, dwie trzecie (po 3 tys.zł) : T.Jasiński z Zielonej Góry za utwór : Odwagi, tylko przez jezioro, I.Koniusz z Zielonej Góry za utwór : Rodzina, dwa wyróżnienia (po 2 tys.zł) : Z.Trziszka z Zielonej Góry za utwór : Tropami Judymów i E.Orda z Gorzowa Wielkopolskiego za utwór : Jutro.

Nadodrze, nr 1; nr 5.-W.Maciąg. Nadodrze, nr 5.-

- 2 - 16 Dni Oświaty, Książki i Prasy. Na terenie całego kraju trwały tradycyjne imprezy : kiermasze książek, spotkania pisarzy z czytelnikami, wystawy, koncerty i odczyty. W Zakopanem odsłonięto tablice na domach, w których mieszkali i tworzyli : S.Żeromski, A.Strug, K.Makuszyński.

Rocz.lit., s.577.-

- 22 — Otwarcie muzeum im.Kornela Makuszyńskiego w willi "Opolanka" w Zakopanem. Muzeum zgromadziło około dwieście pięćdziesiąt cennych pamiątek po pisarzu, które przekazała Centralnemu Zarządowi Muzeów wdowa, Janina Makuszyńska.

Tryb.Ludu, nr 26.-Życie lit., nr 26.-

- 2 - 11 — Festiwal : V Kaliskie Spotkania teatralne. W festiwalu wzięło udział dziewięć teatrów, prezentujących siedemnaście przedstawień. Jury w składzie : R.Szydłowski (przewodniczący), M.Wiercińska, Z.Greń, Z.Raszewski, J.Sokołowski, J.Ziomek, przy współudziale B.Adamczaka (sekretarz), postanowiło, że równorzędne nagrody otrzymują : O.Axer za scenografię sztuki C.K.Norwida : Aktor w Teatrze im.Osterwy z Lublina, K.Braun za opracowanie tekstu i reżyserię sztuki C.K.Norwida : Aktor w Teatrze im.Osterwy z Lublina, I.Czaykowska i B.Fijewska za reżyserię i choreogra-

fię sztuki Dmuszewskiego : Szkoda wąsów w Teatrze Dramatycznym miasta stołecznego Warszawy, J. Jedlewska za rolę Dorotki w tej sztuce, K. Noga-jówna za rolę Fideliny w Sztuce Crommelyncka : Dziecinni kochankowie w Teatrze Nowym z Poznania, A. Obidniak za inscenizację sztuki : Pamiętnik matki według książki M. Fornalskiej w Teatrze im. Bogusławskiego z Kalisza, M. Okopiński za reżyserię sztuki Crommelyncka : Dziecinni kochankowie w Teatrze Nowym z Poznania, J. Przybylski za rolę Schmidta w sztuce Remarqua : Ostatnia stacja w Teatrze im. Jaracza z Łodzi, N. Skożuba za rolę Smugoniowej w sztuce Żeromskiego : Uciekła mi przepióreczka w Teatrze im. Żeromskiego z Kilec ; nagrodę za rolę epizodyczną otrzymał Z. Nowicki za postać Kocha w sztuce Remarqua : Ostatnia stacja w Teatrze im. Jaracza z Łodzi ; nagrodę dla młodego aktora ufundowaną przez Stowarzyszenie Polskich Artystów Teatralnych i Filmowych otrzymał Z. Malanowicz za rolę Waltera w sztuce Crommelyncka : Dziecinni kochankowie w Teatrze Nowym z Poznania. Nagrodę honorową Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Kaliszu - popiersie W. Bogusławskiego przyznano zespołowi Teatru im. Bogusławskiego w Kaliszu.

"Tryb. Ludu, nr 118.-J. Sokołowski. Życie lit., nr 22.-R. Szydłowski, Tryb. Ludu, nr 143.-Życie lit., nr 21.-"

- 4 -< Konkurs na dziennik twórcy, artysty, działacza ogłoszony przez Estradę Rewolucyjnej Poezji Pieśni im. W. Broniewskiego Klubu "Hybrydy" i Warszawskie Koło Twórcze Młodych TRZZ. Jury w składzie: J. Lenart /przewodniczący/, W. Dobrzycki, H. Bereza, E. Bryll, J. Krasiński i J. Leszin nagrodziło prace M. Malinowskiego, W. Hudona, J. Byrczaka, A. Sitka, F. Falka.

< "Życie lit.", nr 25

- 5 - Nagrody za twórczość radiową i telewizyjną ufundowane przez Przewodniczącego Komitetu d/s Radia i Telewizji. Doroczne nagrody otrzymali między innymi : L. René, I. Kanicki, J. Słotwiński, J. Dominek-Wisniewska, Z. Skowroński, S. Grodzieńska, A. Marianowicz, I. Eichlerówna, B. Krafftówna, I. Kwiatkowska, J. Świdorski, G. Holoubek, W. Kowalski, J. Z. Jakubowski, E. Bryll, A. Wasilewski, G. Dybowski, J. Mayen, J. Krzysztoń, M. Żabczyńska, A. Rymkiewicz, H. Bardijewski, L. Górski, Z. Kuniński, J. Medyński, A. Nowicki, J. Przybora, J. Wilińska, J. Wasowski, J. Weber, B. Wiernik, M. Okęcka-Bromkowa i J. Stwora.

"Radio i Tel^{ewizja}", nr 20.-Dok. pras., s. 447.-

- 5 - Podpisanie Planu realizacji umowy o współpracy kulturalnej między Polską i Chińską Republiką Ludową ^{został podpisany} na rok 1965 w Pekinie.

"Rocz.lit.",s.578.-

- 5 - 10 - III Festiwal Kulturalny Studentów zorganizowany w Warszawie przez Radę Naczelną Zrzeszenia Studentów Polskich. W festiwalu teatralnym nagrodę Ministerstwa Szkolnictwa Wyższego i Ministerstwa Kultury i Sztuki otrzymał Teatr Kalambur z Wrocławia za przedstawienie sztuki S.I.Witkiewicza: Szewcy, wyróżnienia otrzymali : W.Herman za reżyserię i J.Hejnowicz za główną rolę w tejże sztuce, a także Teatr 38 z Krakowa za spektakl : Moralność pani Dulskiej według sztuki G.Zapolskiej. W ramach festiwalu odbyły się również imprezy wyodrębnione : konkurs poetycki o nagrodę Warszawskiej Nike / laureaci : W.Sadurski i A.Kozera, wyróżnienia : K.Chudziński i G.Remiszewska/, Turniej Jednego Wiersza / nagrody otrzymali : M.Machnicki i J.Górzański/ oraz I Międzynarodowy Festiwal Studenckiego Filmu Amatorskiego /główna nagroda : J.Głębski z Akademickiego Klubu Filmowego - Hybrydy za film : TBC - Tobie Bracie Cmentarz/. W plebiscycie czytelniczym na najlepszą książkę dwudziestolecia zwyciężyli : w dziale prozy J.Andrzejewski : Popiół i diament, w dziale poezji : J.Tuwim : Kwiaty polskie.

R.Marszałek : Notatki ze studenckiego festiwalu. Współczesność, nr 11.-
Kultura, nr 21.- Życie lit., nr 25.- Dok.pras., s.447.-

- 7 - ← W i z y t a g r u p y p i s a r z y j u g o s ł o -
w i a ń s k i c h w s k ł a d z i e : A l i j a I s a -
k o v i ć, M l a d e n O l j a ć a i D j u r o
← Š n a j d e r. "Tryb.Ludu", nr 125

- 9 - Dzień Działacza Kultury. W Ministerstwie Kultury i Sztuki odbyła się uroczysta dekoracja odznaczeniami przyznanymi przez Radę Państwa z okazji Dni Działacza Kultury. Krzyżami Oficerskimi Orderu Odrodzenia Polski odznaczeniu zostali następujący pisarze : H.Auderska, Z.Kosidowski, M.Samozwaniec, S.Otwinowski, J.Prutkowski i W.Zalewski. Odznaczenia wręczał

minister L.Motyka.W uroczystości udział wzięli również : sekretarz Komitetu Centralnego Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej A.Starewicz, wiceminister Kultury i Sztuki K.Rusinek, szef Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego generał dywizji J.Urbanowicz, sekretarz Centralnej Rady Związków Zawodowych Cz.Wiśniewski. W Krakowie na podobnej uroczystości Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski otrzymał J.Kurek.

Z okazji Dni Działacza Kultury list do działaczy kulturalnych wystosował minister Obrony Narodowej marszałek M.Spychalski.

Teatr Polski w Warszawie wydał specjalny numer "Teatru Polskiego" poświęcony aktorom i pracownikom tego teatru, pracującym na scenie ponad pięćdziesiąt lat.

Tryb.Ludu, nr 133.-Rocz.lit., s.579.-Dok.pras., s.446.-
 " " " " " "

- 10 - Siedemdziesięciolecie urodzin Jana Parandowskiego. Jubilat odznaczony został w Belwederze Wielkim Krzyżem Orderu Odrodzenia Polski. Aktu dekoracji dokonał Przewodniczący Rady Państwa E.Ochab. W uroczystości udział wzięli przedstawiciele patrii i rządu : J.Cyrankiewicz, Z.Kliszko, I.Loga-Sowiński, S.Kulczyński, B.Podedworny oraz pisarze z J.Iwaszkiewiczem na czele. Wieczorem minister Kultury i Sztuki L.Motyka wydał przyjęcie dla J.Parandowskiego i jego najbliższych.

Z.Dolecki : Słowo panuje nad czasem... Kierunki, nr 21.-Życie lit., nr 21.-
 Dok.pras., s.446.-
 " " " " " "

- 11 - Zgon Ryszarda Piotrowskiego w Jałcie. Zmarły był aktorem i pisarzem.
 Tryb.Ludu, nr 132.-
 " " " " " "

- 12 - 1X - Dyskusja o sytuacji ruchu wydawniczego. Dyskusję rozpoczął A.Lam artyku-
łem : Wybór i zachęta /Współczesność, nr 10/, w którym naszkicował problemy,
 " " " " " "

z jakimi boryka się ruch wydawniczy w dziedzinie literatury pięknej i nauk humanistycznych. Sytuacja, zdaniem autora, wymaga poważnych zmian, gdyż bardzo wielu poszukiwanych książek nie ma na rynku, a prawie wszystkie tytuły wydawane są w nakładach, które nie zaspokajają popytu. Brak papieru jest tu czynnikiem obiektywnym, ograniczającym możliwości wydawców, ale jednocześnie wydaje się zbyt dużo książek małowartościowych, które z trudem spełniają kryteria wydawalności. Ograniczyć należałoby także, zdaniem Lema, wydawanie tandetnej beletrystyki biograficznej i historycznej, a zintensyfikować prace nad przyswojeniem naszej humanistyce szeregu niezbędnych i od lat czekających na tłumaczenia dzieł. W tej dziedzinie wydawnictwa powinny wykazać większą operatywność.

Do uwag Lema nawiązywali inni dyskutanci, powiększając katalog krytycznych uwag, pretensji i postulatów pod adresem polskiego ruchu wydawniczego. J. Okopień w artykule: Anachronizmy („Współczesność”, nr 12) poruszył sprawę encyklopedii i słowników języków obcych, których czytelniczej popularności nie towarzyszy dostateczna troska wydawnictw o nasycenie nimi rynku. Okopień zwrócił również uwagę na brak na naszym rynku wydawniczym tanich książek masowych, tak zwanych: kieszonkówek, które zrobiły furorę w całym świecie. Jako przykład administracyjnych trudności, z jakimi borykają się wydawnictwa podał autor sprawę projektowanej w Wiedzy Powszechnej serii krytycznej Małe Profile, poświęconej literaturze współczesnej, która została zlikwidowana decyzją Departamentu Wydawnictw Ministerstwa Kultury i Sztuki pod pretekstem, że nie mieści się w profilu wydawnictwa.

W odpowiedzi, w liście do redakcji „Współczesności” dyrektor Państwowego Wydawnictwa Wiedza Powszechna J. Zaremba wyjaśnił, że serię Małe Profile, o której wspominał J. Okopień, połączono z wydawaną wcześniej serią Profile na skutek decyzji samego wydawnictwa, z przyczyn warsztatowo-kadrowych.

J. Koprowski w artykule: Uwagi i życzenia („Współczesność”, nr 13), wskazał na rozpowszechnione grzechy edytorskie: powolność i niedokładność,

przejawiająca się między innymi w niestarannej selekcji wydawanych pozycji, w tym również i w dziedzinie przekładów. Koprowski ocenił krytycznie także stan literaturoznawstwa, nie dość energicznie zajmującego się literaturą współczesną.

W imieniu wydawców zabrakł głos J. Wittlina, który w artykule : Racje małe i duże /Współczesność, nr 13/ przedstawił szereg trudności w pracy wydawnictw. Do najważniejszych zaliczył autor ostry deficyt papieru i nienowoczesną bazę przemysłu poligraficznego. Poważną część swej wypowiedzi poświęcił Wittlin sprawom książki kieszonkowej, która jest, według niego, wielką szansą demokratyzacji książki. Nasz ruch wydawniczy musi tę kwestię rozwiązać jak najszybciej, gdyż "legitymacją dojrzałości ruchu wydawniczego jest dziś na całym świecie powszechność i dostępność książki, a nie ilość i nienaganność zawartych w niej zdobników".

Problemy te stały się również tematem rozważań J. Okopienia, który w artykule : O program dla polskiej książki kieszonkowej (Życie Literackie, nr 390) stwierdził palącą konieczność wydania masowych serii tanich książek, proponując jednocześnie fachową dyskusję nad wzorcowymi planami takiej serii.

Jeszcze raz do spraw wydawniczych powrócił J. Wittlin a w artykule : Aby książka nie stawała się abstrakcją (Kultura, nr 40). Autor przypominając znane już trudności ruchu wydawniczego postuluje kompleksowe rozwiązanie tych spraw umożliwiające zwiększenie i zróżnicowanie produkcji wydawniczej. W istniejącej sytuacji "jest to operacja bezwzględnie konieczna i wszelka opieszałość w jej przeprowadzeniu nie tylko już dziś hamuje dalszy rozwój rewolucji czytelniczej, ale - powiedzmy to jasno - grozi zaprzepaszczeniem tego - co z niemałym przecież trudem na tym odcinku odbudowaliśmy i zbudowaliśmy w latach powojennych."

A. Ham : Wybór i zachęta. Współczesność ^{12-26V} ~~9-22-VI~~, nr 10. - J. Okopień : Anachronizmy. Współczesność ^{12-26V} ~~9-22-VI~~, nr 12. - J. Koprowski : Uwagi i życzenia.

"Współczesność" ~~23VI-6VII~~, nr 13.-J.Wittlin : Racje małe i duże.Współczesność" ~~23VI-6VI~~, nr 13.-J.Zaremba : List do redakcji.Współczesność" ~~23VI-6VI~~, nr 13.-J.Okopień : O program dla polskiej książki kieszonkowej.Życie lit." ~~26 IX~~, nr 39.-/t/.Współczesność" ~~20X-2XI~~, nr 21.-J.Wittlin : Aby książka nie stawała się abstrakcją.Kultura ~~1-X~~, nr 40.-

X 13 - 17 - II Ogólnopolski Festiwal Poezji Konstantego I.Gałczyńskiego.W festiwalu odbywającym się w Szczecinie wzięło udział ponad pięciuset uczestników z całego kraju.W ramach festiwalu obradowała sesja naukowa poświęcona poezji współczesnej, a zwłaszcza twórczości K.I.Gałczyńskiego.Przewodniczącym komitetu honorowego festiwalu był minister Kultury i Sztuki L.Motyka, a w skład komitetu wchodziła między innymi wdowa Natalia Gałczyńska.
"Tryb.Ludu, nr 132.-Rocz.lit., s.446.-Dok.pras., s.579.-"

X 14 - 21 - Festiwal : VI Wrocławski Przegląd Teatralny zorganizowany w ramach imprez z okazji XX - lecia Polskiej Republiki Ludowej.W festiwalu udział wzięły Teatr im.Słowackiego z Krakowa ze sztuką Bogusławskiego : Krakowiacy i górale, Teatr Miejski z Drezna ze sztuką Lessinga : Natan mędrzec, Teatr Współczesny z Warszawy ze sztuką Fredry : Dożywocie, Teatr Narodowy z Warszawy ze sztuką Reya : Żywot Jozepha, Teatr im.Hauptmanna z Gorlitz ze sztuką Goldoniego : Sługa dwóch panów, Teatr im.Horzycy z Torunia ze sztuką Mickiewicza : Dzady, Wrocławskie Teatry Dramatyczne ze sztuką Brozkiewicza : Zejście z cokołu, Teatr Rozmaitości z Wrocławia ze sztuką Różewicza : Kartoteka, Teatr-Laboratorium 13 Rzędów ze sztuką Calderona - Słowackiego : Książę Niezłomny.
"Tryb.Ludu, nr 133.-Życie Warsz., nr 125.-Teatr, nr 12.-W.Dzieduszycki.Odra, nr 7-8.-"

16 ← Konkurs na opowiadanie i reportaż na temat Kujaw ogłoszony przez MRN i PRN w Inowrocławiu Oddział ZLP w Bydgoszczy, dwutygodnik "Pomorze" i Kujawsko-Pomorskie Towarzystwo Kulturalne w Inowrocławiu. Jury w składzie: W.Dunarowski, Z.Nowicka, Z.Ronge i Z.Wróbel przyznało trzecią nagrodę A.Pawłowskiej za pracę Wielki Polonez. Wyróżnienie otrzymała B.Mikołajewska.

← A.Pawłowska: Wielki Polonez "Pomorze", nr 4.

16 - Doroczna nagroda Prezydium Rady Narodowej we Wrocławiu za osiągnięcia literackie przyznana została poetce Urszuli Koziół.

"Rocz.lit.",s.579.-Dok.pras.,s.446.-

"(na powieść, zbiór opowiadań lub reportaży)

16 - Konkurs literacki zorganizowany ^{w 1964r.} przez Wojewódzką Radę Narodową we Wrocławiu, wrocławski oddział Związku Literatów Polskich i wydawnictwo Ossolineum z okazji dwudziestolecia wyzwolenia Dolnego Śląska. Nagrody otrzymali : pierwszą (20 tys.zł) : A.Zawadzka za powieść : Formy, drugą (15 tys.zł) : J.Wieczerska za powieść : Wolne obroty, trzy trzecie (po 10 tys.zł) : J.Jesionowski, za powieść : Dwadzieścia batów, R.Michalski za powieść : Kandydaci i A.K.Waśkiewicz za powieść : Dom z płaskim dachem. Wyróżnienie (5 tys.zł) otrzymał J.Amroziewicz za reportaż : Miasto bez tajemnic.

"Tyg.kult.",nr 20.-Dok.pras.,s.446.-

17 - Nagrody Wojewódzkiej Rady Narodowej w Krakowie, za upowszechnianie kultury. Nagrodę literacką otrzymała M.Rokoszowa, teatralną : zespół Teatru Ziemi Krakowskiej im.Solskiego w Tarnowie, plastyczną : oddział Związku Polskich Artystów Plastyków w Tarnowie. Na uroczystości wręczenia nagród obecny był minister L.Motyka.

"Tryb.Ludu,nr 136.-Życie Warsz.,nr 113.-

17 - 18 - Zjazd pisarzy ludowych województw : lubelskiego, rzeszowskiego, białostockiego i kieleckiego zorganizowany w Lublinie staraniem Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie. Na zjeździe omówiono aktualną sytuację i przeszłość literatury ludowej. Wygłoszono następujące referaty : J.Szczawie, mówił o tradycjach literatury ludowej w Polsce, R.Rosiak o lubelskiej literaturze ludowej i A.Aleksandrowicz o chłopskim piarstwie Lubelszczyzny. Zjazd powołał Międzywojewódzki Klub Pisarzy Ludowych zrzesza-

jący twórców województw : lubelskiego, rzeszowskiego, białostockiego i kieleckiego. Przewodniczącym klubu został B. Pietrzak z Puław. Klub postawił sobie za zadanie : pielęgnowanie tradycji polskiego piśmiennictwa ludowego i rozwijanie go w naszych warunkach historycznych - organizowanie spotkań autorskich, konkursów, gromadzenie i zabezpieczanie utworów. Z okazji zjazdu ukazał się numer "Kamena" zawierający kolumnę utworów poetyckich twórców ludowych biorących udział w zjeździe.

"Kamena, nr 9; nr 10. - /tg/. /Goździkiewicz T./. Tyg. kult., nr 22. -

19 - Zgon Marii Dąbrowskiej w Warszawie. /Ur. 6 X 1889 r./

Cała prasa krajowa, zarówno codzienna jak i tygodniowa, zamieściła noty o zgonie wielkiej pisarki, liczne kondolencje oraz artykuły omawiające twórczość autorki Nocy i dni. Wspomnienia o M. Dąbrowskiej opublikowali między innymi : J. Iwaszkiewicz, M. Jastrun, W. Żukrowski, A. Kijowski, L. M. Bartelski, W. Sadkowski, A. Drawicz, W. Babinicz, L. Eustachiewicz, A. Międzyrzecki.

Dwudziestego drugiego maja odbył się uroczysty pogrzeb pisarki zorganizowany na koszt państwa. W uroczystościach żałobnych wzięli udział przedstawiciele partii i rządu, związków zawodowych i tysięczne rzesze mieszkańców stolicy. Przemówienia nad grobem pisarki w Alei Zasłużonych na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie wygłosili : L. Motyka, J. Iwaszkiewicz, J. Z. Jakubowski i J. Zieja.

"Życie Warsz.", nr 121; 122; 123. - Tryb. Ludu, nr 139. - W. Babinicz, Sł, Ludu, nr 142 - 143. - L. M. Bartelski, Kultura, nr 22. - A. Drawicz, Sztand. Młod., nr 121. L. Eustachiewicz, Kierunki, nr 22. - J. Iwaszkiewicz, Życie Warsz., nr 123. - M. Jastrun, Życie Warsz., nr 124. - A. Kijowski : Całość i ład. Twórczość, nr 7. - A. Międzyrzecki, Świat, nr 22. - W. Sadkowski, Tryb. Ludu, nr 139. - W. Żukrowski, Życie Warsz., nr 123. - Tryb. Ludu, nr 140; nr 141. - J. Iwaszkiewicz : Przemówienie nad grobem. Twórczość, nr 7. - J. Zieja : Przemówienie nad grobem. Tyg. powsz., nr 23. -

21 - 23 - VIII Zjazd Pisarzy Ziemi Zachodnich i Północnych w Olsztynie. W zjeździe wzięło udział dwustu pisarzy polskich, przedstawiciele partii i rządu oraz delegacje pisarzy z ZSRR, SCRS i NRD. Przed otwarciem obrad minutą ciszy uczczono pamięć M. Dąbrowskiej. Obrady otworzył prezes Olsztyńskiego Oddziału Związku Literatów Polskich W. Gębik, a w imieniu gospodarzy zjazd przywitał Przewodniczący Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie M. Gotowiec. W imieniu Komitetu Centralnego PZPR i Frontu Jedności Narodu przemówienie wygłosił Z. Kliszko, naświetlając w nim politykę kulturalną państwa. Referat: Ruch literacki na Ziemiach Zachodnich i Północnych wygłosił olsztyński pisarz W. Ogrodziński. Następnie obrady toczyły się w czterech sekcjach: poezji w Rucianem (referat P. Kuncewicza: Poezja polska a Ziemia Zachodnie i Północne), prozy współczesnej w Lizbarku Warmińskim (referat Cz. Niedzielskiego: Rygory tematu i bohater powieści o Ziemiach Zachodnich i Północnych), eseistyki w Reszlu i literatury regionalnej w Kwidzynie. Z okazji zjazdu osiemnastu pisarzy udekorowano złotą odznaką: Zasłużonego dla Warmii i Mazur (między innymi: S. Szmaglewską, J. Putramenta, S. Czernikę, I. Newerlego, W. Szewczyka, M. Brandysa, J. M. Gisgesa, A. Rymkiewicza, T. Ruczyńskiego). Uczestnicy zjazdu wzięli udział w demonstracji na polach Grunwaldu, gdzie przemawiał J. Iwaszkiewicz. W leśniczówce Pranie otwarte zostało muzeum pamiątek po K. I. Gałczyńskim, a w Lizbarku Warmińskim wmurowano tablicę pamiątkową ku czci I. Krasickiego.

Uczestnicy zjazdu wystosowali list do W. Gomułki zapewniając między innymi, że "w całej ojczyźnie /.../ scalonej w piastowskich granicach, praca, którą wspólnie wykonamy realizując program Frontu Jedności Narodu - przyniesie nowy dorobek, dalsze materialne i duchowe wzbogacenie kraju i narodu, ze swej strony zapewniamy, że literatura, którą współtworzymy w poczuciu szczytnej służby obywatelskiej słowa pisanego, towarzyszyć będzie żywo i serdecznie wysiłkom ludzi pracy i dobrej woli na ziemiach polskich". Do ambasadora Demokratycznej Republiki Wietnamu

w Warszawie skierowano depeszę z wyrazami solidarności w walce narodu wietnamskiego z imperializmem amerykańskim. W rezolucji zjazdu wskazano na odwetową działalność wpływowych kół politycznych Niemieckiej Republiki Federalnej. Postanowiono, że następny Zjazd Pisarzy Ziemi Zachodnich i Północnych odbędzie się w roku 1966 w Bydgoszczy.

W Nawrocki, „Kultura”, nr 21. - W. Piechocki, „Współczesność”, nr 5. - /be./ / B. Sowińska, „Życie Warsz.”, nr 69. - Tryb. Ludu, nr 79. - „Życie Warsz.”, nr 107; nr 121; nr 122; nr 123. - Gł. olszt., nr 121; nr 132. - W. Kiciński, Tryb. Ludu, nr 150. - K. Koźniowski, „Polityka”, nr 22. - J. Dwiryk: *Przebieg materiałów VIII Zjazdu*. „Roczn. dent.” 1968, t. 7.

22 —<— Wizyta pisarza radzieckiego
Wiktor Szklęwskiego w Polsce
—<— „Tryb. Ludu”, nr 141

22 —<— ~~Uzstrzygnięcie~~ Plebiscytu czytelników: Bliżej książki współczesnej zorganizowanego przez redakcję dziennika „Głos Pracy” przy współudziale Centralnej Rady Związków Zawodowych i Ministerstwa Kultury i Sztuki. W plebiscycie wzięło udział sto trzydzieści trzy tysiące dwustu dwudziestu jeden uczestników. W dziale literatury pięknej pierwsze miejsce zdobył: J. Gerhard: Łuny w Bieszczadach (8769 głosów), drugie: J. Andrzejewski: Popiół i diament (8080 głosów), trzecie: W. Mach: Agnieszka córka Kolumba (7615 głosów), czwarte: J. Iwaszkiewicz: Sława i chwała (6270 głosów), piąte: T. Breza: Spiżowa brama (4449 głosów), szóste: J. Putrament: Odyniec (3470 głosów). W dziale literatury społeczno-politycznej pierwsze miejsce zdobył: M. Moczar: Barwy walki (4425 głosów), drugie: W. Machejek: Rano przeszedł huragan (2517 głosów), trzecie: S. Grzesiuk: Na marginesie życia (2499 głosów), czwarte: W. Kotowicz: Frontowe drogi (2102 głosów), piąte: M. Fornalska: Pamiętnik matki (1974 głosów), szóste: J. Sobiesiak: Brygada Grunwald (1846 głosów). W dziale literatury popularnonaukowej pierwsze miejsce zdobył Z. Kosidowski: Opowieści biblijne (4377 głosów), drugie: A. i Cz. Centkiewiczowie: Tumbo (1630 głosów), trzecie: S. Hadyna: Na podbój kontynentu (1084 głosy), czwarte: H. Mortkowicz-Olczakowa: O Stefanie Żeromskim

(982 głosy), piąte : K. Czyżewski : W afrykańskiej dżungli, buszu i pustyni (802 głosy), szóste : O. Budrewicz : Wrogie słońce (788 głosów).
Uroczystość wręczenia nagród laureatom plebiscytu odbyła się dwunastego czerwca w Częstochowie z udziałem wiceministra Kultury i Sztuki Z. Garsteckiego, kierownika Wydziału Kultury KC PZPR W. Kraśki i sekretarza Centralnej Rady Związków Zawodowych Cz. Wiśniewskiego.

Głos Pr., nr 121. - Głos Pr., nr 140. -
" " " " " "

23 - 26 - Ogólnopolski Festiwal Amatorskich Teatrów Poezji z repertuarem rosyjskim i radzieckim. W jury festiwalu odbywającego się w Poznaniu zasiadał między innymi A. Wozniesiński.

Polityka, nr 18. - Rocz. pol. gosp. 1966, s. 796. -
" " " " " "

24 - 26 - Konferencja naukowa poświęcona teorii procesu historycznego w literaturze i sztuce zorganizowana w Warszawie przez Instytut Badań Literackich i Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk. Na konferencji wygłoszono następujące referaty : J. Sławiński : Synchronizacja w procesie historycznoliterackim, M. Głowiński : Gatunek literacki i problemy poetyki historycznej, A. Okopień - Sławińska : Rola konwencji w procesie historycznoliterackim, M. Janion : Światopogląd polskiego romantyzmu, H. Markiewicz : Dialektyka pozytywizmu polskiego, P. Skubiszewski : Rola źródeł w historii sztuki, A. Jackiewicz : Proces literacki a film, M. Bristiger : Zagadnienie genezy form muzycznych na przykładzie form wariacyjnych Renesansu, K. Makulski : O tak zwanym procesie historycznym w etnologii, R. Zimand : Problem tradycji.

M. Czerwińska. Współczesność, nr 12. - B. Biskupska. Pam. lit., nr 4. -

← /Referaty/ M. Głowiński: Gatunek literacki i problemy poetyki historycznej. /W-wa, 1965/ IBL PAN, s. 26. - H. Markiewicz. Dialektyka pozytywizmu polskiego. /W-wa, 1965/ IBL PAN, s. 24. - A. Okopień-Sławińska: Rola konwencji w procesie historycznoliterackim. /W-wa, 1965/ IBL PAN, s. 18. - J. Sławiński: Synchronia i diachronia w procesie historycznoliterackim. /W-wa 1965/ IBL PAN, s. 19. - /Praca zbiorowa/ Proces historyczny w literaturze i sztuce. Materiały z konferencji naukowej, maj 1965. Red. M. Janion i A. Piorunowa. W-wa 1967 IBL PAN Hist. i Teoria Lit. Studia.

[24 - 29] Obchody siedemsetlecia urodzin Dantego. W Nieborowie w dniach dwudziesty czwarty - dwudziesty ósmy maja odbyła się sesja naukowa poświęcona historii stosunków kulturalnych polsko-włoskich w okresie Renesansu. Dwudziestego dziewiątego w Bibliotece Narodowej w Warszawie otwarto wystawę : Dante w Polsce, zaś w Muzeum Narodowym odbył się uroczysty wieczór poświęcony rocznicy urodzin poety. Prelekcję zatytułowaną : Dante poeta e profeta wygłosił profesor uniwersytetu w Turynie G. Getto, a o Dancie w Polsce mówił M. Brahmer.

Rocz. lit., s. 580. - Dok. pras., s. 466, -

[26 - 29] Symposium literackie czechosłowacko - polskie na temat : Warmia i Mazury - temat dla dwóch literatur, zorganizowane przez Oddział Związku Literatów w Olsztynie w Starych Jabłonkach koło Olsztyna. W symposium wzięło udział siedmiu pisarzy z Czechosłowacji, dwóch polskich z Czeskiego Cieszyzna (H. Jasiczek i G. Przeczek) oraz dziesięciu pisarzy polskich z Olsztyna. Program symposium obejmował objazdy, spotkania autorskie, rozmowy z przedstawicielami władz kulturalnych i turystycznych województwa oraz dyskusje w gronie zamkniętym. W wyniku tych dyskusji uznano za godne obustronnych wysiłków rozszerzenie i zacieśnienie kontaktów między oddziałami olsztyńskim Związku Literatów Polskich i istrawskim Związku Pisarzy Czechosłowackich, do współpracy tej zaproszono także oddział brneński.

S. Sulima : Od zjazdu do symposium. Życie lit., nr 28. - W. Ogrodziński. Warmia i Maz., nr 7-8. - /tur./ L. Turkowski. Głos. olszt., nr 123; 126. - Warmia i Maz., nr 6. -

- 27 - Wybranie nowego Zarządu Oddziału Związku Literatów Polskich w Szczecinie. W skład nowego zarządu weszli : M. Misiorny (prezes), I. G. Kamiński (sekretarz), J. Krzywiński (skarbnik), H. Raszka.

Rocz. lit., s. 580.

- ← Wizyta pisarza z Ghany: Peter'a Kwame Buahina w Polsce.
← "Głos Wybrz.", nr 163

- Przekształcenie miesięcznika społeczno-kulturalnego ^{Lubuskiego} Towarzystwa Kultury "Nadodrze" w dwutygodnik.

"Życie lit.", nr 17.

- ← Wizyta pisarza niemieckiego Hermann'a Buddensiega w Polsce.
← "Il. Kur. pol.", nr 134.

Czerwiec

- 2 - ← Wizyta pisarza niemieckiego Hermann'a Kestena w Polsce.
← "Dz. pol.", nr 159

- 4 - Rozstrzygnięcie Plebiscytu czytelnicy : Złoty Kłos dla Twórcy, Srebrne dla Czytelników, zorganizowany przez redakcję "Dziennika Ludowego", Ministerstwo Kultury i Sztuki, Zarząd Główny Związku Młodzieży Wiejskiej i Dom Książki. W plebiscycie wzięło udział dwieście pięćdziesiąt trzy tysiące dwustu jedenastu uczestników. W dziale prozy pierwsze miejsce i Złoty Kłos otrzymał J. Andrzejewski (49288 głosów), drugie : I. Newerly (30238 głosów), trzecie : M. Dąbrowska (23428 głosów), czwarte : J. Putrament (18390 głosów), piąte : W. Mach (17826 głosów), szóste : W. Kotowicz (16805 głosów), siódme : B. Czeszko (13655 głosów), ósme : W. Machejek (8890 głosów), dziewiąte : J. Bronińska (7624 głosów), dziesiąte : W. Żukrowski (7351 głosów). W dziale poezji Złoty Kłos zdobył J. Tuwim (9516 głosów), drugie miejsce zajął J. Ozga-Michalski a trzecie S. Piętałak. W dziale wspomnień i pamiętników zwyciężył F. Mleczek : Wieś rodzinna wzywa (3842 głosów), drugie miejsce zajął ^{tom} : Awans pokolenia, trzecie : Nowe pamiętniki chłopów, czwarte : Miesiąc mojego życia. Pierwszą nagrodę dla biblioteki za najlepsze wyniki w plebiscycie ufun-

owana przez Ministerstwo Kultury i Sztuki otrzymała Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Grójcu (woj. warszawskie). Przyznano szereg nagród dla bibliotek i czytelników uczestniczących w plebiscycie.

Pierwszego sierpnia redakcja "Dziennika Ludowego" ogłosiła nowy plebiscyt : Złoty Kłos dla Twórcy, Srebrny dla Czytelników.

Na tematy związane z plebiscytem odbyła się dyskusja prasowa, którą zainicjował J. Okopień artykułem : Magia Złotego Kłosa, zamieszczonym w "Polityce" /nr 43/. Rozmiary plebiscytu, zdaniem autora, oprócz zadowolenia muszę wywoływać także pewien niepokój. Pogoń za rekordami ilościowymi i nagrodami nie zawsze idzie w parze z jakościową rangą zjawiska. Opinia ta zilustrowana była przykładami lapsusów i błędów znalezionych na kuponach konkursowych. J. Okopień postulował układanie listy lektur konkursowych według gustów mniej niż dotychczas tradycyjnych, większe zwrócenie uwagi na przemyślenia i ocenę wybranych przez czytelników utworów oraz wprowadzenie do plebiscytu literatury faktów i literatury regionalnej. "Zamiast zatem w dalszym ciągu łatkę poddawać się magii Złotego Kłosa - konkludował autor - warto pomyśleć, w jaki sposób spożytkować jego niewątpliwą popularność dla rzeczywistego pomnożenia osiągnięć w upowszechnianiu czytelnictwa na wsi."

Inicjatorce i organizatorce plebiscytu : Z. Dróżdź-Satanowska, E. Ostrowska i H. Przedborska odpowiedziały w "Polityce" artykułem : Nagana za inicjatywę /nr 49/, zarzucając J. Okopieniowi, że opiera swe zarzuty na nieistotnych szczegółach, na incydentalnych pomyłkach, a pomija ogromne osiągnięcia konkursu. Postulując większe zainteresowanie fachowej krytyki plebiscytem i prostując szereg zarzutów szczegółowych Okopienia autorki stwierdzają : "Konkurs poprzez pryzmat tysięcy wypowiedzi poważnych i konkurs poprzez pryzmat kilku śmieszności - to dwie rzeczy do siebie niepodobne."

nr 173;nr 174;nr 175;nr 178;nr 179.-J.Okopień : Magia Złotego Kłosa.
 "Polityka" ~~23~~ X, nr 43.-Z.Dróżdź-Satanowska,E.Ostrowska,H.Przedborska :
Nagana za inicjatywę.Polityka" ~~4~~ XII, nr 49.-

6 - Nagrody literackie im.Stanisława Piętaka ustanowione z inicjatywy Zarządu Głównego Związku Młodzieży Wiejskiej,Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich,wydawnictwa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza i redakcji "Tygodnika Kulturalnego" Jury w składzie : J.Iwaszkiewicz (przewodniczący),H.Bereza,T.Chudy (sekretarz),T.Kwas,H.Michalski,J.Śpiewak,S.Lichański i W.Winkiel,postanowiło przyznać nagrody następującym twórcom : T.Nowakowi za tom wierszy : Ziarenko trawy,E.Bryllowi za powieść : Ojciec i J.Abramowowi za sztukę : Anioł na dworcu.Wysokość nagrody w każdym z działów wynosi 15 tys.zł.W dyskusjach jury brało jeszcze pod uwagę następujące książki : U.Kozioł : Postoje pamięci,A.Mamota : Twarze i J.Harasymowicza : Podsumowanie zieleni.

"Tyg.kult.",nr 23.-Życie lit.,nr 24.-

7 - Pięćdziesięciolecie pracy pisarskiej Jana Brzechwy.W sali Teatru Narodowego odbył się uroczysty wieczór z okazji jubileuszu pisarza.W wieczorze brał udział minister Kultury i Sztuki L.Motyka.

(G)./A.Grodzicki/.Życie Warsz.,nr 137.-Tryb.Ludu,nr 139.-Teatr,nr 13.

9 - Konkurs na opowiadanie o tematyce współczesnej ogłoszony przez Oddział ZLP w Szczecinie, redakcję "7-my Głos Tygodnia" i Szczecińskie Towarzystwo Kultury. Nagrody otrzymali: J.J.Pachlowski, J.Płomieniec, E.Wasilewski i M.Aris.

"Głos szczec.", nr 160.

11 - Plenum Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich ^{obradowało} w Warszawie.Powzięto następujące uchwały : 1. w sprawie powołania terenowego oddziału Związku Literatów Polskich w Koszalinie,2. w sprawie wmurowania w ścianie Domu Literatury w Warszawie tablicy pamiątkowej ku czci pisarzy zamordowanych w latach 1939 - 1944.

"Rocz.lit.",s.582.

12 - 20 - VII Festiwal Teatrów Polski Północnej w Toruniu.Udział wzięły następujące teatry : Teatr im.Horzycy z Torunia ze sztuką A.Mickiewicza :

Dziady, Teatr im. Jaracza z Olsztyna ze sztuką W. Wandurskiego : Smiertka na gruszy, Teatr im. Węgierki z Białegostoku ze sztuką S. Aloszyna : Operacja trwa i T. Karpowicza : Przerwa w podróży, Teatr Wybrzeże z Gdańska ze sztuką E. Albeego : Kto się boi Wirginii Wolf i J. Skowrońskiej-Feldmanowej : Westerplatte, Bałtycki Teatr Dramatyczny im. Słowackiego z Koszalina ze sztuką Eurypidesa : Ifigenia w Aulidzie, J. Broszkiewicza : Skandal w Hellbergu i J. Giraudoux : Sodoma i Gomora, Teatr Ziemi Pomorskiej z Grudziądza ze sztuką S. Wincelberga : Kataki, Teatr Polski z Bydgoszczy ze sztuką B. Shawa : Nigdy nic nie wiadomo i J. Słowackiego : Książę Niezłomny, Teatry Dramatyczne ze Szczecina ze sztuką J. Osborne'a Miłość i gniew i J. Broszkiewicza : Przychodzę opowiedzieć. Spektakle tych teatrów obejrzało dziesięć tysięcy widzów. Równocześnie w Grudziądzu trwał Tydzień Teatrów Polski Północnej, w którym uczestniczyły : Teatr im. Horzycy z Torunia ze sztuką Ch. de Peyret-Chppuis : Szaleństwo, Teatr im. Jaracza z Olsztyna ze sztuką W. Wandurskiego : Smiertka na gruszy, Teatr Ziemi Gdańskiej z Gdyni ze sztuką L. Kruczkowskiego : Odwety, Teatr Wybrzeże z Gdańska ze sztuką E. Albeego : Kto się boi Wirginii Wolf, Teatr Ziemi Pomorskiej z Grudziądza ze sztuką B. Thomasa : Osiem kobiet, Bałtycki Teatr Dramatyczny z Koszalina ze sztuką Eurypidesa : Ifigenia w Aulidzie, Teatry Dramatyczne ze Szczecina ze sztuką J. Broszkiewicza : Przychodzę opowiedzieć i Teatr Polski z Bydgoszczy ze sztuką B. Shawa : Nigdy nic nie wiadomo i J. Słowackiego : Książę Niezłomny. Spektakle te obejrzało około pięć i pół tysiąca widzów.

M. Czernerle. Teatr, nr 15. - B. Mamoń. Tyg. powsz., nr 27. - Pomorze, nr 13. -

13 - Piętnastolecie śmierci Ksawerego Pruszyńskiego. Z okazji rocznicy ukazały się w prasie notatki o pisarzu. Wspomnienie o Pruszyńskich opublikował L.M. Bartelski.

L.M. Bartelski : Szkic do portretu (w piętnastą rocznicę śmierci Ksawerego Pruszyńskiego). Życie lit., nr 24. - Polityka, nr 25. -

- 13 - Siedemdziesięciolecie urodzin Antoniego Waśkowskiego.
 > _____ <
 „Życie lit.”, nr 28.-
- 14 - Sesja naukowa na temat : Z tradycji kulturalnej Rzeszowa i Rzeszowsz-
 > _____ <
 czyny, zorganizowana w Rzeszowie przez Towarzystwo Literackie im.A.Mi-
 ckiewicza.
 „Rocz.lit.s.582.-
- 15 - Sesja naukowa na temat dorobku naukowe kulturalnego Opolszczyzny organi-
 > _____ <
 zowana w Opolu przez Instytut Śląski.
 „Rocz.lit.,s.583.-
- 16 - Sesja na temat literatury marynistycznej, zorganizowana w Klubie Morskim
 > _____ <
 w Gdyni przez redakcję miesięcznika "Morze". W czasie sesji, w której uczes-
 tniczyli przedstawiciele rozmaitych środowisk, domagano się szerszej dys-
 kusji nad literaturą marynistyczną, konkursów i serii edytorskiej poświęco-
 nej wielkiej marynistycznej literaturze światowej. W czasie sesji naukowcy
 Muzeum Morskiego w Gdańsku przedstawili wyniki swych badań nad ilościowym
 dorobkiem literatury poświęconej morzu, wedle ich obliczeń na osiemdziesiąt
 tysięcy tytułów ogólnego planu edytorskiego XX - lecia opublikowano ponad
 półtora tysiąca tytułów marynistycznych.
 „
 K.K./K.Koźniewski/ : Czekając na Conrada. Polityka, nr 26.-
- 18 - 20 - IV Festiwal Poetycki w Kłodzku : Kłodzka Wiosna Poetycka zorganizowany

 przez Towarzystwo Miłośników Ziemi Kłodzkiej, redakcję miesięcznika "Odra"
 i Oddział Związku Literatów Polskich we Wrocławiu przy współpracy Wydzia-
 łu Kultura Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej we Wrocławiu oraz Wydzia-
 łu Oświaty i Kultury Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Kłodzku.
 Referaty wygłosili : M.Jastrun : Szkic do poetyki czyli o naturze poezji,
 L.Flaszen : Kłeska czy zwycięstwo współczesnej poezji, Cz.Dudka : Ziemia
Kłodzka w literaturze XX- lecia.

W ramach festiwalu odbyły się liczne imprezy towarzyszące : spotkania autorskie, otwarcie wystawy : Dorobek literacki środowiska dolnośląskiego w okresie XX - lecia, koncert poetycki dla mieszkańców Kłodzka oraz Turniej Jednego Wiersza, w którym nagrody zdobyli : S. Drózd - Nagrodę Kryształowego Lwa, A. Zelenay - Nagrodę Srebrnego Rycerza oraz M. Jodłowski, S. Srokowski, S. Chaciński, J. Czopik, nagrodę publiczności otrzymał J. Kulka.

W.P. Szymański. Tyg. powsz., nr 27. - K. Gąsiorowski. Współczesność, nr 14. -
 J. Łukasiewicz. Odra, nr 6. -

20 - Festiwal Poetycki : VII Łódzka Wiosna Poetów zorganizowany przez Łódzki Oddział PAX i Instytut Wydawniczy PAX. W czasie festiwalu ogłoszono wyniki konkursu poetyckiego ogłoszonego w kwietniu przez Oddział Stowarzyszenia PAX w Łodzi i Instytut Wydawniczy PAX. Jury w składzie : S. Czernik (przewodniczący), Z. Bienkowski, M. J. Konowicz, J. Koprowski, C. Kraszewski, J. Kurek, Z. Lichniak, A. Piotrowski i A. Rymkiewicz; przyznało następujące nagrody : pierwszą (4 tys. zł) J. M. Hohensee z ~~Warszawy~~, dwie drugie (po 2,5 tys. zł) : J. Królikowski z ~~Łodzi~~ i M. Stanclik z ~~Bieleka-Białej~~, trzy trzecie (po 1,5 tys. zł) : S. Gola z ~~Krakowa~~, K. Ratoń z ~~Warszawy~~, K. Świegocki z ~~Łodzi~~, nagrodę specjalną Prezydium Rady Narodowej ~~Miasta Łodzi~~ /dzieło sztuki/ za utwór związany tematycznie z Łodzią : Z. Strzałkowski z Lublina, nagrodę specjalną Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łodzi (1,5 tys. zł) : godło Jaskier. Wyróżnienia (po ³⁰⁰ 0,3 tys. zł) przypadły : J. Dziubie z ~~Warszawy~~, L. Kiełkowskiemu z ~~Wrocławia~~, S. Koladzie z ~~Wrocławia~~, G. Kościńskiemu z ~~Łodzi~~, J. Kronholdowi z ~~Cieszyna~~, J. Kryszakowi z ~~Bydgoszczy~~, M. Machnickiemu z ~~Warszawy~~, Z. Renczównie z ~~Frysztaku~~, W. Sadurskiemu z ~~Sobieszczan~~ i B. Urbankowskiemu z ~~Bytomia~~.

Z okazji festiwalu wywiązała się polemika między członkami byłej grupy literackiej Prowincja 58, która zainicjowała festiwal, a M. J. Konowiczem na temat przypisywania sobie przez tego ostatniego zasadniczej roli w

organizowaniu grupy.

"Kierunki, nr 15.-S.Czcibor.Sł.powsz.",nr 149.-S.Jończyk,Kierunki,nr 28.-
"J.M.Konowicz.Sł.powsz.",nr 59.-S.Cieślak,J.Onopa,M.Kucner,E.Zarzycki :
List do redakcji.Życie lit.,nr 26.-M.J.Konowicz : List do redakcji.
Życie lit.,nr 34.

22

- Czterdziestolecie istnienia PEN - klubu. Na uroczystym zebraniu Zarządu
Polskiego PEN - klubu uchwalono wydanie publikacji poświęconej polskim
laureatom nagród PEN - klubu. Lista laureatów obejmowała 36 nazwisk. Reda-
kcję powierzono M. Lepeckiemu.

Rocz.lit.,s.583.

23

- Wybranie nowych władz ZAIKS - u. Na walnym zgromadzeniu ZAIKS - u w War-
szawie wybrano nowy zarząd w składzie : S.R.Dobrowolski (prezes), J. Ju-
randot, S. Skorupka, A. Bloch (wiceprezesa), L. Starski (sekretarz), T. Żerom-
ski (skarbnik).

Rocz.lit.,s.583.-Dok.Pras.,s.533.-

28

- Pięćdziesięciolecie pracy twórczej i siedemdziesięciolecie urodzin Mar-
ka Rakowskiego. W Domu Literatury w Warszawie odbył się uroczysty wieczór
na cześć jubilata.

Rocz.lit.,s.583.

29

- Nagrody literackie z okazji Dni Morza. Nagrodę ufundowaną przez Zarząd
Główny Związku Zawodowego Marynarzy i Portowców otrzymał W. Machejek za
książkę : Płyn, łajbo moja, wyróżnienia : W. Andrzejewski za książkę :
Rejs w nieznane i J. Wolniewicz : Europa z lewej. Nagrodę ufundowaną przez
Klub Marynistów Ligi Obrony Kraju otrzymał J. Pertek za cykl historyczny :
Wielkie dni małej floty, Druga mała flota i Pod obcymi banderami oraz
za książkę : Polacy na szlakach morskich świata.

Tryb. Ludu, nr 175.-Życie lit., nr 27.-Pomorze, nr 19.-

- VI - ← Wizyta grupy pisarzy radzieckich w składzie: Aleksandr Izbach, A. Mieżerow i Lew Porfionow.
 ← "Expr. pozna.", nr 172

27 - ^{Powstanie}
~~Ukazanie się w Poznaniu~~ miesięcznika społeczno-kulturalnego "Nurt". ^{Roman}
 W skład kolegium redakcyjnego weszli : P. Bystrzycki (kierownik działu literackiego), K. Kostyrko (redaktor naczelny), M. M. Kozłowski (sekretarz redakcji), A. Rogalski (zastępca redaktora naczelnego). W nocie wstępnej redakcja sprecyzowała założenia i przeznaczenie pisma : "Staraniom o utworzenie "Nurtu" towarzyszyło przekonanie o potrzebie pisma uczestniczącego w dynamicznym rozwoju kulturalnym Wielkopolski w jego wszystkich przejawach, bogatych w różnorodne, wartościowe treści : od pięknie owocującej pracy środowisk artystycznych i naukowych przez działalność zawodowych placówek kulturalnych do ogarniającego z rozmachem miasta i osiedla społecznego ruchu upowszechniania kultury. Poważne znaczenie pismo powinno mieć dla kręgów twórczych i naukowych, z jednej strony działając na rzecz ich wzajemnego przenikania się i zbliżeń umożliwiających im lepsze wzajemne zrozumienie się, z drugiej - prezentując, popularyzując i oceniając ich dorobek. W tym właśnie zespół redakcyjny widzi swe naczelnne zadanie".

"Nurt, nr 1.-Życie lit., nr 23.-
 // " "

- ← Spotkanie pisarzy radzieckich: Władimira Frołowa, Daniiła Granina i Iriny Jarosznikowej z przedstawicielami środowiska twórczego stolicy. Dom Literatury, Warszawa.
 ← "Tryb. Ludu", nr 153

- VI - ← Wizyta pisarza austriackiego Ferdinanda Neureifera w Polsce.
 ← "Biul. Zrzesz. Kasz.", nr 4. <http://rcin.org.pl>

Lipiec.

I 2 — Zgon Wilhelma Macha w Warszawie. (Ur. 1 I 1917 r.)

Cała prasa krajowa zamieściła notatki o zgonie i omówienia twórczości pisarza. Wspomnienia o W. Machu opublikowali między innymi: L.M. Bartelski, A. Drawicz, S. Grochowiak, S. Otwinowski, W. Sadkowski, W. Segal i K. Wyka. Szóstego lipca pochowano pisarza w kwaterze zasłużonych na Cmentarzu Zasłużonych na Powązkach. W uroczystościach żałobnych wzięli udział przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Sztuki, koledzy pisarze oraz liczne rzesze mieszkańców stolicy.

Tryb. Ludu, nr 182. — Życie Warsz., nr 158. — L.M. Bartelski. Widnokreśli, nr 9. — A. Drawicz. Sztand. Młod., nr 158. — S. Grochowiak. Kultura, nr 28. — A.G./A. Grodzicki/. Życie Warsz., nr 159. — T.K./T. Kijonka/. Tryb. Rob., nr 158. — S. Otwinowski. Życie lit., nr 29. — P././J. Pieszcachowicz/. Tyg. powsz., nr 28. — E. Porębski. Expr. wiecz., nr 161. — W. Sadkowski. Tryb. Ludu, nr 182. — W. Segal. Współczesność, nr 15. — K. Wyka. Twórczość, nr 12. — Stolica, nr 29. —

2 - 10IX — ^{Telewizyjny} I Festiwal Teatrów Dramatycznych w Telewizji. W festiwalu udział wzięły teatry →: Teatr Polski z Poznania ze sztuką Crommelyncka: Dziecinni kochankowie, Teatr im. Jaracza z Olsztyna ze sztuką Kurowskiego: Moja droga do Polski, Bałtycki Teatr Dramatyczny im. Słowackiego z Koszalina ze sztuką Bielawskiego: Natręci, Teatr im. Jaracza z Łodzi ze sztuką Wuolijoki: Kobiety ze Niskavuori, Teatry Dramatyczne ze Szczecina ze sztuką Osborne'a: Miłość i gniew, Teatr Ziemi Mazowieckiej z Warszawy ze sztuką Słowackiego: Mazepa, Teatr Wybrzeże z Gdańska ze sztuką Grochowiaka: Któż IV, Teatr im. Żeromskiego z Kielc ze sztuką Żeromskiego: Uciekła mi przepióreczka, Teatr im. Mickiewicza z Częstochowy ze sztuką Przeździeckiego: Garść piśaku, Teatr Rozmaitości z Krakowa ze sztuką Felińskiego: Barbara Radziwiłłówna, Teatr im. Osterwy z Lublina ze sztuką Norwida: Aktor i Teatr Powszechny z Łodzi ze sztuką Szekspira: Romeo i Julia.

Jury festiwalu w składzie : E.Csato /przewodniczący/, S.Bębenek, H.Bieniewski, E.Bryll, S.Kuszewski, S.Marczak-Oborski, H.Olszewski, S.Treugutt i W.Skrabalak, postanowiło przyznać następujące nagrody : Zespołowe : Teatr im.Jaracza z Łodzi za przedstawienie sztuki Woulijoki : Kobiety z Niskavuori /przekład i reżyseria E.Boznacka, wykonawcy : H.Małkowska, K.Chamiec, B.Łaklicz, A.Zomer, J.Zbiróg, B.Wałkówna, A.Fogiel, L.Pilarska, B.Wróblewski, J.Łodyński, B.Antczak, S.Misiurewicz, J.Teryks, K.Froelich, B.Darłakówna, L.Wilczyńska, A.Kulikówna, A.Lewek/; Teatr Polski ze Szczecina za przedstawienie sztuki Osborne'a : Miłość i gniew /przekład : K.Tarnowska i W.Komarnicka, reżyseria : J.Maciejewski, wykonawcy : A.Kopiczyński, J.Marzec, M.Lombardo, K.Bigelmajer, H.Konieczka /; Teatr im.Jaracza z Olsztyna - za wartości ideowe, wniesione przez podjęcie odważnej tematyki publicystycznej w przedstawieniu Kurowskiego : Moja droga do Polski; indywidualne : B.Bargiełowska za rolę Anki, A.Kowalczyk za rolę Gezy, A.Szafiański za reżyserię i W.Gawroński za realizację telewizyjną sztuki Przeździeckiego : Garść piasku wystawionej w Teatrze im. Mickiewicza z Częstochowy; K.Braun za reżyserię sztuki Norwida : Aktor w Teatrze im.Osterwy z Lublina; H.Grygałaszewska za rolę Bony, R.Smożewski i W.Gawroński za opracowanie telewizyjnego scenariusza sztuki Fe-lińskiego : Barbara Radziwiłłówna w Teatrze Rozmaitości z Krakowa; J.Kamasewicz za rolę Romea, P.Raksa za rolę Julii w sztuce Szekspira w Romeo i Julia w Teatrze Powszechnym z Łodzi; N.Skołuba za rolę Smugoniowej w sztuce Żeromskiego : Uciekła mi przepióreczka ... w Teatrze im.Żeromskiego z Kielęc; H.Słojewska za rolę Hejdy w sztuce Kurowskiego Moja droga do Polski w Teatrze im.Jaracza z Olsztyna; K.Tomczak za rolę Wojewody w sztuce Słowackiego : Mazepa w Teatrze Ziemi Mazowieckiej z Warszawy. Jednocześnie jury wyróżniło : A.Dobrowolskiego za reżyserię sztuki Żeromskiego w Teatrze im.Żeromskiego z Kielęc. I.Grzonkę za rolę Marie-Henriette, Z.Malanowicza za rolę Waltera w sztuce Crommelyncka :

Dziecinni kochankowie w Teatrze Półkimi w Poznaniu, M. Idzińskiego za rolę Gotarda Pszonkina w sztuce Norwida : Aktor w Teatrze im. Osterwy z Lublina, E. Paszkowską za realizację telewizyjną sztuki Słowackiego : Mazepa w Teatrze Ziemi Mazowieckiej z Warszawy, T. Worontkiewicza za realizację telewizyjną sztuk : Norwida : Aktor w Teatrze im. Osterwy w Lublinie, Szekspira : Romeo i Julia w Teatrze Powszechnym z Łodzi, Bielawskiego : Natręci w Teatrze im. Słowackiego z Koszalina i Kurowskiego : Moja droga do Polski w Teatrze im. Jaracza z Olsztyna.

"Teatr, nr 19.-

- 3 - Czternasta rocznica śmierci Tadeusza Borowskiego. W tygodniku "Polityka" ukazało się niepublikowane dotąd, niedokończone opowiadanie pisarza za tytułowane : Zostawcie umarłych w spokoju, z komentarzem T. Drewnowskiego.

T. Borowski : Zostawcie umarłych w spokoju. Polityka, nr 27.- T. Drewnowski. Polityka, nr 27.-

- 4 - Konkurs na utwór sceniczny o tematyce współczesnej ogłoszony przez Prezydium Rady Narodowej miasta Krakowa. Jury w składzie : L. Zamkow-Słomczyńska, J. Broszkiewicz, Z. Greń i H. Vogler (przewodniczącym) nie przyznało pierwszej nagrody. Dwie drugie nagrody otrzymali : L. Pawlik za utwór : Jasny, pogodny dzień i J. Kurczab za sztukę : Burka, dwie trzecie : N. Rolleczek za utwór : Lepszy gatunek i J. P. Gawlik za utwór : Procedura. Trzy wyróżnienia otrzymali : B. Kurowski za utwór : Niespokojny step, A. Bohdaj za sztukę : Pół piekła dla mnie i A. Szypulski za sztukę : Śniadanie, obiad i kolacja.

"Życie lit.", nr 2; nr 27.-

- 4 Konkurs na opowiadanie, felieton satyryczny, utwór poetycki, publicystykę oświatowo-wychowawczą i rysunek satyryczny zorganizowany przez redakcję tygodnika "Głos Nauczycielski" dla członków Związku Nauczycielstwa Polskiego. Termin nadsyłania prac : 10 IX 1965 r.

Głos naucz., nr 27.-

- 4 - Turniej poetycki w Wałbrzychu o nagrodę : Laski górniczej, poświęcony wierszom o tematyce górniczej i wałbrzyskiej. Złotą Laskę zdobył L. Herbst z ~~Wałbrzycha~~, Srebrną Laskę J. Winnicka z ~~Opola~~, Brązową Laskę J. Marszałek z ~~Wałbrzycha~~. Postanowiono, że turniej stanie się imprezą powtarzaną co roku.

"
Życie lit., nr 27.-
"

- 7 - Premiera sztuki Sławomira ~~Mrożka~~ Mrożka : Tango w Teatrze Współczesnym w Warszawie, w reżyserii E. Axera.

"
Alm. Sceny pol., 1964/1965, s. 147.-
"

- 7 - Konkurs na reportaż o Ziemiach Zachodnich zorganizowany przez Komitet Obchodów 20 - lecia Ziemi Zachodnich i Północnych we Wrocławiu. Nagrody otrzymali : Pierwszą : Z. Kwiatkowski z "Życia Literackiego" z Krakowa, drugie: J. Mikke ze "Współczesności" z Warszawy i T. Podwysocki z "Trybuny Robotniczej" z Katowic, trzecie : R. Burzyński z "Przekroju" z Krakowa, A. Kołaciński z "Żołnierza Wolności" i A. Bajorkowi ze "Sztandaru Młodych" z Warszawy.

"
Współczesność, nr 14.-
"

- 9 - Obchody
24 - Dwudziestolecie śmierci Marii Jasnorzewskiej-Pawlikowskiej. W gmachu głównym Uniwersytetu Warszawskiego otwarto wystawę poświęconą pamięci

poetki, a obejmującą pamiątki, wydania wierszy i prace malarskie M. Jasno-
rzewskiej-Pawlikowskiej.

/be./ /B. Sowińska/ „Życie Warsz.”, nr 187. - „Życie lit.”, nr 34. - Polityka,
nr 33. - Tyg. powsz.”, nr 29. -

13

- Konkurs na opowiadanie oparte na autentycznym wydarzeniu zorganizowany
przez redakcję tygodnika „Świat”. Jury w składzie : M. Brandys /przewod-
niczący/, K. Dziewanowski, K. Kąkolewski, S. Ostrowski i A. Ziemny, przyznało
następujące nagrody : pierwszą /5 tys. zł/ otrzymała H. Lipczyńska z Ka-
towiec za prace : Piękna droga, Powrót, Miejsce na ziemi; drugą /2 tys. zł/
K. Raszyd za pracę : Karykatura; trzy trzecie /po 1 tys. zł/ : S. Rzepkie-
wicz z Poznania za pracę : Dodatek nocny 100%; J. Towarnicka z Suwałk
za pracę : Cwiartka bimbrowa; K. Kordas z Krakowa za pracę : Mój biały
koń. Wyróżnienia otrzymali : M. Łoziński, M. Komar, E. Kieszkowski, W. Wolski,
M. M. Szargan, T. Blatt-Van Nuys, H. Pinińska, E. Kulman, K. Spisak, B. Gluth-Orłó-
wska, K. Rom /pseudonim/, B. Kłosowski, H. Chmielewska, H. Janowska, S. Zagórski.
Świat, nr 1; nr 30. - A. Ziemny. „Życie lit.”, nr 48. -

20

- Nagrody Ministra Kultury i Sztuki za twórczość artystyczną w roku 1965.
Komisja Nagród Ministerstwa Kultury i Sztuki w składzie : minister
L. Motyka (przewodniczący), E. Csato, J. Iwaszkiewicz, J. Z. Jakubowski, W. Kraś-
ko, J. Kański, Z. Kępiński, R. Matuszewski, J. Putrament, J. Rybkowski, J. A. Szcze-
pański, Z. Turski, Cz. Wiśniewski, M. Wejman, przyznało następujące nagrody :
I stopnia w dziedzinie literatury : J. Brzechwa za całokształt twórczoś-
ci, II stopnia : K. Filipowicz za całokształt twórczości, W. J. Grabski za
twórczość poświęconą Ziemiom Zachodnim, a w szczególności za książki :
Saga o Jarlu Broniszu i Rapsodia Świdnicka, A. Kuśniewicz za osiągnięcia
w programie polonijnym Polskiego Radia oraz za książkę : Droga do Koryn-
tu, S. Lem za twórczość w dziedzinie powieści fantastyczno-naukowej,

W. Zalewski za książkę : Pruski mur, III stopnia : E. Bryll za twórczość poetycką oraz za książki : Ojciec, Ciotka i Studium, W. Maciąg za działalność w dziedzinie publicystyki i krytyki literackiej, a w szczególności za książkę : Żeromski - opowieść o wierności.

W dziedzinie teatru nagrody otrzymali : I stopnia : I. Eichlerówna za całokształt osiągnięć aktorskich, J. Warnecki za całokształt twórczości artystycznej w dziedzinie teatru i telewizji, II stopnia : O. Axer za całokształt pracy artystycznej w dziedzinie scenografii, J. Kreczmar za całokształt osiągnięć reżyserskich, D. Michałowska za całokształt osiągnięć aktorskich ze szczególnym uwzględnieniem Teatru Jednego Aktora, Zespół Teatru im. J. Słowackiego w Krakowie : W. Krzemiński, Z. Jaroszevska, H. Chaniecka, M. Cebulski, W. Sadecki za inscenizację i realizację sztuki A. Ostrowskiego : Las, III stopnia : J. Goliński za twórczość reżyserską i inscenizatorską, a w szczególności za reżyserię sztuk S. Żeromskiego : Uciekła mi przepióreczka..., za współadaptację, inscenizację i reżyserię : Komu bije dzwon E. Hemingwaya oraz za opracowanie sceniczne i reżyserię faktomonażu J. Skowrońskiej-Feldmanowej : Westerplatte, Zespół Teatru im. Bogusławskiego w Kaliszu : A. Obidniak, K. Obidniak, J. Ławacz, J. Sulińska, D. Kłopotcka, W. Lasoń za inscenizację i realizację sztuki według książki M. Fornalskiej : Pamiętnik matki.

W dziedzinie filmu nagrody otrzymali : I stopnia : Zespół Polskiej Kroniki Filmowej za całokształt osiągnięć, II stopnia : Z. Wasilewski za całokształt osiągnięć w dziedzinie filmów animowanego, Zespół : J. Hoffman, E. Skórzewski, W. Forbert za film : Trzy kroki po ziemi, Zespół : J. Passendorfer, W. Żukrowski, K. Konrad za film według powieści M. Moczara : Barwy walki, Zespół : Z. Safian, A. Szypulski, A. Konic, J. Morgenstern, S. Mikulski za cykl : Stawka większa niż życie, III stopnia : Zespół : A. Sokołowska, M. Tonecki, J. Korcelli za film : Beata, Zespół : J. Bednarczyk, B. Czeszko, T. Pietrzak, H. Drapella, K. Fabisiak za odcinek : O życie wroga z serii

telewizyjnej : Podziemny front.

W dziedzinie plastyki nagrody otrzymali : I stopnia : H.Rudzka-Cybiso-
wa za całokształt twórczości artystycznej i działalności pedagogicznej,
H.Stażewski za całokształt twórczości artystycznej, II stopnia : T.Brzo-
zowski za całokształt działalności artystycznej, H.Chrostowska za cało-
kształt twórczości artystycznej, ze szczególnym uwzględnieniem cyklu
o tematyce morskiej oraz za wkład w rozwój technik graficznych, Z.Woźna
za całokształt pracy artystycznej, III stopnia : M.Abakanowicz-Kosmow-
ska za osiągnięcia w dziedzinie tkanin artystycznych, E.Hartwig za osią-
gnięcia w dziedzinie fotografii artystycznej.

W dziedzinie muzyki nagrody otrzymali : I stopnia : B.Woytowicz za cało-
kształt działalności kompozytorskiej i wirtuozowskiej, II stopnia :
A.Markowski za całokształt działalności kompozytorskiej i dyrygenckiej,
S.Stuligrosz za całokształt działalności artystycznej i dyrygenckiej,
S.Wisłocki za całokształt działalności dyrygenckiej, III stopnia :
B.Hesse-Bukowska za osiągnięcia wirtuozowskie, H.M.Górecka za osiągnię-
cia kompozytorskie, H.Łukowska za osiągnięcia śpiewacze, R.Smendzianka
za osiągnięcia wirtuozowskie.

W dziedzinie upowszechniania kultury nagrody otrzymali : I stopnia :
T.Ochlewski za działalność w dziedzinie upowszechniania muzyki, a w espe-
szczególności za osiągnięcia wydawnicze w tej dziedzinie, Z.Rajewski
za całokształt działalności w dziedzinie popularyzacji osiągnięć arche-
ologii, II stopnia : W.Babinicz za całokształt działalności w dziedzi-
nie upowszechniania kultury, J.Chranicki za całokształt działalności
w dziedzinie muzealnictwa i upowszechniania kultury polskiej na Ziemi
Pomorskiej, Zespół Kierownictwa Zespołu im.Harnama w Łodzi : M.Szkudla-
rek, A.Klinowski, J.Hryniewiecka, M.Walman za całokształt działalności
w dziedzinie upowszechniania, III stopnia : J.Mierzejewska-Frankiewicz
za układy choreograficzne masowych widowisk, A.Olcha za całokształt

działalności w dziedzinie upowszechniania kultury.

//
Tryb.Ludu, nr 201.+
"

21 - Nagrody za upowszechnianie kultury przyznane z okazji Święta Odrodzenia. Nagrodę Wojewódzkiej Rady Narodowej w Białymstoku otrzymał między innymi literat A. Omilianowicz. Nagrodę Wojewódzkiej Rady Narodowej w Katowicach otrzymał między innymi pisarz A. Siekierski.

Tryb.Ludu, nr 201; nr 203.-

21 + Dyskusja o teatrach prowincjonalnych. Dyskusję zainaugurował J.S. Sito artykułem : Klęska urodzaju /Współczesność, nr 15/, w którym zawarł krytykę życia teatralnego w ośrodkach pozawarszawskich. Zarzuty dotyczyły tak spraw warsztatowych teatrów /poziomu gry aktorskiej, reżyserii, scenografii/, jak i niewłaściwej, zdaniem autora artykułu, polityki repertuarowej preferującej sztuki awangardowe w quasi-nowatorskiej zazwyczaj inscenizacji i nie liczącej się z gustami większości widzów. Uwagi J.S. Sito rozszerzył J. Koenig w artykule : Dzień powszedni teatru - i co dalej /Współczesność, nr 16/. Główną słabością teatrów prowincjonalnych są, według krytyka, wyolbrzymione ambicje prowadzące do podejmowania przez zespoły zadań przerastających ich siły, w sytuacji, gdy brak odpowiednio wyszkolonych reżyserów, a biegłość zawodowa aktorów przedstawia wiele do życzenia. Krytyczne uwagi zakończył Koenig stwierdzeniem, że "zacząć trzeba od pracy z aktorem" i konkluzją: "prowincja próbuje wychowywać - z niejakim powodzeniem - nowego, współczesnego widza. Ale sam teatr, ambitny teatr polskiej prowincji, stoi na słabych nóżkach". Polemicznie ustosunkowali się do tych wypowiedzi I. Byrska i T. Byrski w wystąpieniu : Prowincja teatralna - w stolicy i poza nią /Współczesność, nr 17/. Zdaniem autorów klasyfikacje rangi naszych teatrów według miejsca ich działania są niedorzeczne, bo "całe nasze życie teatralne

jest jedną wielką prowincją". Zgadza się w zasadzie z krytycznymi uwagami J.S.Sito i J.Koeniga na temat ~~temat~~ niedostatku aktorskiego i reżyserskiego rzemiosła w polskich teatrach autorzy artykułu zwrócili uwagę na ciężkie warunki pracy teatrów prowincjonalnych, pozbawionych często dostatecznych funduszy i tylko częściowo mogących decydować o swoim profilu artystycznym. "Za dużo u nas teatrów - stwierdził T.Byrski - nie starcza i "sił i środków" i opiekunów cierpliwych w Prezydium Rad Narodowych".

J.S.Sito : Klęska urodzaju. Współczesność ^{21VII-3VIII} nr 15. - J.Koenig : Dzień pow-
szedni teatru - i co dalej ? Współczesność ^{4-17VIII} nr 16. - T.Byrski, I.Byrska :
Prowincja teatralna - w stolicy i poza nią. Współczesność ^{18-31 VIII} nr 17.-

28 VII ← W i z y t a p i s a r z a b e l g i j s k i e g o
L u d o v a n E e c k h o u t ' a (L . V a n e c k a) w
P o l s c e .

← "Tryb.Ludu", nr 208 .

Sierpień

4 — Dyskusja na temat zasad wydawania ^{dział} klasyków. Dyskusję rozpoczął J.Łojek
artykułem : Literatura okaleczona /Współczesność, nr 16/, w którym po-
stawił zarzut obyczajowego cenzurowania utworów literackich, dokonywane-
go przez wydawców nawet na dziełach klasyków. Usunięcie z Pism wszystkich
kich A.Fredry wierszy obscenicznych, charakterystycznych dla wczesnej
twórczości autora Zemsty, zubaża, zdaniem krytyka, i fałszuje obraz pi-
sarza. Podobnie wyglądała sprawa pominięcia w wydaniu Pism wszystkich
Trembeckiego, redagowanym w roku 1953 przez J.Kotta, pokaźnej ilości
wierszy, w opinii wydawców, "swawolnych" i "nieprzystojnych". Nie jest
to, podkreślał Łojek, problem tylko formalnej natury, bowiem "wyłączenie
z twórczości Trembeckiego utworów, które - gdyby dobrze poszukać - zło-
żyłyby się zapewne na trzeci tom Pism, zwichnęło sylwetkę psychologiczną
poety w sposób druzgocący, a jednocześnie stało się ważkim przyczynkiem
do zafałszowania ogólnych pojęć o obyczajowości społeczeństwa polskie-

go czasów Oświecenia". Dzieła zebrane, zdaniem autora artykułów zawierać muszą całość dorobku danego pisarza, bo "dzieło twórcy jest niepodzielne". W dalszej części artykułu Łojek omówił kilka innych przykładów podobnego traktowania utworów literackich przez wydawców i tłumaczy pisząc o Dziennikach S. Żeromskiego, Miłoszkach kawalera de Faubles L. de Couvray w adaptacji A. Tatarkiewicz, Mnichu M. G. Lewisa i Dialogach Lukiana z Samostaty. "Jeżeli ta "powracająca fala" XIX-wiecznej wstydlivości edytorskiej nie zostanie zahamowana i odwrócona - konkludował Łojek - staniemy się w zakresie wydawniczym krajem dziwów, nonsensów i anachronizmów".

Uwagi Łojka uznał generalnie za słuszne J. Maśliński w Przeglądzie prasy w ("Życie Literackie", nr 34), wyłączając jednakże z tej oceny Dzienniki Żeromskiego, albowiem pominięte fragmenty dotyczą spraw i interesów osób jeszcze żyjących, oraz wiersze erotyczne Fredry, zdaniem krytyka, rzeczywiście nie warte wydania.

Artykułem : Czy okaleczyłem Aleksandra Fredrę odpowiedział na zarzuty Łojka edytor Pism wszystkich A. Fredry - S. Pigoń. Broniąc się przed opinią sformułowaną w tytule artykułu Pigoń stwierdził, że pomijając w wydaniu erotyczne wiersze pisarza spełnił tylko wolę autora, który w licznych wykazach i zestawieniach swojego dorobku nigdy nie umieszczał utworów obsceniczych. Poza tym, historycy literatury nie dysponują dostatecznie pewnymi dowodami, które ustalałoby autorstwo spornych utworów Fredry w sposób niezbity. Pominięcie zatem wierszy obsceniczych w wydaniu zbiorowym dzieł Fredry, było więc także wyrazem rzetelności naukowej edytorów. Zarzuty Łojka są zatem, według Pigoń, pochopte i bezpodstawne.

W liście do redakcji Współczesności (nr 23) włączyła się do dyskusji A. Tatarkiewicz, o której adaptacji Miłoszek kawalera de Faublas L. de Couvray napisał Łojek : "Typowa XVIII - wieczna libertyńska opowieść obyczajowa zmieniła się w romansidło, które pasowałoby może do epoki roman-

tycznych uniesień około roku 1830, ale ze swym francuskim oryginałem niewiele ma wspólnego". Autorka listu wyjaśniła, że w przekładzie obejmującym z przyczyn technicznych jedną trzecią tekstu oryginału odpadły przede wszystkim wątki poboczne, pozostały zaś najdrastyczniejsze sceny związane z główną akcją i to w ilości większej niż jedna trzecia.

Podobnym listem zamieszczonym na łamach "Życia Literackiego" /nr 50/ odpowiedziała na zarzuty Łojka Z.Sinko, tłumaczka Mnicha M.G.Lewisa. Stwierdzając, że istniały dwie różniące się wersje powieści, Z.Sinko wyjaśniła, że podstawą jej tłumaczenia była wersja najpełniejsza, a nie, jak sugerował J.Łojek, wydanie późniejsze, ocenzurowane przez samego autora.

J.Łojek : Literatura okaleczona. Współczesność " 4 - 17 VIII, nr 16.-

M.A.Styks /J.Maśliński/ : Rzeczy wstydlive. Życie lit. " 22 VIII, nr 34.-

S.Pigoń : Czy okaleczyłem Aleksandra Fredrę ? Współczesność " 20 X - 2 XI, nr 21.- A.Tatarkiewicz : List do redakcji. Współczesność " 7 - 30 XI, nr 23.

Z.Sinko : "Mnich" nieokaleczony. Życie lit. " 12 XII, nr 50.-

7 - 22 - Ankieta redakcji tygodnika "Polityka" : Dzisiejszy debiut literacki.

Redakcja zwróciła się do pisarzy, krytyków i wydawców, interesujących się najmłodszą twórczością, z trzema pytaniami : 1. Jak scharakteryzowałby Pan dzisiejszy debiut literacki ? 2. Jakie debiuty ostatnich lat uważa Pan za najlepsze, czy najbardziej interesujące ? 3. Czy właściwa jest - Pana zdaniem - obecna polityka wydawnicza wobec debiutów ? Pośród trzydziestu pięciu osób zaproszonych do udziału w ankiecie odpowiedziało tylko dziesięć. Redakcja opatrzyła ten fakt uwagą : "Cóż, trzeba z goryczą stwierdzić, iż wśród naszych pisarzy zanika tradycja Marii Dąbrowskiej czy Wilhelma Macha - wiernych towarzyszy młodej literatury." Jest to tym bardziej przykre, że rozwój literatury jako całości, jako

społeczno-kulturalnego fenomenu określają w sporej mierze "wrota do niej wiodące, to znaczy debiuty".

W numerze 32 redakcja zamieściła głosy czterech krytyków. T. Burek i W. Maciąg wyrazili swoje zaniepokojenie niskim poziomem debiutów lat 1963 - 1965. Młodym pisarzom zarzucili oni bezrefleksyjne widzenie świata, brak programu literackiego, filozoficzną obojętność. Poza kilkoma nazwiskami obiecującymi, debiut nie oznaczał pojawienia się nowej indywidualności lecz zgłoszenie się nowego kandydata do zawodu pisarza. Zdaniem Maciąga zaostrzenie kryteriów wydawniczych niewiele w tej sytuacji pomoże, liczyć można tylko na ideowe, moralne i intelektualne przebudzenie. R. Matuszewski wśród debiutów poetyckich dostrzegł interesujące zjawisko wyodrębniania się nurtów klsycystycznych i "słowiarskich". A. Grodzicki, zajmując się w swojej wypowiedzi debiutami dramaturgicznymi, ostatnie trzy lata uznał w tej dziedzinie za krytyczne. Mniej pesymistyczne były głosy wydawców i krytyków zamieszczone w numerze 33. A. Lam na podstawie obserwacji książek debiutanckich dostrzegł cofnięcie objawów egotyzmu i sentymentalnej eschatologii w najmłodziej prozie. W ostatnich latach, zdaniem krytyka "przybyło co najmniej 10 pisarzy z prawdziwego zdarzenia". W. Nawrocki w imieniu wydawnictwa Śląsk stwierdził coraz większy związek tematyki podejmowanej przez debiutantów z rzeczywistością, z problemami pracy. Wskazywano także, że łatwość debiutu spowodowana jest także brakiem odpowiedniego pisma dla młodych, niedoświadczonych literacko pisarzy (H. Broniatowska z wyd. "Iskry"). Ponadto wielu z dyskutantów przedstawiło listę nazwisk pisarzy, którzy ich zdaniem, rokują swym debiutem nadzieje na przyszłość. Oprócz wymienionych w ankiecie udział wzięli: T. Chróścielewski (wyd. Łódzkie), J. Skórnicki (Wydawnictwo Literackie) i J. Ziółek (wyd. Poznańskie). W komentarzu redakcyjnym omawiającym ankietę T. Brawnowski stwierdzając konieczność przeciwdziałania przedwczesnej zawodowości, "będącej przyczyną wielu zawiedzionych nadziei, niekiedy - wy-

kolejeń", podkreśl⁴ potrzebę traktowania debiutantów jako partnerów, nie "jak przedszkolaków". "Żywiłowy ruch debiutancki kilku ostatnich lat - konkludował krytyk - stanowi szansę naszej literatury. Czy zasili on ka- pryśną, mało wartką i pełną mielizn rzekę literacką ?"

" Polityka, 7 VIII, nr 32.-T.Burek : W rozrzedzonym powietrzu, Polityka, nr 32.-W.Maciąg : Nieco socjopsychologii. Polityka, nr 32.-R.Matuszewski: Czy wszystko "już było". Polityka, nr 32.-A.Grodzicki : Łatwiejszy i trud- niejszy niż kiedykolwiek. Polityka, nr 32.-H.Broniatowska. Polityka, nr 33. T.Chróścielewski. Polityka, nr 33.-A.Lam. Polityka, nr 33.-J.Skórnicki, Poli- tyka, nr 33.-W.Nawrocki. Polityka, nr 33.-J.Ziołek. Polityka, nr 33.-TDR. /T.Drewnowski/. Polityka, nr 33.-

8 Turniej poezji społecznie zaangażowanej o nagrodę Czerwonej Róży zorga- nizowany przez Zrzeszenie Studentów **P**ólskich - Klub Studentów Wybrzeża Żak i Komitet Wojewódzki Związku ^{WZP} Młodzieży Socjalistycznej. Jury w skła- dzie : A.Międzyrzecki, A.Stern, W.Wirpsza, W.Woroszyński, E.Bryll, M.Grześ- czak, przyzna następujące nagrody : pierwszą : Czerwoną Różę i 5 tys.zł, pierwsze wyróżnienie /3 tys.zł/, drugie wyróżnienie /2 tys.zł/. W turnie- ju mogą brać udział poeci nie posiadający tomiku poetyckiego. Termin nad- syłania prac : do 15 X 1965 r.

Kultura, nr 32.-Współczesność, nr 19.-

8 — Siedemdziesięciopięciolecie urodzin Zofii Kossak-Szczuckiej.

L.Eustachiewicz. Kierunki, nr 37.-

29 - 10 — Symposium naukowe poświęcone literaturze i nauce o literaturze w XX - leciu PRL, zorganizowane w Sieni Wielkiej K/Kielc przez Warszawskie Koło Polonistów i Katedrę Historii Literatury Uniwersytetu Warszawskie.

go. W symposium wzięli udział studenci polonistyki, anglistyki i filozofii Uniwersytetu Warszawskiego oraz pracownicy naukowcy Uniwersytetu Warszawskiego i Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. Wygłoszono następujące referaty : P. Matywiecki : Poemat prozą w polskiej literaturze powojennej, A. Brzózka : Zmiany zachowań moralnych bohaterów inteligenckich w powieści dwudziestolecia powojennego. E. Szary : Elementy onomazjologiczne w Górach nad czarnym morzem Wilhelma Macha, M. Strąk : Problem naturalizmu w nauce i krytyce powojennej, R. Warchoń : Cztery lata myśli o sztuce poetyckiej w Polsce /1955-58/, W. Grajewski : Sytuacja literaturoznawstwa i niektóre problemy jego teorii, A. Weseliński : Poglądy krytyków anglosaskich na dramaty współczesny.

M. Szpakowska : Symposium Warszawskiego Koła Polonistów. Współczesność, nr 20.-

30 - Zgon Stefani Majewskiej-Hejmanowej w Kielcach. Zmarła była pisarką, członkiem ZLP.

„ Sł. Ludu, nr 243; nr 245.-
„

- Nagrody Klubu Publicystów Polityki Kulturalnej Stowarzyszenia Dziennikarzy Pońskich otrzymali : pierwszą : M. Jaworski („Fakty i myśli”), drugą : T. Leśniak („Gazeta Krakowska”) i S. Adamczyk („Zielony Sztandar”), trzy trzecie : A. Wielogłowska („Świat Młodych”), W. Daniszewski („Polskie Radio - Szczecin”), A. Jakubowicz („Polskie Radio - Rzeszów”).

„ Życie liś., nr 31.-

- Konkurs ^{na utwór} poetycki z okazji Święta Winobrania, w Zielonej Górze zorganizowany przez Oddział Związku Literatów Pońskich, Rozgłośnie Polskiego Radia w Zielonej Górze i redakcję dwutygodnika „Nadodrze”. Jury nie

przyznało pierwszej nagrody, dwie drugie otrzymali : T.Sokół z Białego-
stoku i M.Kužel-Waškiewicz z Zielonej Gory, wyróżnienia otrzymali :
W.Koszela i A.K.Waškiewicz.

Nadodrże, nr 12.-Życie lit., nr 34.-A.K.Waškiewicz : Stwarzanie tradycji.
Nadodrże, nr 17.-

- Konkurs literacki na nowelę, opowiadanie, reportaż literacki, poemat, zbiór
wierszy, sztukę teatralną, obrazek sceniczny dla zespołów Polskiego Związ-
ku Kulturalno-Oświatowego, skecz, tekst piosenki, zorganizowany przez Polski
Związek Kulturalno-Oświatowy w Czechosłowacji z okazji dwudziestolecia
Czechosłowacji. Nagrody otrzymali : H.Jasiczek, W.Sikora (dwukrotnie),
A.Mańka, A.Wawrosz, J.Gaudyn, wyróżnienia : D.Siwikówna-Knizetowa i B.Bie-
lan.

/E.R././E.Rosner/.Poglądy, nr 8.-

← Wizyta pisarza jugosławijskiego
Zvonimira Bajsića w Polsce.

← "Radio i Telew.", nr 24.

Wrzesień

5 - 10X - Dyskusja o reportażu. Dyskusję zapoczątkował artykuł K.Goldbergowej :
O "żurnaliźmie" inaczej /Życie literackie, nr 36/, który był rodzajem
sprawozdania z narady, jaka odbyła się dwudziestego szóstego czerwca
w wydawnictwie Iskry z udziałem Rady Programowej Wydawnictwa i zapro-
szonych reporterów. Punktem wyjścia wywόδów autorki było przekonanie o
kryzysie, jakiemu uległ polski reportaż. Według opinii księgarzy książki
reporterskie, szczególnie zawierające reportaże k^aejowe, nie mają czytel-
ników i masowo zalegają składnice mimo niskich zazwyczaj nakładów. Przy-
czyną tego stanu rzeczy leży, zdaniem autorki, między innymi w powierzch-
owności obrazu reporterskiego, w strnieniu reporterów od problemów
kontrowersyjnych, politycznych, ale przyczyny najpoważniejsze mają charak-

ter obiektywny. Główną jest brak zaufania do reporterów ze strony polityków kulturalnych, pozostałymi : niedowład krytyki literackiej ignorującej dokonania reporterów i trudności edytorskie.

W tym samym numerze "Życia Literackiego" wypowiedział się na te tematy J. Lovell w artykule : Za wcześnie na stypę. Autor podjął tezę Goldbergowej o zewnętrznych przyczynach słabości współczesnego reportażu. Jego zdaniem na sytuację kryzysową złożyła się niepomyślna atmosfera ogólna, pogarszająca się percepcja reportażu mająca źródła w błędach polityki kulturalnej i w złym systemie rozprowadzania. "Ambitny, odkrywczy reportaż - pisał Lovell - nie cieszy się specjalnym poparciem, jest ledwo tolerowany". Z drugiej strony autor widział także objawy kryzysu wewnętrznego, gdyż reportaż ambitny, nonkonformistyczny "niemal zupełnie stracił pazury", oswoił się, zszarzał, przeszedł ze spraw "konfliktowych na marginalia, opisywactwo, faktografię, lub - "michałki", ciekawostki, incydenty, epizody."

Podobną diagnozę wystawili reportażowi Z. Kwiatkowski w artykule : Reporter istota uwiedziona /Życie Literackie, nr 40/ i K. Dziewanowski w artykule : Tezy na stypę /Życie Literackie, nr 41/. Kwiatkowski analizując przyczyny problemowo-organizacyjnego niedowładu pisarstwa reportażowego stwierdził : "schorzenia reportażu mają swe źródło nie wyłącznie w lękach, nie w braku zielonego światła, nie w nadmiarze czerwonego. Nie w lenistwie reporterów, nie w ich wygodnictwie. Trudności reportażu są konsekwencją sytuacji ogólnospołecznej". K. Dziewanowski również wywiódł krytyczny stan reportażu z przyczyn ogólnych, w tym wypadku z kryzysu współczesnej prasy, zachwianej przez rozwój masowych środków przekazu, w swej funkcji informowania. Kryzys pogłębia się poprzez spadek prestiżu zawodu dziennikarza, przez coraz większą tajność polityki i życia publicznego, poprzez wreszcie, niedostatek akcji informacyjno-reklamowej wśród czytelników.

J. Lovell : Za wcześnie na stypę. Życie lit. 5IX, nr 36. - K. Goldbergowa : <http://rcin.org.pl>

O "żurnaliźmie" inaczej. Życie lit. 5 IX, nr 36.-K. Goldbergowa : O debiucie reporterskim. Polityka 25 IX, nr 39.-Z. Kwiatkowski : Reporter istota uwiedziona. Życie lit. 30 X, nr 40.-K. Dziewanowski : Tezy na stypę. Życie lit. 10 X, nr 41.-

- 16 - Wybranie nowego Zarządu Oddziału Związku Literatów Polskich w Poznaniu.
 W skład nowego zarządu weszli : A. Rogalski (prezes), G. Górnicki (wiceprezes), E. Naganowski (wiceprezes), E. Balcerzan (sekretarz), K. Byczewska (skarbnik), E. Herbert, T. Kraszewski. Do Komisji Rewizyjnej weszli : N. Chażinikolau, L. Konopiński, J. Ratajczak. Do Sądu Koleżeńskiego weszli : F. Fornalczyk, J. Morawska, J. Ziomek. Delegatami na Walny Zjazd Związku Literatów Polskich wybrano : B. Bystrzyckiego, G. Górnickiego, E. Naganowskiego.

Życie lit., nr 40.-Rocz. lit., s. 589.-
 " " " " " "

- 22 - 24 - Udział delegacji polskiej w spotkaniu pisarzy krajów socjalistycznych w Moskwie. Związek Literatów Polskich reprezentowali J. Putrament i J. Jurandot.

Rocz. lit., s. 589.-Dok. pras., s. 798.-
 " " " " " "

23 -<----- Wizyta pisarza wenezulskiego
 Miquela Otero Silva w Polsce.

<----- "Tryb. Ludu", nr 265

- 25 - IV Turniej Poetycki w Pile zorganizowany przez Wydział Kultury Prezydium Miejskiej Rady Narodowej w Pile, redakcję "Ziemi Nadnoteckiej" i Pilskie Towarzystwo Kultury. Jury pod przewodnictwem E. Balcerzana przyznało pierwszą nagrodę K. Miłobędzkiej, ~~z Keszalina~~. Ta sama autorka otrzymała specjalną nagrodę redakcji "Ziemi Nadnoteckiej" ufundowaną ^{dla} przez najlepszego poety reprezentującego Ziemię Zachodnie i Północne. Drugą nagrodę otrzymał M. Dziurleja, a trzecią S. Barańczak. ~~obaj z Poznania.~~

Życie lit., nr 41.-

- 25 - Premiera filmu Popioły według powieści Stefana Żeromskiego, Uroczysta premiera odbyła się w Sali Kongresowej Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie z udziałem reżysera A. Wajdy, scenarzysty : A. Ścibor-Rylskiego, aktorów i ekipy realizatorskiej.

Dyskusja wokół adaptacji filmowej powieści Żeromskiego : Popioły nabrała charakteru ogólnopolskiego już w fazie recenzowania filmu przez prasę całego kraju, zarówno codzienną jak i periodyczną. Był to jednakże tylko wstępny etap dyskusji, która od recenzenckich sądów oceniających rozwinęła się w wielu kierunkach i w wielu płaszczyznach, obejmując problemy wykraczające często poza znaczenia sugerowane przez film. Zagadnieniem, które dominowało w początkowej fazie dyskusji, był problem wierności filmu Wajdy wobec powieściowego pierwowzoru. Opinie na ten temat były oczywiście podzielone, przy czym okazało się szybko, że wynikały one przede wszystkim z odmiennego rozumienia przez uczestników dyskusji zawartości ideowej Popiołów Żeromskiego, a jeszcze dalej idąc, z odmiennego stosunku do epoki napoleońskiej na ziemiach polskich. Gwałtownie zaatakował filmową wersję Popiołów K. T. Toeplitz w artykule : Tragizm historyczny i tragizm absur-
dalny (Kultura, nr 41). Autor przypominając, że "treścią istotną Popiołów" jest pokazanie, jak zdruzgotana przez rozbiory Polska szlachecka, poprzez włączenie jej spraw w krwioobieg najnowocześniejszego społeczeństwa organiz

mu, jaki istniał podówczas w Europie - napoleońskiego cesarstwa, owocu Wielkiej Rewolucji - oraz przez rozbudzenie w niej aspiracji niepodległościowych staje się nowoczesną społecznością narodową; i jak bohateractwo tego czasu partykularna świadomość szlachecką przeistacza się w narodową świadomość polską"- zarzucił Wajdzie i A. Ścibor-Rylskiemu niezrozumienie intencji pisarza. Symboliczne skróty, jakimi z upodobaniem posługuje się Wajda dały, zdaniem Toeplitza, pretekst do malarskich popisów, do pogoni za malowniczą obrazowością kosztem walorów intelektualnych, co w efekcie przyczyniło się do zagubienia perspektywy epickiej i sprawiło, że film stał się "rozwlekły i oziębły emocjonalnie". Wajda - konkludował Toeplitz - Upraszczając formułę historyczną epoki, sprowadza ją do rangi jeszcze jednego symbolu zmarnowanej ofiary, za której daremność czyni winnym Napoleona, a może również "wieczne przekleństwo narodu", jego rzekome złe fatum. Ale nie zastanawia się nad tym, że napoleonizm dokonał w Polsce rewolucji."

Film wywołał zrozumiałe zainteresowanie epoką napoleońską i stał się przedmiotem ożywionej refleksji zawodowych historyków. Tygodnik "Polityka" wydrukował serię artykułów na ten temat zapoczątkowaną pracą J. Gerharda : Sprawa San Domingo. Ponadto ukazywały się w tej serii następujące artykuły : E. Halicz : Napoleon a Polska (nr 50), B. Leśnodorski : Księstwo Warszawskie. Dwie Polski. Masoneria. (nr 44), J. Willaume : Książę Józef. (nr 48). W 42 numerze tygodnika "Kultura" ukazał się stenogram dyskusji zatytułowanej : Historycy o Popiołach, w której udział wzięli : B. Grochulski, S. Herbst, E. Halicz, T. Lępkowski i z ramienia redakcji A. Garlicki. Tematem tej dyskusji stały się problemy sformułowane przez Garlickiego we wstępnym pytaniu : "na ile w tym filmie znalazła odbicie epoka, której film dotyczy, czy obraz owej epoki, oczywiście wyrażony skrótem artystycznym, wyrażony językiem filmu, jest prawidłowy, zgodny z prawdą". Większość dyskutantów odpowiedziało na to pytanie negatywnie, twierdząc, że film

Wajdy jest rozbieżny zarówno z realiami historycznymi jak i z wizją Żeromskiego. Jedyne T. Łepkowski broniąc prawa twórcy do interpretacji przedstawianych wydarzeń wskazał na niejednoznaczny charakter czasów napoleońskich, na uwstecznienie się poglądów Napoleona w okresie wojny z Rosją. "Załatwienie wszystkiego tak, jak czyni to Toeplitz - stwierdził historyk - mówiąc, że państwo napoleońskie było wówczas w Europie najpostępowsze i my będąc po jego stronie byliśmy nowocześni, jest daleko idącym uproszczeniem". Zdaniem większości dyskutantów Wajda zniekształcił idee Żeromskiego tworząc pesymistyczną wizję historii, podczas gdy "Popioły" Żeromskiego były mimo wszystko wyrazem optymizmu płynącego z wydarzeń, które w tym okresie scaliły naród, podkreśliły jego odrębność. W tej sytuacji, zdaniem A. Garlickiego, można żywić pewne obawy o negatywne skutki, jakie wyrze ten film na oglądającą go młodzież.

Dyskusję o filmie zamieściła także "Współczesność" (nr 22). Wzięli w niej udział: A. Lam, J. Strzelecki, S. Trugutt, A. Wajda, A. Zahorski. Głosu A. Wajdy nie opublikowano odkładając jego druk do czasu gdy reżyser zyska syntetyczne spojrzenie na toczącą się dyskusję. Jako pierwszy głos zabrał A. Lam. Wyraził on szereg zastrzeżeń wobec uproszczeń filmu, twierdząc między innymi: "Powieść Żeromskiego ma więcej warstw: jest bardziej zrównoważona niż film. Nie występują w niej tak ostro epizody historyczne, jak choćby scena grzebania zwłok Wyganowskiego. Rodem z Żeromskiego jest natomiast liryczna melancholia i intensywność obrazów, wspaniałe przejścia od kameralnej monotonii do dramatycznej erupcji żywiołów, owa "bolesność" narracji". Sprzeciw krytyka wywołało przede wszystkim zakończenie filmu: "Ow widmowy Rafał z wypalonymi źrenicami, będący jak gdyby pointą całej warstwy symbolicznej filmu, działa jako symbol daremności i poniżenia, zamyka to, co u Żeromskiego ma charakter otwarty i dialektyczny". Do sprawy tej wracali wszyscy uczestnicy tej dyskusji. "Jeśli patrzy się na tę epokę realnie - powiedział A. Zahorski - nie można e"

stwierdzić, że wszystko skończyło się "popiołem". Epoka ta w dużej mierze stworzyła rok 1815, który był dla nas o wiele korzystniejszy niż 1795." Podobnie krytyczny sąd o zakończeniu wyraził J. Strzelecki. "Rozumiem - jak mi się wydaje - mówił - prawa artystycznego widzenia, ale stojący tu przede reżyserem wybór nie należał do kategorii sztuka - rezygnacja ze sztuki, lecz różne gatunki sztuki i tym zdaniem reżyser zrezygnował ze sztuki lepszego gatunku na rzecz finału odegranego w ponurym fortissimo na krakowcowo naciśniętym pedale". Obrony stanowiska reżysera w tym szczegółowym sporze podjął się S. Treugutt, uzasadniając obiektywną konieczność takiego zakończenia, które w opinii innych jest tylko wyrazem historycznego pesymizmu twórcy. "I Mickiewicz w 1834 i Żeromski w 1904 - mówił Treugutt - znali historię, historię wojny 1812 i 1813, obaj przecież zatrzymali swe epickie pióro w punkcie optymalnym, zatrzymali zegar historii, by pokazać, że można ów zegar z tamtego punktu uruchomić w przyszłości, że nie wszystko stracone, że dzień wczorajszy "dał nam przykład" tego co może być. Czy pan Wajda w r. 1965 mógł tak skończyć swój film? I cóż by dwuznacznego miała oznaczać zawieszona pointa, brak zamknięcia, ukazanie tęsknoty do zbiorowego czynu zbrojnego... W każdym razie "zamknął" swoją wypowiedź nader dobitnie, przeciw Mickiewiczowi i przeciw Żeromskiemu."

Podobny rozróżnienie opinii na temat zakończenia filmu znaleźć można w wypowiedziach zamieszczonych w 43 numerze "Życia Literackiego" pod tytułem: Dyskusja o "Popiołach". Przekonanie, że dzieło Wajdy będzie się liczyć w "filmie polskim, w literaturze, w polskiej świadomości" usiłował przekazać w swoim artykule: Dramat A. Wajdy A. Jackiewicz. K. Grzybowski snując refleksje historyczne o epoce Popiołów stwierdził: Żeromski pokazał w "popiołach" drogę, która nie prowadziła nigdzie. Nigdzie już nie prowadziła droga Polski szlacheckiej. I nigdzie nie prowadziła droga wiary w obcego zbawcę. I tak, tylko tak, epilog widział Wajda. Jak ślepcy Breugla idą bohaterowie "Popiołów" w przepaść. Ale przecież z popiołów odradza się

Feniks nowego życia. To tkwi głębokim podskórnym nurtem w dziele Żeromskiego". W artykule Słowo o konstrukcji zaatakował reżysera, z podobną jak w wystąpieniu Toeplitza gwałtownością, Wn Maciąg. Zarzuty krytyka dotyczyły głównie wymowy ideowej filmu, niezgodnej z wymową powieściowej wersji "Popiołów". "Żeromski - pisał Maciąg - lubił czytelnika zaskakiwać nieoczekiwanymi klęskami z wyroku niebios, świat nie jest dla jego bohaterów partnerem obojętnym, świat jest bohaterem złośliwy i podstępny. Ale to, co u Żeromskiego ma charakter spontanicznego okrzyku, co czasem bywa melodramatem, ale czasem ma wymowę głęboko tragiczną - Wajda uschematyzował i z tego banału zrobił klucz interpretacyjny. Żeromski pokazał serię przygód jako drogę do dojrzałości, Wajda tę samą serię przygód jako drogę klęsk, które uczą goryczy i zniechęcenia". Maciąg oskarżył reżysera o programowy aintelektualizm, o odebranie postaciom Żeromskiego świadomości historycznej i politycznej, po to, by sprawy epoki rozegrać "w kategoriach oszukanej wiary, zawiedzionych nadziei, zniszczonych złudzeń - i ponurej goryczy - jako następstwa rozbitego młodzieńczego entuzjazmu". W efekcie otrzymujemy obraz epoki powierzchowny i niezgodny z jej prawdziwym obliczem.

Dyskusja o filmie dała także sposobność rozważań na temat polskiego charakteru narodowego. S. Jarecki w artykule : Iskra z Popiołów (Sztandar Młodych, nr 229) wrócił do problemów dyskusji o tak zwanej bohaterszczyźnie pisząc na marginesie filmu Wajdy : Czy ktokolwiek inny miałby tę okrutną odwagę, by tak przedstawić własny naród? Nikt na świecie chyba nie jest do tego zdolny, do tej straszliwej ekshibicji, do tej prezentacji : patrzcie, jacy jesteśmy - okrutni, głupi, lecz wierni. Jacy odważni. Naród bez mózgów, bez polityków, bezmyślnie idący na zgubę, na śmierć - naród zaopatrzony tylko w serca i ciężkie łapy do bicia, a to Hiszpanów, pragnących tak samo jak my wolności, a to Murzynów domagających się części praw człowieka /.../ Mało ma wdzięku ten portret, który wyziera z filmowego ekranu. Ale chyba ma wiele z paudy, choć serce buntuje się

przeciw temu."

Stanowisko Jareckiego wywołało gwałtowną replikę Z. Załuskiego. W artykule : Niedobre iskry /Stolica, nr 42/ zarzucił on publicznie "Sztandar Młodych" niezrozumienie dziejów Polski, wyciąganie z jej cząstkowych losów tendencyjnych i nihilistycznych wniosków. Dla Jareckiego i jemu podobnych, wedle Załuskiego, tromtadracją i bohaterstwą jest wszystko to, co przekracza horyzonty klubu studenckiego.

Najpełniej wyraził swoje stanowisko względem toczącej się dyskusji i samego filmu K. Wyka w artykule : "Popioły" oglądane i dyskutowane (Polityka, nr 46). Zdaniem autora, dyskusja o filmie przypomina sytuację "jak gdyby któraś z niezrealizowanych sekwencji batalistycznych Wajdy uciekła mu z taśmy i potoczyła się przez dzienniki, tygodniki, kawiarnie, przedziały kolejowe. Prawdziwie polska dyskusja narodowa, Jeden drugiego po plecach. Nikt nikogo nie czytał." Wyka zwrócił przede wszystkim uwagę na rozmaite tendencje interpretacyjne pojawiające się w wypowiedziach prasowych na temat filmu. Dają się one sklasyfikować ogólniej. "W sporze zdarzyły się - pisał krytyk - dwie postawy w stosunku do historii : brązownicza i antybrązownicza". Rowijając dalej ten wątek Wyka stwierdzał : na temat filmu Wajdy : "Czy wyparowała z niego historia, czy też nie wyparowała ? Sprawę tę należy nazwać po imieniu. Nosimy w sobie odmienne rozumienie historii, odmienną wizję jej składników, każdy z nas, który tak bardzo ma ochotę kłócić się o to na przykładzie "Popiołów". I jeżeli ktoś powiada, że z filmu Wajdy wyciekła historia, powinien w imię uczciwości dyskusyjnej powiedzieć inaczej : nie znajduję w tym dziele mojego rozumienia historii. A Woroszyński znajduje, a Załuski (choć stawia słuszne zarzuty) zasadniczo znajduje, a T. Łepkowski też znajduje, a ja wreszcie znajduję. Ponieważ historii nie traktujemy w sposób płaski i podręcznikowy, ponieważ nie sądzimy, że ten tylko dorósł do procesu historycznego, który go w sobie uogólnił i zracjonalizował i nie wymagamy

tego od dwu sympatycznych wyrostków z Sandomierskiego, Rafała i Krzysztofa." Ustosunkowując się do bardziej szczegółowych wątków filmu autor deklaruje pełne uznanie dla Wajdy i wyraża nadzieję, że skoro "Popioły" oglądane przeszły natychmiast w "Popioły" dyskutowane, powszechnie i nie tylko przez fachowców dyskutowane (...), nie jest to spóźniona salwa polskiej szkoły filmowej, lecz jej ponowne wejście na nudną obecnie, grzeczną, bezdyskusyjną arenę filmu polskiego".

Artykuł Wyki stanowił rodzaj podsumowania zasadniczych wątków dyskusji i stał się jej naturalnym zamknięciem.

K.T. Toeplitz : Tragizm historyczny i tragizm absurdalny. Kultura ^{10X}, nr 41. - "Popioły" na ekranie. Współczesność ^{3-16 XI}, nr 22. - Historycy o "Popiołach". Kultura ^{17 X}, nr 42/. - Dyskusja o "Popiołach". Życie lit. ^{24 X}, nr 43. - S. Jarecki : Iskra z "Popiołów". Sztand. Młod., nr 229. - Z. Załuski : Niedobre iskry. Stolnica, nr 42. - K. Wyka : "Popioły" oglądane i dyskutowane. Polityka ^{13 XI}, nr 46. - Kino, nr 2. - Rocz. lit. s. 592. -

28 - Powstanie oddziału Związku Literatów Polskich w Koszalinie. W skład zarządu nowopowstałego oddziału weszli : Cz. Kuriata (prezes), H. Piotrowski (sekretarz), G. Fijałkowski (skarbnik).

Rocz. lit., s. 590. -

← W i z y t a g r u p y p i s a r z y r a d z i e c k i c h w s k ł a d z i e : A l e k s a n d r B e k, P e t r L e b i e d i e n k o, A n a t o l i j R y b a k o w, N a t a l i a W o j k o i P a w e ł Z a g r e b e l n y.

← "Życie Warsz.", nr 247

Październik

2 - ~~Uroczystość odsłonięcia Pomnika~~ ^{został odwołany} Adama Mickiewicza w Opolu. Pomnik ufundowali nauczyciele młodzieży i zakłady pracy. W uroczystości wzięli udział wiceminister Kultury i Sztuki Z. Garstecki, sekretarz Centralnej Rady Związków Zawodowych Cz. Wiśniewski i prezes Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego M. Walczak.

"Tryb. Ludu, nr 276. -

3 - 19XII - Druk szkicu Włodzimierza Maciąga : Literatura Polski Ludowej w "Życiu Literackim". W szkicu tym, ukazującym się w sześciu numerach pisma, podjął krytyk próbę usystematyzowania poglądów na temat trendów ideowych i artystycznych, dominujących w naszej powojennej literaturze.
 W. Maciąg : Literatura Polski Ludowej, "Życie lit.", nr 40; nr 42; nr 44; nr 46; nr 48; nr 51.-

3 - Inauguracja roku pracy kulturalno-oświatowej odbyła się w Kędzierzynie w woj. opolskim. Przemówienie wygłosił minister Kultury i Sztuki L. Motyka.

"
 Rocznopolit.gosp. 1966 r., s. 800.-
 "

7 - 10 - Polsko-skandynawskie spotkanie pisarzy na temat wzajemnych stosunków kulturalnych zorganizowane w Gdańsku staraniem Gdańskiego Oddziału Związku Literatów Polskich i Gdańskiego Towarzystwa Przyjaciół Sztuki. Obradom przewodniczył W. Żukrowski. W spotkaniu oprócz pisarzy polskich wzięło udział dwóch pisarzy duńskich i jeden Szwed. Referaty wygłosili: A. Rogalski : Przekłady literatury skandynawskiej w Polsce w latach 1919 - 1965 oraz A. Olcha : Obraz Skandynawii we współczesnej literaturze polskiej.

L. Elektorowicz : Północne spotkanie, "Życie lit.", nr 44.- A. Olcha, "Życie Warsz.", nr 246.- A. Rogalski, "Kierunki", nr 41.- Tryb. Ludu, nr 282.- Tetr./W. Terlecki/, "Współczesność", nr 22.-

10 - Obchody stulecia istnienia Teatru Starego im. Heleny Modrzejewskiej w Krakowie. Na uroczystości jubileuszowej teatr wystąpił z premierą Nie-boskiej komedii Z. Krasieńskiego, złożono wieńce na grobach H. Modrzejewskiej, A. Hoffmann oraz zasłużonego dyrektora T. Pawlikowskiego, zorganizowano wystawę poświęconą dorobkowi teatru. W obchodach brali udział kierownik Wydziału Kultury KC PZPR W. Kraśko i dyrektor departamentu

w Ministrestwie Kultury i Sztuki. Podczas uroczystej akademii odczytano list gratulacyjny od ministra Kultury i Sztuki L. Motyki.

A. Jarecki. Sztand. Młod., nr 271. - Tryb. Ludu, nr 282. - R. Kosiński. Kultura, nr 40. - Teatr, nr 22; nr 23. - Rocz. lit., s. 590. -

10 - Czterdziestolecie pracy twórczej Jana Sztaudyngera. W Klubie Literatów w Krakowie odbył się uroczysty wieczór autorski jubilata.

„Życie lit.”, nr 41. -

10 - 13 - Festiwal kulturalny : Rybnickie Dni Literatury zorganizowany w Rybniku przez Klub Literacki Kontakty przy Domu Kultury Rybnickiej Fabryki Maszyn i Zarząd Okręgu Związku Zawodowego Górników w Rybniku. Uroczystość otwarcia odbyła się w Teatrze Ziemi Rybnickiej. W ramach festiwalu odbyło się wiele imprez, koncertów, spotkań autorskich zaproszonych pisarzy. Ukazała się jednodniówka Kontakty, w której zaprezentowano twórczość literacką młodego środowiska kulturalnego Rybnickiego Okręgu Węglowego oraz udokumentowano poczynania kulturalne regionu. Rozstrzygnięto także konkurs literacki o nagrodę Złotej Lampki Górniczej.

W dziale poezji nagrody otrzymali : A. Turczyński, B. Hęcisko, M. Dziaczek, R. Mrózek, wyróżnienia : J. Rojek, A. K. Waśkiewicz, J. Koniusz, K. Śladewski, E. Hajduk, W. Faber, M. Dziaczek, R. Paszenda. W dziale prozy nagrody za reportaże otrzymali : W. Bugła, S. Pieles, R. Paszenda, wyróżnienia : R. Karaś, J. Lazar, J. Podlowska, S. Pieles. W konkursie dla młodzieży szkolnej : Ziemia Rybnicka i ja w XX-leciu PRL nagrodzono : B. Szewczykową i S. Lernerę.

/be/. /B. Sowińska/. Życie Warsz., nr 246. - Z. Bieńkowski. Kultura, nr 44. -
K. Tomala. Poglądy, nr 21. - A. Bajkowski. Kultura, nr 44. -

11 - Nagrody Ministra Obrony Narodowej przyznawane corocznie z okazji Dnia Wojska Polskiego. W dziedzinie literatury nagrody otrzymali : dwie

nagrody drugiego stopnia : W.Machejek za twórczość powieściopisarską na temat ludowej partyzantki, a w szczególności za tom : Wypiękniałaś w lesie oraz J.Meissner za powojenną twórczość, a w szczególności za powieści : Warszawa - kurs na Berlin i Dla zwycięstwa. Nagrody trzeciego stopnia otrzymał A.Kaska za powieść Desant, dwa wyróżnienia : J. Grzymkowski za : Sto tysięcy i K.Cis za tom wierszy = Wejście do domu. W dziedzinie pamiętnikarstwa dwa wyróżnienia otrzymali : F.Księżarczyk za : Droga w ogniu i B.J.Studziński za : Na polach Lotaryngii. W dziedzinie plastyki nagrodę pierwszego stopnia otrzymał T.Kulisiewicz za cykl rysunków : Stalowe ptaki, nagrodę trzeciego stopnia : Z.Wolska-Bi-mer za pomniki i rzeźby partyzanckie, wyróżnienia otrzymali : N.Szwedziński i W.Skolimowski za mauzoleum poległych pod Studziankami. W dziedzinie teatru nagrodę trzeciego stopnia otrzymał zespół : J.Skowrońska - Feldmanowa /autor/, J.Goliński /reżyser/ i M.Kołodziej /scenograf/ za sztukę Westerplatte wystawioną w Teatrze Wybrzeże w Gdańsku. W dziedzinie filmu telewizyjnego nagrodę trzeciego stopnia otrzymał zespół : E.i Cz.Petelscy, K.Konrad /operator/ za film Buty.

"
Tryb.Ludu, nr 282.-
"

12 — Plebiscyt czytelniczy na najpoczytniejszą książkę o tematyce wojskowej
> Pióro i karabin zorganizowany przez Główny Zarząd Polityczny Wojska
Polskiego, Ligę Obrony Kraju i Wydawnictwo MON. Pierwsze miejsce w plebiscycie zajęła powieść J.Gerharda : Luny w Bieszczadach (25 100 głosów), drugie : M.Moczara : Barwy walki (16200 głosów), trzecie : W.Zukrowskiego : Skapani w ogniu (7300 głosów), czwarte : W.Kotowicza : Fron-
towe drogi, piąte : praca zbiorowa : Czwartacy, szóste : J.Sobiesiak i R.Jegorow : Ziemia płonie. Na liście lektury znajdowało się pięć powieści i pięć książek pamiętnikarskich i publicystycznych. W plebiscycie wzięło udział około osiemdziesiąt dwa tysiące osób.

"
Tryb.Ludu, nr 284.-Życie Warsz., nr 246.-Kultura, nr 42.-
"

13 - Zgon Zofii Bohdanowiczowej w Toronto. Zmarła była poetką i powieściopisarką./Ur. 30 IV 1898 r./

Rocz. lit., s. 591.-

15 - Siedemdziesięciolecie urodzin Antoniego Słonimskiego. Z okazji jubileuszu w Domu Literatury w Warszawie odbył się uroczysty wieczór pisarza.

" Szpilki, nr 593.-Rocz. lit., s. 593.-

22 - Zgon Jana Dłhmy w Krakowie. Zmarły był historykiem i polonistą./Ur. 4 I 1902 r./

" Rocz. Lit., s. 591.7

24 - Konkurs literacki na opowiadanie i reportaż o nagrodę Czółenka Tkackiego zorganizowany przez Wojewódzką Komisję Związków Zawodowych, Wydziały Kultury Miejskiej i Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łodzi, Wydawnictwo Łódzkie i Korespondencyjny Klub Młodych Pisarzy przy Zarządzie Wojewódzkim Związku Młodzieży Wiejskiej w Łodzi. Jury w składzie : T. Chróścielewski, B. Drozdowski, W. Jażdżyński i J. Koprowski przyznało dwie równorzędne nagrody T. Roszak-Janowskiej z Zielonej Góry i I. Langier z Nysy. Z konkursu wykluczeni byli członkowie Związku Literatów Polskich i Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich.

" Kultura, nr 6.-Życie lit., nr 43.-

25 - Zbigniew Herbert - laureatem Internationaler Nikolaus Lenau-Preis - austriackiej nagrody państwowej przyznawanej za wybitne osiągnięcia w europejskiej twórczości literackiej. Z okazji przyznania nagrody, której wysokość wynosi 50 tys. szylingów, odbył się w Wiedniu wieczór autorski poety.

" Tryb. Ludu, nr 297.-Współczesność, nr 15.-Dok. pras., nr 638.-

31 - 28XI - Ankieta na temat stanu krytyki literackiej w Polsce zorganizowana przez redakcję tygodnika Kultura. W ankiecie wzięli udział : A.Lam, A.Bukowska, A.Klimowicz, W.Máciąg i A.Sandauer. Wszystkie wypowiedzi odbijały niezadowolone autorów z aktualnego stanu polskiej krytyki literackiej.

A.Lam (Kultura, nr 44) wskazał na niekonsekwencje ideowe i intelektualne w pracach niektórych krytyków, pisząc o tych spośród nich, którzy "nie tyle przewyciężają swoje poglądy, co po prostu przyjmują coraz to nowe, bardziej elastyczne i dostosowane do sytuacji formuły słowne", upatrując w tych ideologicznych niekonsekwencjach jedną z głównych przyczyn kryzysu zaufania u czytelników. Inną niebezpieczną przypadłością krytyki jest, według autora, skłonność do jej "unaukowienia", do zbytniego komplikowania języka jakim się ona posługuje. Sprawę tę rozważała także A.Bukowska (Kultura, nr 45). Równie negatywnie oceniając tendencję do hermetyzacji języka krytyki /wiąże ona tę tendencję z wpływami krytyków związanych z Instytutem ^{Badań} Nauk Literackich/, uważa, że "uratować może nas tylko zdrowy rozsądek i pamięć o tym, że krytyka jest gatunkiem twórczości literackiej, a nie dziedziną nauki o literaturze". Bukowska poruszyła również problem, który w różny sposób pojawiał się we wszystkich wystąpieniach - sprawę organizacyjnej strony pracy krytyka, wydawnictw krytycznych, polityki recenzyjnej w czasopiśmie. Zagadnieniom tym w całości poświęcił swoją wypowiedź A.Klimowicz (Kultura, nr 46). Organizacja i koordynacja życia kulturalnego w Polsce to dziedziny, według autora, które "leżą u nas odłogiem". Nie istnieje prawie wcale system reklamy wydawanych książek, a polityce krytycznej i recenzenckiej czasopism brak systematyczności a często i logiki. "W Polsce mamy uspołecznioną produkcję książki i uspołeczniiony aparat jej rozpowszechniania, /.../ I natomiast nie pomyśleliśmy o tym, co musi znajdować się w środku, aby można było realizować jakąś politykę kulturalną przy pomocy książki -

konkludował Klimowicz. W. Maciąg ustosunkował się w swej wypowiedzi (Kultura, nr 47) do młodej krytyki, której zarzucił kierowanie się modą, chęć imponowania szkolną erudycją, eklektyzm, skłonność do hermetyzmu i lęk przed osobistym zaangażowaniem. Krytyka ta "nie umie w sztuce szukać życia, tylko żmudnie konstruuje problematykę". Wypowiedź Maciąga kończy się jednak pytaniem: "ale czyż nie lepsza uniwersytecka uczoność niż barbarzyńskie doktrynerstwo?", które osłabia nieco temperaturę stawianych wcześniej zarzutów. W kończącym ankietę artykule A. Sanda- uera (Kultura, nr 48) poza sferą podobnych jak u innych autorów zarzutów wobec krytyki, zauważalna jest dążność do uświadomienia sobie konsekwencji, jakie owo rozpoznanie kryzysu krytyki literackiej w Polsce, powoduje. Stwierdzeniom o elitarnym charakterze krytyki i instytucjonalnej dominacji Instytutu Badań Literackich, towarzyszy w tej wypowiedzi przeświadczenie, że "potrzebna nam jest krytyka jasna i konkretna, która by temu walewemu ogólnikowej łatwizny potrafiła się przeciwstawić, która by miała odwagę określonych stanowisk i określonych postulatów; która by zamiast być echem pisarzy - stała się ich równorzędnym partnerem, zamiast przyjmować ich samookreślenia na wiarę - miała do nich stosunek nieufny, umiała demaskować ich pozy i zgrywy."

A. Lam : Rodzaje krytyki. Kultura 31 X, nr 44. - A. Bukowska : Trzy troski. Kultura 7 XI, nr 45. - A. Klimowicz : Puste miejsce. Kultura 14 XI, nr 46. - W. Maciąg : O encyklopedii i eklektyzmie. Kultura 21 XI, nr 47. - A. Sandauer : Kielich trucizny. Kultura 28 XI, nr 48. -

← Wizyta dramaturga francuskiego Charles du Peyret Chappuis'a.

← Francuski dramaturg w Toruniu. "Pomorze", nr 20.

X ← Wizyta grupy pisarzy japońskich w składzie: Eiske Nakazon'o, Tosbio Shimao i Yukio Kudo.

← "Kultura", nr 43.

Listopad

1 ← Siedemdziesięciopięciolecie urodzin Jana Wiktora. Jubilat otrzymał gratulacje od prezesa Naczelnego Komitetu Zjednoczonego Stronnictwa Ludowego w imieniu Prezydium NK ZSL i członków stronnictwa oraz liczne

życzenia z całej Polski.

Tryb.Ludu, nr 305.-Dz.Lud., nr 258.-Życie Warsz., nr 264.-Życie lit., nr 46.-Tyg.kult., nr 46.-

1 - Nagrody Wojewódzkiej Rady Narodowej w Łodzi za upowszechnianie kultur
za rok 1965. Nagrody otrzymali : J.Grodzka - kierowniczka muzeum regionalnego w Łęczycy, S.Grabowski - reżyser Wytwórni Filmów Oświatowych w Łodzi, T.Papier - literat i M.Ajzert - kierownik klubu kolejarzy w Piotrkowie.

Tryb.Ludu, nr 273.-

3 - Nagrody Polskiego PEN- klubu dla tłumaczy literatury polskiej. Nagrody
otrzymali : K.Dedecius /NRF/ za przekłady poezji polskiej na języki niemiecki, ze szczególnym uwzględnieniem poezji współczesnej, oraz T.Dehnel /Polska/ za przekłady z literatur anglosaskich. Uroczystość wręczenia nagród odbyła się siódmego listopada.

Tryb.Ludu, nr 305.-Życie lit., nr 47; nr 51.-Rocz.lit., s.592.-

3-17. -<----- Wizyta grupy pisarzy radzieckich w składzie: Walerian Arcimowicz, Josephs Osmanis, Swiatosław Scwiancki, Aleksander Kurtna i Rita Ługińska. Pisarze wzięli udział w obchodach "Dni Książki Radzieckiej".

<----- "Tryb.Ludu", nr 320.

4 - Konkurs na sztukę dla teatru młodzieży zorganizowany przez Teatr Klasyczny w Warszawie, Wydział Kultury Stołecznej Rady Narodowej, Ministerstwo Kultury i Sztuki oraz naczelną radę programów artystycznych telewizji. Jury pod przewodnictwem S.Marczak-Oborskiego nie przyznało pierwszej nagrody. Drugą otrzymała J.Kulmowa za sztukę : Zielony Amadeo, a trzecią E.Niziurski za sztukę : Wakacje z intruzami. Trzy wyróżnienia otrzymali : K.Jeżewska za sztukę : Pierścień i róża /według Thackeraya/ J.Korczakowska za sztukę : Trudny wiek i Z.Kuthan za sztukę : Stary doktor.

Tryb.Ludu, nr 306.-

4 21 -<----- Wizyta grupy pisarzy węgierskich w składzie: Laszlo Iles, Gyorgy Ronai i Zoltan Zelk.

<----- "Tryb.Ludu", nr 306://rcin.org.pl

5 - 8

I Międzynarodowy Zjazd Tłumaczy Polskiej Literatury Pięknej zorganizowany w Warszawie przez Agencję Autorską przy współpracy Ministerstwa Kultury i Sztuki, Stowarzyszenia Autorów ZAIKS oraz Polskiego PEN-clubu. W zjeździe uczestniczyło 60 tłumaczy z następujących krajów : Anglii, Bułgarii, Czechosłowacji, Finlandii, Francji, Hiszpanii, Holandii, Izraela, Japonii, Jugosławii, Meksyku, Mongolii, NRD, NRF, Rumunii, Szwajcarii, Szwecji, USA, Węgier, Włoch, ZSRR. Obrady zjazdu otworzył prezes ZAIKS-u S.R. Dobrowolski. W imieniu rządu powitał uczestników zjazdu minister Kultury i Sztuki L. Motyka. Okolicznościowe przemówienia wygłosili także : prezes Polskiego PRN-clubu J. Parandowski i prezes Międzynarodowej Federacji Tłumaczy /FIT/ Z. Gorian (Jugosławia). Referaty wygłosili : J. Iwaszkiewicz Przekłady jako środek łączności między narodami, M. Rusinek : Zasięg polskiej literatury we współczesnym świecie, drugiego dnia : W. Maciąg : Proza polska XX-lecia, A. Międzyrzecki : Poezja polska w XX-leciu. Ponadto A. Lam mówił o twórczości literackiej młodego pokolenia, a trzeciego dnia E. Csató o dramaturgii powojennej. Dyskusja toczyła się w języku polskim. Na zakończenie zjazdu odbył się wieczór poezji polskiej. Uczestnicy zjazdu wysłali na ręce L. Motyki depeszę, w której przekazali gorące podziękowania za gościnność i serdeczne przyjęcie jakiego doznali w Polsce. Czwartego listopada otwarto w Domu Pod Królami w Warszawie wystawę przekładów literatury polskiej w XX-leciu.

Piątego listopada w godzinach wieczornych minister L. Motyka wydał w Jabłonnie przyjęcie na cześć uczestników zjazdu.

Z okazji zjazdu Stowarzyszenie Autorów ZAIKS przyznało nagrody : J. Pilarzowi /CSRS/ za całokształt pracy nad przekładami polskiej poezji i J. Osmanisowi /ZSRR/ za przekład Pana Tadeusza A. Mickiewicza na język łotewski.

// Tryb. Ludu, nr 204; 306; 307; 308; 309; 310; 311. - Życie Warsz., nr 265; 266; 273. -
// B. Sowińska. Życie Warsz., nr 269. - A. Lam : I nie miłować ciężko... Współcze-
//

sność, nr 23.-Życie lit., nr 31; nr 41.-

- 6 V Konkurs na debiut dramaturgiczny zorganizowany przez teatr Ateneum w Warszawie oraz redakcje dzienników : "Trybuna Ludu", "Życie Warszawy", "Sztandar Młodych" i dwutygodnik "Teatr". Jury w składzie : E.Csato, A.Grodzicki, A.Hausbrandt, A.Jarecki, M.Kosińska, H.Maksara, J.Sokołowski, J.A.Szczepański i R.Szydłowski postanowiło nie przyznawać pierwszej nagrody i udzielić honorowego wyróżnienia sztuce B.Kurowskiego z Olsztyna : Niespokojny step. Jednocześnie postanowiono zmienić kalendarz konkursowy. Ostateczny termin nadsyłania prac na VI konkurs upłynie 30 IX 1966 r., a ogłoszenie wyników nastąpi 2 I 1967 r. Nagrodzona sztuka zostanie wprowadzona do repertuaru teatru Ateneum w sezonie 1967 - 68 .

Życie Warsz., nr 94.-Życie lit., nr 16.-Życie Warsz., nr 274.-

- 7 - ~~Wskazanie się~~ Dwusetnygo numeru dwutygodnika "Współczesność". Jubileuszowy numer pisma zawierał artykuły i wypowiedzi większości współredaktorów i stałych współpracowników pisma. Początkom "Współczesności" poświęcony był wspomnieniowy artykuł E.Kabatca : Podsumowanie tęsknot.

E.Kabatec : Podsumowanie tęsknot. Współczesność, nr 23.-

- 13 - Odnaczenie Janusza Przymanowskiego pułkownika - literata i publicysty Orderem Sztandaru Pracy II klasy, przyznanym mu przez Radę Państwa na wniosek Ministerstwa Obrony Narodowej, za całokształt twórczości literacko-publicystycznej i działalności społecznej. Dekoracji dokonał szef Głównego Zarządu Politycznego Wojska Polskiego generał dywizji J.Urbano-wicz.

"
Tryb.Ludu, nr 316.-

- 15 - Odchody dwusetlecia Sceny Narodowej.

Piętnastego listopada w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie odbyła się dyskusja na temat teatru stanisławskiego zorganizowana przez Sekcję Historii Warszawy Towarzystwa Miłośników Historii. Dyskusję zagaili : B. Leśnodorski i M. Klimowicz.

Od szesnastego do osiemnastego listopada w Instytucie Sztuki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie odbyła się sesja naukowa poświęcona podsumowaniu badań nad teatrem stanisławskim, zorganizowana przez Zakład Historii i Teorii Teatru Polskiej Akademii Nauk. Obrady otworzył J. Toeplitz. Wygłoszono referaty : J. Kott : Główne problemy teatru w dobie Oświecenia, M. Klimowicz : Teatr warszawski w latach 1774 - 1778, Z. Raszewski : Dzieje teatru w latach 1779 - 1788. W ostatnim dniu obrad odbyło się uroczyste spotkanie uczestników sesji z zespołem Teatru Narodowego. Na spotkanie to przybył także kierownik Wadziaku Kultury KC PZPR W. Kraśko.

Dziewiętnastego listopada nastąpiło otwarcie Teatru Wielkiego w Warszawie. Otwarcia dokonał Minister Kultury i Sztuki L. Motyka. Jednocześnie odbyła się inauguracja działalności Muzeum Teatralnego mieszczącego się w gmachu teatru. Zespół Teatru Wielkiego wystąpił z premierami tak zwanego cyklu otwarcia : dwudziestego listopada wystawiono Straszny dwór S. Moniuszki, dwudziestego pierwszego Halkę S. Moniuszki, dwudziestego drugiego Pana Twardowskiego L. Różyckiego i dwudziestego trzeciego Króla Rogera K. Szymanowskiego.

Współczesność, nr 24. - Roczn. lit. n. s. 593-594. -

"

16 - 20 - Konferencja naukowa na temat historii i teorii powieści XIX i XX wieku zorganizowana w Warszawie przez Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. W konferencji wzięli udział przedstawiciele Instytutu Literatury Rosyjskiej /Puszkowski Dom/ z Leningradu oraz Instytutu Literatury Światowej im. Gorkiego z Moskwy. Wygłoszono następujące referaty : G. M. Friedlander : Główne etapy powieści rosyjskiej XIX wieku, M. Żmigrodzka : Polska powieść biedermeierowska, H. Markiewicz : Antynomie powieści realistycznej

nej, B. Bialik : Powieść rosyjska początków XX wieku, M. Głowiński : Sytuacja powieści młodopolskiej, L. F. Jerszow : Tradycje rosyjskiej powieści klasycznej a powieść radziecka.

Rocz.lit., s. 593.-

16 XI - ← W i z y t a p i s a r z y r a d z i e c k i c h :
A l e k s e j a A r b u z o w a i L v a N i k u l i n a
← "Życie Warsz.", nr 275

17 XII - ← W i z y t a d e l e g a c j i p i s a r z y c h i Ń -
s k i c h p o d p r z e w o d n i c t w e m L i d z i -
c h u a.
← "Życie Warsz.", nr 275

17 - 26 XII

mie

- Polemika wokół wystąpienia Artura Sandauera na Kongresie Comesu w Rzymie. W przemówieniu wygłoszonym na Kongresie w Rzymie (7 X 1965 r.), który poświęcony był tematowi : Awangarda wczorajsza i dzisiejsza A. Sandauer zawarł swe przemyślenia dotyczące istoty nowoczesnej sztuki. Za najważniejszą jej cechę uznał krytyk powszechne odrzucenie założeń deistycznych, konstytutywnych dla sztuki epok minionych. Gwałtowny rozwój nauki postawił, zdaniem krytyka, kulturę europejską ostatnich dwóch stuleci "wobec zagadnienia śmierci Boga". "Wspólnym celem - pisał Sandauer - jakiby wytyczyły sobie nauka i sztuka naszego wieku, byłoby zatem uczłowieczenie dotąd boskiego - świata". Druga, bardziej szczegółowa część artykułu dotyczyła problemu propagowania polskiej książki za granicą. Stwierdzając nienajlepszy stan w tej dziedzinie, wskazał Sandauer, że większość wydawców zachodnich wybiera do tłumaczenia książki pisarzy polskich według określonego klucza politycznego, preferując te pozycje, które zawierają fragmenty krytyczne, albo wręcz wrogie wobec naszego ustroju. Polemicznie ustosunkował się do tej wypowiedzi Sandauera opublikowanej we "Współczesności" (nr 23) J. S. Sito w artykule : W odpowiedzi na przemówienie "Współczesność", nr 24). Sito zakwestionował twierdzenie Sandauera, że wyborem tłumaczonych na Zachodzie książek polskich pisarzy rządzą racje polityczne, podając jako przykłady obalające tę tezę tłumaczenia książek J. Iwaszkiewicza, M. Dąbrowskiej, S. Lema, Z. Herberta, T. Różewicza, J. Parandowskiego czy B. Schulza. Sito zarzucił również Sandauerowi, że jego koncepcja "śmierci Boga" w kulturze europejskiej nie wytrzymuje konfrontacji z rzeczywistością. Redakcja opatrzyła artykuł krytyka przypisem : "Głos polemiczny

J.S.Sito publikujemy jako indywidualne stanowisko autora". W odpowiedzi A.Sandauer w artykule : Rozprawa z kibicem (Współczesność, nr 25-26) zaatakował zarówno wystąpienie J.S.Sito, jak i jego twórczość poetycką, prostując szereg błędów i przeinaczeń popełnionych przez polemistę, niesłusznie pretendującego, zdaniem Sandauera, do miana erudyty. W sprawie recepcji polskiej literatury w świecie podtrzymał krytyk swą poprzednią opinię, stwierdzając, że "literatura naszego kraju - jak i innych krajów socjalistycznych - jest przedmiotem nie tylko zainteresowań rzeczowych, które w jak najwyższym stopniu cenię, ale i światowej rozgrywki, gdzie nie o walory artystyczne bynajmniej chodzi". Opinię tę poparł Sandauer przykładem książki J.Kotta : Szekspir współczesny, której międzynarodowa kariera spowodowana jest, zdaniem Sandauera, łatwą do odczytania sferą aluzji politycznoustrojowych. W liście do redakcji "Współczesności" (nr 25 - 26) J.S.S. to stwierdził, że artykuł Sandauera nie podważał jego tez w związku z czym nie ma zamiaru polemizować dalej ani prostować różnorodnych gaff swojego przeciwnika. "Zajęte przez A.Sandauera ^{stanowisko} - oświadczył - przyjmuję do wiadomości". JOT w rubryce : Z pracy (Kultura, nr 52) opatrzył tę wypowiedź uwagą : "Czyli ja, J.S.Sito nie będę się zniżał do Artura Sandauera. Sytuacja zbyt humorystyczna, aby ją trzeba było komentować."

A.Sandauer : Przemówienie na Kongresie Comesu. Współczesność 176-30 XI, nr 23.- J.S.Sito : W odpowiedzi na przemówienie. Współczesność 1-14 XII, nr 24.- A.Sandauer : Rozprawa z kibicem. Współczesność 15-31 XII, nr 25-26.- J.S.Sito : W odpowiedzi. Współczesność 15-31 XII, nr 25-26.- JOT : Z prasy. Kultura 26 XII, nr 52.-

— Obchody czterdziestej rocznicy śmierci Stefana Żeromskiego. W Domu Literatury w Warszawie odbył się wieczór poświęcony twórczości pisarza. Dwudziestego listopada przedstawiciele Związku Literatów Polskich złożyli kwiaty na grobie pisarza.

"Rocz.lit.", s. 593, 594.-

17 - Dziesięciolecie śmierci Wacława Borowego. Na Uniwersytecie Warszawskim odbył się uroczysty wieczór poświęcony pamięci uczonego. O Wacławie Borowym mówili : J. Krzyżenowski, M. Straszewska i S. Treugutt.

"Rocz.lit.", s. 593.-
"

21 - Poranek poezji zorganizowany w siedzibie Stowarzyszenia Autorów ZAIKS w Warszawie. W poranku wzięło udział trzydziestu poetów.

"Rocz.lit.", s. 594.-
"

23 - Czterechsetlecie Teatru w Pułtusk. W czasie uroczystego wieczoru referat na temat dziejów teatru w Pułtusk wygłosił J. Lewański.

"M.K. Teatr", nr 24.- "Życie lit.", nr 50.- "Rocz.lit.", s. 594.-
"

25 - Zgon Stanisława Strugarka w Poznaniu. Zmarły był popularnym felietonistą radiowym.

"Tryb.Ludu", nr 328.- "Expr.Pozn.", nr 277; 278.-
"

25 - 28 - Festiwal kulturalny : VII Gdańskie Spotkania Jesienne zorganizowany przez Klub Studentów Wybrzeża "Żak". W czasie festiwalu rozstrzygnięto turniej epoezji społecznie zaangażowanej o nagrodę Czerwonej Róży, zorganizowany przez Klub Studentów Wybrzeża "Żak" i Komitet Wojewódzki Związku Młodzieży Socjalistycznej w Gdańsku. Jury w składzie : E. Bryll, M. Grzeńczak (przewodniczący), A. Międzyrzecki, A. Stern, W. Woroszyński i W. Wirpsza, postanowiło nie przyznawać nagród, natomiast przyznało równorzędne wyróżnienia (po 1 tys. zł) : K. Mętrakowi z Warszawy, Z. Strzałkowskiemu z Poznania, A. Wojciechowskiemu z Poznania, A. Zaniewskiemu z Warszawy/dwukrotnie/. Jednocześnie jury w składzie : S. Grochowiak, A. Lam, R. Matuszewski, A. Międzyrzecki, J. Przyboś (przewodniczący) i A. Stern, postanowiło jednogłośnie symboliczną nagrodę Pierścienia za całokształt dorobku poetyckiego przyznać R. Śliwonikowi, autorowi tomików

Ściany i dna, Rdzewienie rąk i Przyjdzie spokój. Nagrodę Peleryny za najciekawszy debiut roku otrzymał R. Drahan za tomik : W widnokregu kreta, nagrodę Pióra za najciekawszy tom poety Ziemi Zachodnich przyznano H. Raszce za tomik : Bliżej dna.

Współczesność, nr 24.-

25 - 4XII - Festiwal : I Warszawskie Spotkania Teatralne zorganizowany z inicjatywą Wydziału Kultury Prezydium Stołeczeńj Rday Narodowej. Festiwal zainaugurował Teatr im. Słowackiego z Krakowa przedstawieniem sztuki A. Ostrowskiego : Las. Otwierając imprezę przewodniczący Prezydium Rady Narodowej m. st. Warszawy J. Zarzycki podkreślił, że festiwal został zorganizowany dla uczczenia siedemsetlecia Warszawy i uroczystość dwuchsetlecia Sceny Narodowej. Oprócz Teatru im. Słowackiego z Krakowa wystąpiły : Teatr Rapsodyczny z Krakowa ze sztuką Bogusławskiego : Polonez, Teatr Ludowy z Nowej Huty ze sztuką Hołujca : Puste pole, Teatr im. Wyspiańskiego z Katowic ze sztuką według powieści Cervantesa : Don Kichot, Teatr im. Jaracza z Olsztyna ze sztuką Malapartego : Kaputt, Teatr Nowy z Łodzi ze sztuką Brechta : Życie Galileusza, Teatr Wybrzeża z Gdańska ze sztuką Albee'go : Kto się boi Wirginii Woolf ?, Teatr im. Węgierski z Białegostoku ze spektaklem : Siedmiu przeciw Tebom Ajschylosa i Antygony Sofoklesa, Teatr im. Osterwy z Gorzowa ze sztuką Lubomirskiego : Don Alvares i Wrocławskie Teatry Dramatyczne ze sztuką Norwida : Pierścień wielkiej damy.

/s/. Tryb. Ludu, nr 316; nr 328. - JASZCZ. /J. A. Szczepański/. Tryb. Ludu, nr 329; nr 336. - R. Szydłowski. Tryb. Ludu, nr 334; nr 339. - Życie Warsz., nr 227. I. Bołtuć. Kultura, nr 52. - J. Syski. Argumenty, nr 51 - 52. - Teatr, nr 24. - Życie Warsz., nr 283n-

- 26 — Sesja naukowa na temat twórczości A. Mickiewicza zorganizowana w Opolu przez Towarzystwo Literackie im. A. Mickiewicza, Wyższą Szkołę Pedagogiczną i Bibliotekę Wojewódzką w Opolu. Wygłoszono następujące referaty : W. Studencki : Główne nurty w romantyzmie europejskim, W. Kubacki : "Działy" Mickiewicza, I. Lewańska : Z dziejów Towarzystwa literackiego im. A. Mickiewicza.

"
Rocz. lit., s. 594.-
"

- 27 — Zgon Jana Bielatowicza w Londynie. Zmarły był publicystą, pisarzem i wydawcą. /Ur. 16 XI 1913 r./

"
Rocz. lit., s. 595.-
"

- 27 — Powstanie miesięcznika "Poezja". Nowy miesięcznik poświęcony jest zagadnieniom polskiej i światowej poezji. W skład redakcji weszli : M. Buczkówna, M. Grześczak (sekretarz), Z. Herbert, J. Z. Jakubowski (redaktor naczelny), T. Karpowicz (zastępca redaktora naczelnego), A. Międzyrzecki (zastępca redaktora naczelnego), J. Przyboś (zastępca redaktora naczelnego) i J. Rogoziński.

"
Współczesność, nr 23.-Rocz. polit. gosp. 1966, s. 802.-
"

- 30 — Rozstrzygnięcie Plebiscytu czytelniczego na najpopularniejszą książkę młodzieżową : "Orle Pióro" zorganizowanego przez Wydawnictwo Nasza Księgarnia, redakcję "Świata Młodych" i "Płomyka". Pierwsze miejsce w plebiscycie otrzymała książka M. Brandysa : Śladami Stasia i Nel.

"
Tryb. Ludu, nr 333.-Życie Warsz., nr 288.-
"

"
Płomyk, nr 9.-
"

- ← Konkurs na debiut literacko-publicystyczny ogłoszony przez Korespondencyjny Klub Młodych Pisarzy przy Zarządzie Wojewódzkim Związku Młodzieży Wiejskiej w Rzeszowie. Nagrodę w dziale prozy otrzymali J. F. Sękowski; w dziale poezji.- S. Guzek i T. Wojnicki.

← "Widnokrąg", nr 43.

Grudzień

(na powieść, opowiadanie, esej, reportaż, wspomnienie)

3 — Konkurs literacki ^{w 1964 r.} o tematyce opolskiej : Opolszczyzna - jej dzień nowy zorganizowany przez Oddział Związku Literatów i Wydział Kultury Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu. Jury w składzie : R. Hajduk, S. Kaźmierczak, W. Maciąg, W. Nawrocki, W. Szewczyk (przewodniczący), Cz. Wawrzyniak, Z. Zielonka i W. Żukrowski, przyznało następujące nagrody : w dziale prozy dwie pierwsze otrzymały : A. Markowa z ~~Opola~~ ~~sa~~ i M. Szypowska z ~~Warszawy~~, drugą : K. Koszutski z ~~Wrocławia~~, dwie trzecie : Z. Trziszka z ~~Zielonej Góry~~ i T. Jasiński z ~~Zielonej Góry~~ ; w dziale poezji ^{trzy} ~~dwie~~ drugie nagrody otrzymali : autor podpisany godłem Bard i W. Koszela z ~~Tarnobrzegu~~ oraz K. Szafarczyk z ~~Opola~~, dwie trzecie : Z. Strzałkowski z ~~Lublina~~ i B. Żurakowski z ~~Opola~~, dwa wyróżnienia : K. Koszutski z ~~Wrocławia~~ i E. Hajduk z ~~Lipin Śląskich~~ ; w dziale reportażu drugą nagrodę otrzymał S. Iwaszkiewicz z ~~Opola~~.

"Tryb. Ludu, nr 335. - Życie lit., nr 52. *

3 — Nagroda : Plakieta "Poglądów" / przyznawana przez kolegium redakcyjne dwutygodnika za osiągnięcia w pracy społecznej, literaturze i sztuce. Plakiety otrzymali : L. Balcerowski z Będzina, A. Loch z Chorzowa i A. Wydrzyński z Katowic.

"Poglądy, nr 23. - Dz, zach., nr 286. *

3 - 5 — XV Zjazd Delegatów Związku Literatów Polskich w Krakowie. W sali Prezydium Rady Narodowej miasta Krakowa rozpoczęły się obrady z udziałem przeszło stu przedstawicieli wszystkich środowisk literackich w Polsce. Poszczególne oddziały Związku Literatów Polskich reprezentowali : Bydgoszcz : A. Baszkowski i Z. Wróbel, Gdańsk : R. Ostrowska i B. Fac,

Katowice : W.Nawrocki, J.Pierzchała i W.Szewczyk, Koszalin : Z.Kiwka,
 Kraków : W.Bodnicki, K.Filipowicz, Z.Greń, T.Hołuż, T.Kudliński, J.Kurczab,
 J.Lovell, W.Machejek, W.Maciąg, S.Otwinowski, J.J.Szczepański, M.Traczewska
 H.Vogler, Łódź : T.Gicgier, W.Jażdżyński, J.Koprowski, T.Papier i M.Pie-
 cjał, Opole : S.Chmielnicki i J.Goczko, Poznań : P.Bystrzycki, G.Górni-
 cki, T.Kraszewski i E.Naganowski, Szczecin : H.Raszka i W.Rogowski,
 Warszawa : H.Auderska, H.Bereza, F.Bieńkowska, Z.Bieńkowski, J.Bocheński,
 K.Brandys, A.Braun, J.Brzechwa, E.Bryll, Cz.Centkiewicz, B.Czeszko, S.R.Do-
 browolski, W.Drewnowski, J.Dziarnowska, S.Flukowski, J.M.Gisges, J.W.Grab-
 ski, J.Hen, J.Iwaszkiewicz, M.Jastrun, J.Jurandot, R.Karst, A.Kijowski, L.Ko-
 łakowski, T.Konwicki, K.Korcelli, J.Kraśniński, J.Krzysztoń, T.Łopalewski,
 A.Maliszewski, A.Międzyrzecki, W.Natanson, B.Nawrocka, I.Newerly, A.Olcha,
 J.Parandowski, L.Pasternak, S.Polłak, J.Pomianowski, L.Przemski, J.Przyboś,
 J.Putrament, L.Rudnicki, M.Rusinek, A.Rymkiewicz, A.Słonimski, A.Słucki,
 J.Stefczyk, J.Strykowski, S.Szmaglewska, J.Spiewak, A.Tarn, W.Wirpsza,
 W.Woroszyński, S.Wygodzki, J.Łagórski, W.Zalewski, J.Ławieyski, W.Żukrowski
 i J.Żułowski, Zielona Góra : J.Koniusz.

Obrady zjazdu zagań prezes krakowskiego oddziału Związku Literatów
 Polskich S.Otwinowski, który przewodniczył obradom. Przemawiali także :
 I sekretarz Komitetu Wojewódzkiego PZPR w Krakowie Cz.Domagała i prze-
 wodniczący Prezydium Rady Narodowej miasta Krakowa Z.Skolicki. W imie-
 niu Komitetu Centralnego PZPR, rządu oraz Ministerstwa Kultury i Sztuki
 zjazd powitał minister L.Motyka. Referat sprawozdawczy wygłosił prezes
 Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich J.Iwaszkiewicz. Po refera-
 cie uczestnicy zjazdu wysłuchali sprawozdania komisji rewizyjnej, sądu
 koleżeńskiegó i komisji kwalifikacyjnej.

Z okazji zjazdu odbyło się w Krakowie wiele imprez i wieczorów autor-
 skich - między innymi trzeciego grudnia w sali Hołdu Pruskiego w Sukie-
 nicach odbyła się "biesiada literacka", a w Krakowskim Klubie Plastyka
 W.Maciąg prowadził wieczór autorski trzynastu pisarzy.

Czwartego grudnia wygłoszono referaty : T.Hołuż : Miejsce literatury współczesnej i J.M.Gisges : Zmiany w statucie Związku Literatów Polskich.

W dyskusji A.Kijowski nawiązał do potrzeby utworzenia nowego tygodnika literackiego w Warszawie. Niedostateczna ilość czasopism zmienia, zdaniem mówcy, charakter literatury. "Zanikają pewne jej gatunki. Zanika krytyka literacka w szerszym sensie, krytyka literacka szerszego lotu. /.../ W czasopismach, które tworzą się na gruncie wąskim, wytwarza się typ, jak najbardziej rozpowszechniony typ publicystyki, krytyki felietonowej, z konieczności wąskiej, powierzchownej, wraz z rozpowszechnianiem się tego gatunku twórczości odniża się lot ideowy literatury, obniża się jej powaga, jej odpowiedzialność, jej gatunkowy ciężar." Z.Stoberski postulował powstanie miesięcznika "Literatura światowa", poświęconego przekładom. Po referacie T.Hołuża z przemówieniem wystąpił A.Słonimski, który stwierdził między innymi, że byłaby wielka szkoda "gdyby ten Zjazd miał zakończyć się tylko na deklaracjach, który zostały tu wygłoszone, i które od lat czytujemy w prasie partyjnej. /.../ Dla dobra sprawy należałoby dać ogólniejszy obraz tego, co się stało w kulturze polskiej przez ostatnich parę lat". Do faktów pesymistycznych pisarz zaliczył powstanie tygodnika "Kultura", którego redakcja nie odpowiada, zdaniem Słonimskiego, dużej części środowiska warszawskiego. W odpowiedzi w imieniu "Kultury" wystąpił B.Czeszko stwierdzając pod adresem polemisty : "Kolega Słonimski ma nam komunistom za złe, że wypowiedzi nasze z tej trybuny nie pozostają w generalnej sprzeczności z linią partii w świecie polityki kulturalnej. Zarzuca nam też, że nie wypowiadamy myśli autentycznych, lecz zdalnie, nieraz aż zbyt zdalnie, kierowani jesteśmy przez nasze władze partyjne. Z niezwykłą lekkością udzielił sobie kolega Słonimski prawa do pogardy, przyznając nam, pisarzom należącym do partii rolę przyrządów fonograficznych. Nie pojmuję też dlaczego to myśli jednych ludzi, ponieważ zrodził je utopijny humanizm, mają wysoką rangę autentyzmu, a myśli innych, inne miary ideowe stosujących, pozbawione być mają tej rangi."

Polemicznie do wystąpienia Słonimskiego ustosunkowali się także W. Machejek i W. Sokorski. Machejek stwierdził między innymi: "Kto dał prawo negocjowania sumienia tym, którzy w tej czy w innej sprawie solidaryzują się z partią a nie z nim? Kolega Słonimski zarzuca także partii, że obdziela sympatiami ludzi jemu niemiłych. Ale partia nie chce przyjmować za sojuszników tych, którzy by chcieli jej narzucić swe poglądy. Partia wybiera sobie sama sojuszników. Wierzę, że im wszechstronnie je będziemy patrzeć na świat w całej jego złożoności, tym więcej będziemy rozumieć i tym mniej będziemy skrępowani w walce o literaturę świadomą swoich celów."

Ponadto w dyskusji udział wzięli: Cz. Centkiewicz, M. Rusinek, B. Nawrocka, A. Olcha, J. Koprowski, J. Zagórski, L. Bądkowski, J. Spiewak, J. J. Szczepański, T. Drewnowski, W. Babinicz, T. Kajan, W. Rogowski, J. Papuga, S. Otwinowski, K. Brandys, W. Woroszyński, A. Międzyrzecki, M. Szypowska, M. Warneńska, J. Zawieyski, W. Wnuk, T. Kudliński, J. Lovell, L. Kołakowski, J. Żuławski, J. Putrament i J. Iwaszkiewicz. Po dyskusji na wniosek Komisji Rewizyjnej udzielono absolutorium ustępującemu Zarządowi Głównemu i przystąpiono do wyborów nowych władz związkowych. Prezesem wybrano ponownie J. Iwaszkiewicza. Zjazd wybrał także Zarząd Główny, Główną Komisję Rewizyjną, Główny Sąd Koleżeński i Komisję Kwalifikacyjną. W skład nowego Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich weszli: A. Braun, Cz. Centkiewicz, J. Dobraczyński, J. Dziarnowska, J. M. Gisges, T. Hołuj, J. Jurandot, E. Kabatc, J. Koprowski, J. Kosiński, W. Machejek, A. Maliszewski, A. Międzyrzecki, A. Olcha, J. Przyboś, J. Putrament, W. Szewczyk, M. Szypowska, J. Zagórski i W. Żukrowski. Na zastępców członków ZG ZLP wybrano: P. Bystrzyckiego, B. Nawrocką, R. Ostrowską i A. Rymkiewicza. Zgodnie z nowym statutem w skład Zarządu Głównego wchodzi prezesi wszystkich oddziałów terenowych Związku Literatów Polskich.

Obrady zjazdu zamknął prezes ZG ZLP J. Iwaszkiewicz.

Zjazd wystąpił z inicjatywą zwołania jesienią 1966 roku Kongresu Kultury Polskiej. Wniosek w tej sprawie stwierdzał, że kongres ten byłby zamknięty.

ciem obchodów 1000 - lecia Państwa Polskiego, a jego celem powinien być przegląd dorobku naszej kultury. Ponadto przyjęto szereg innych wniosków, dotyczących między innymi ustalenia dorocznej nagrody literackiej im. W. Macha dla młodych pisarzy, zwołania zjazdu młodych pisarzy, powołania nowego tygodnika literackiego i pisma poświęconego przekładom, prawnego uregulowania statusu społecznego pisarzy, budowy domu dla sędziwych pisarzy, emerytur i wymiany zagranicznej. Zjazd udzielił pełnego poparcia apelowi E. Szemburg-Zarembiny o uczczenie pamięci bohaterskich dzieci i młodzieży polskiej - ofiar walki o wolność.

Uczestnicy Zjazdu uchwalili ponadto Apel do pisarzy świata w sprawie wojny w Wietnamie, w którym czytamy :

" Pisarze polscy wyrażają swój sprzeciw w obliczu dramatycznej sytuacji narodu wietnamskiego, nękanego nieustannie napaściami wojennymi militarnymi sił amerykańskiego imperializmu. Pokójowe, wolne od użycie przemocy rozwiązanie sprawy Wietnamu jest w interesie wszystkich narodów, w szczególności, rzecz jasna, narodu wietnamskiego, udręczonego wojną i walczącego o należne mu prawo do swobodnego rozstrzygnięcia o swoim losie. Wzywamy pisarzy świata wszystkich krajów i wszystkich poglądów do wyrażenia solidarności z narodem wietnamskim, do potępienia agresji w imię drogich nam wszystkim ideałów humanistycznych, w imię woli pokoju, który ożywia ludzkość współczesną!

Uchwalono także Rezolucję w sprawie zagrożenia pokoju przez NRF.

"Pisarze polscy, zgromadzeni na walnym zjeździe w Krakowie - czytamy w niej - przyjmują z najwyższym niepokojem wiadomości o fakcie groźnym dla sprawy pokoju i interesów Polski, o obecności broni atomowej na terenie NRF. Pisarze, solidarnie z całym narodem, popierają wysiłki rządu PRL, budzące czujność społeczeństwa i czujność opinii międzynarodowej wobec wszystkich działań podejmowanych w NRF, wrogich Polsce i wrogich sprawie pokoju w Europie. Jednocześnie z radością i zadowoleniem witamy wszystkie głosy i inicjatywy polityczne, które w NRF sprzeciwiają się wojennym i zaborczym

tendencjom, żywionym nadal w tym kraju. Uważamy za korzystne i potrzebne szukanie kontaktów i dialogu ze wszystkimi siłami, które w NRF pragną pokojowego współżycia i porozumienia z Polską, przy uznaniu nienaruszalności naszych granic."

Pośród licznych głosów prasowych na temat zjazdu polemikę wywołał artykuł W. Sadkowskiego : Po krakowskim zjeździe literatów zamieszczony w numerze 342 "Trybuny Ludu". W artykule tym autor poruszył między innymi sprawę konieczności powołania nowego pisma literackiego oraz sprawę atmosfery panującej w naszym życiu literackim. JOT w rubryce : Z prasy ("Kultura", nr 51) napisał o wystąpieniu Sadkowskiego : "W artykule tym daje się do zrozumienia, że nie cieszymy się zaufaniem. To zresztą prawda, bo istotnie nie cieszymy się zaufaniem Wolnej Europy, Dawida Halberstama, oraz grupki osób skompromitowanych swą działalnością w niedalekiej stosunkowo przedpaździernikowej przeszłości. Widzimy w tym wbrew "Trybunie Ludu" zjawisko pozytywne, należące do niewątpliwych aktywów pisma. Nasuwa się tylko pytanie : czyżby z łamów "Trybuny Ludu" zaczynały przemawiać sympatie i antypatie wyżej wymienionych ?" W następnym numerze "Kultury"/nr 52/ ukazało się wyjaśnienie redakcji, w którym stwierdzono, że artykuł Sadkowskiego naświetlał fałszywie sytuację w środowisku literackim i był obraźliwy dla pisarzy i publicystów zgrupowanych wokół "Kultury". Redakcja przestała również, że pod wpływem pierwszego impulsu oburzenia i "podżucia niezawinionej krzywdy użyliśmy sformułowań, które nie powinny być znaleźć się w druku. Szczerze nad tym ubolewamy. Jesteśmy przekonani, że incydenty takie zdarzać się nie powinny i zdarzać się nie będą, także i z tego powodu, że przyczyna nie będzie im dana."

" Życie lit., nr 50. - T. Hołuj : Miejsce literatury współczesnej. Życie lit., nr 50. - Głos ma : T. Drewnowski, W. Machejek, W. Sokorski, L. Kołakowski. Życie lit., nr 50. - J. Iwaszkiewicz. Tryb. Ludu, nr 336. - L. Motyka. Tryb. Ludu, nr 336. - W. Sadkowski : Po krakowskim zjeździe literatów. Tryb. Ludu, nr 342. - JOT. Kultura, nr 51. - Redakcja. Kultura, nr 52. - Tryb. Ludu, nr 337; nr 338. -

<http://rcin.org.pl>

4 - Czterdziestolecie śmierci Władysława Reymonta. Przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Sztuki, Związku Literatów Polskich, wydawnictw, instytucji kulturalnych, a także mieszkańców wsi Lipce, złożyli kwiaty na grobie pisarza na Cmentarzu Powązkowskim w Warszawie. Na budynku cechowym cechu krawców, do którego należał pisarz, przewodniczący Stołecznej Rady Narodowej J. Zarzycki odsłonił tablicę pamiątkową ku czci W. Reymonta.

Tryb. Ludu, nr 337. - Życie Warsz., nr 229; nr 290; nr 292. - A. Kaczmarek. Tyg. kult., nr 50. - Pomorze, nr 23. - K. Czekański. Kierunki, nr 47. -

6 - Dwunasta rocznica śmierci Konstantego I. Gałczyńskiego. Przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Sztuki, Związku Literatów Polskich, wydawnictw, organizacji młodzieżowych oraz czytelnicy złożyli kwiaty na grobie poety.

Tryb. Ludu, nr 339. - Rocz. lit., s. 596. -

8 - Wybranie Prezydium Zarządu Głównego Związku Literatów Polskich. Na posiedzeniu ZG ZLP wybrano także przewodniczącego Funduszu Literatury oraz przewodniczących komisji Zarządu Głównego. Wiceprezesami Związku Literatów Polskich zostali : Cz. Centkiewicz, A. Międzyrzecki, J. Putrament; sekretarzem : J. M. Gisges; skarbnikiem : J. Jurandot; zastępcą sekretarza : J. Dziarnowska; zastępcą skarbnika : A. Maliszewski, który jednocześnie wybrany został przewodniczącym Funduszu Literatury. W skład Prezydium weszli ponadto przedstawiciele dwóch najważniejszych pozawarszawskich oddziałów ZLP : T. Hołuj /Kraków/ i J. Koprowski /Łódź/.

Tryb. Ludu, nr 341. -

10 - Podpisanie w Paryżu Polsko - francuskiego programu wymiany kulturalnej, naukowej i technicznej na lata 1966 - 1967. Został podpisany w Paryżu.

Tryb. Ludu, nr 343. - Rocz. lit., nr 597. -

10 - 11 - Sesja naukowa na temat dawnego teatru w Polsce zorganizowana we Wrocławiu staraniem Działu Literatury Staropolskiej Instytutu Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk i Wydziału Kultury ^{Prezydium} Powiatowej Rady Narodowej miasta Wrocławia. Wygłoszono następujące referaty : J. Kołtuniakowa : Od mitu do moralitetu, W. Roszkowska : Z problematyki badawczej teatru wieku XVII i czasów saskich, T. Bienkowski : Na marginesie lektury staropolskich programów teatralnych, W. Korotaj : Staropolskie programy szkolne - zarys problematyki, M. Klimowicz : Główne problemy teatru czasów saskich w świetle najnowszych badań, P. Lewin : Intermedia białoruskie, ukraińskie i rosyjskie, ważniejsze cechy i różnice, J. Gołos : Zagadnienia muzyki w teatrze staropolskim, L. Flaśzen : Formy staropolskie w teatrze współczesnym.

" Roczn. Lit., s. 597. - W. Roszkowska: Staropolskie spotkanie teatralne. Priul. pdomist. 1966, nr 29.

11 - Nagroda Klubu Krytyki Teatralnej im. Boya za rok 1965, przyznawana za wybitne osiągnięcia w dziedzinie krytyki i publicystyki teatralnej. Dwie pierwsze nagrody otrzymali : A. Grodzicki /Życie Warszawy/ i Jan A. Szczępański /Trybuna Ludu/, dwie drugie : Z. Greń /Życie Literackie/ i J. Kełera /Odra/. Wręczenie nagród odbyło się szesnastego grudnia w Domu Dziennikarza w Warszawie.

" Tryb. Ludu, nr 343. -

14 - Wybranie nowego zarządu PEN- Klubu. W skład zarządu weszli : J. Brzechwa, T. Dehnel, S. Flukowski, W. J. Grabski, R. Kołoniecki, E. Kozikowski, T. Kudliński, K. Kumaniecki (wiceprezes), M. Lepecki (skarbnik), W. Natanson, A. Olcha, J. Parandowski (prezes), S. Pollak, J. Przyboś (wiceprezes), M. Rusinek (sekretarz), A. Słonimski, J. Zagórski, J. Zawieyski, B. Zieliński (przewodniczący Sekcji Tłumaczy), J. Dobraczyński (przewodniczący Komisji Rewizyjnej).

" Roczn. Lit., s. 597. -

- 14 - 15 - Konferencja naukowa na temat teorii powieści zorganizowana w Warszawie przez Instytut Badań Literackich Polskiej Akademii Nauk. Wygłoszono następujące referaty : J. Sławiński : Semantyka wypowiedzi narracyjnej, K. Bartoszyński : Z problematyki czasu w utworach epickich, M. Głowiński : Powieść jako metodologia powieści, T. Cieślikowska : Niektóre funkcje kompozycyjne monologu wewnętrznego we współczesnej prozie narracyjnej, U. Dąbska-Prokop : O niektórych konstrukcjach zdaniowych we współczesnej powieści, P. West : Podstawowa aparatura pojęciowa teorii epiki literackiej w teorii filmu fabularnego.

Rocz.lit., s. 597.-

- 17 - Podpisanie w Moskwie Planu współpracy kulturalnej i naukowej z ZSRR na lata 1966 - 1967 *został*

Rocz.polit.gosp. 1966, s. 802.-

17-21 - Delegacja pisarzy czechosłowackich w składzie: Karel Fabian, Bohuslav Strnadel, Cetina i Rudolf Skukalek przebywała w Polsce na zaproszenie Związku Literatów Polskich.

← "Tryb.Ludu", nr 354.

- 18 - Dziesięciolecie działalności Teatru Ludowego w Nowej Hucie. Z okazji jubileuszu teatr wystąpił z uroczystą premierą sztuki W. Majakowskiego: Mistrum - buffo.

Z. Greń : Teatr czy symbol. Życie lit., nr 50.-Rocz.lit., s. 598.-

- 21 - Powstanie Klubu Literackiego w Kielcach pod opieką Zarządu Oddziału Związku Literatów Polskich w Łodzi. Prezesem klubu został W. Babinicz.

Rocz.lit., s. 598.-

- 21 - Nagroda literacka : Wyróżnienie im.W.Broniewskiego ufundowana przez Radę Naczelną Zrzeszenia Studentów Polskich. Jury pod przewodnictwem S.R.Dobrowolskiego przyznało nagrodę U.Kozioł z Wrocławia, autorce tomów wierszy : W rytmie korzeni oraz Smuga i promień. Wyróżnienie wręczono laureatce w warszawskim klubie studenckim Hybrydy.

/b.rol././B.Roliński/.Tryb.Ludu,nr 354.-

- 24 - Zgon Jana Wyplera w Katowicach. Zmarły był pisarzem i tłumaczem./Ur.14V 1890 r./

S.Wilczek.Tryb.Rob.,nr 307.-Rocz.lit.,s.598,-

100
Dwudziestolecie istnienia dwutygodnika "Kamena" w Polsce Ludowej. Pierwszy powojenny numer pisma ukazał się w listopadzie 1945 roku, z czasem "Kamena" przekształciła się z miesięcznika poetyckiego w dwutygodnik kulturalno-społeczny, obejmujący swym zasięgiem województwa : lubelskie, rzeszowskie, kieleckie i białostockie. Dowodem rzszerzenia pązy społecznej pisma był przeszło trzykrotny wzrost nakładu w ciągu roku 1965. W jubileuszowym numerze /331-332/ zamieścili swe utwory między innymi : E.Szelburg-Zarembina, S.Wygodzki, W.Słobodnik, W.Babinicz i A.Kamieńska.

Jubileusz "Kameny". Życie lit., nr 50.-

- Konkurs na małoobsadowe słuchowisko radiowe zorganizowany przez redakcję programu trzeciego Polskiego Radia. Nagrody otrzymali : L.Legut (dwukrotnie), J.Koniusz, W.Kaider, J.Korczakowski. Konkurs miał charakter zamknięty. Tryb.Ludu,nr 361.-Życie Warsz.,nr 161.-Życie lit.,nr 37.-

- Nagroda literacka miesięcznika "Odra". Jury w składzie : Z.Hierowski, T.Karpowicz, Z.Kubikowski, T.Lutogniewski i W.Maciąg przyznało nagrodę H.Worcellowi za zbiór opowiadań : Najtrudniejszy język świata. Kontrkandydatem do nagrody był

E.Balcerzan jako autor powieści : Pobył. Nagroda wynosi 10 tys.zł.

Odra, nr 12. - Życie lit., nr 49. - Dok.pras., s.1078. -
" "

W roku 1965 ukazały się następujące książki, budzące specjalne zainteresowanie krytyki i czytelników : w dziedzinie poezji :

M. Białoszewski : Było i było. Warszawa. PIW. Tom został uznany za wydarzenie literackie, za ważną próbę "gruntownego przemodelowania języka poetyckiego", choć jednocześnie wzbudził wiele zastrzeżeń krytyki, zarzucającej autorowi wtórność i nieodkrywczość jego wizji poetyckiej oraz minimalizm poznawczy i brak czynnej poetyckiej samokontroli.

A. Pogonowska : Sytuacja ma rację. Poezja, nr 1. - W. P. Szymański : "Się nauczyłem nie przeżywać". /O poezji Mirona Białoszewskiego/. Tyg. powsz., nr 46.

A. K. Waśkiewicz : Kronika wypadków. Tyg. kult., nr 50. - R. Krynicki : Obroty pamięci. Nurt, nr 2. - E. Martuszewski : Brulion stanu biernego. Życie lit., nr 10. - J. Przyboś : Z powodu "Było i było" Mirona Białoszewskiego. Poezja, nr 3. - J. Trznadel : Było i było - jest, bo jest. Twórczość, nr 2. -

S. Grochowiak : Kanon. Warszawa. PIW. Tom odebrany jako sygnał uspokojenia stylistycznego twórcy, jako świadectwo jego dojrzałości poetyckiej. Tematyka wierszy obracała się wokół charakterystycznych dla Grochowiaka zagadnień : piękna i brzydoty, czystości i zbrukania, kruchości i mocy, rozkoszy i udręki, miłości i śmierci, a także problemów czasu i historii.

J. Lau. Kultura, nr 51. - J. Rogoziński : Mannichejczyk. Współczesność, nr 23. -

J. Iwaszkiewicz : Wiersze. Życie Warsz., nr 32. - R. Martuszewski : Kanon poetycki Grochowiaka. Życie lit., nr 4. - M. Wyka : Zasada pewnego kanonu. Twórczość, nr 3. -

J. Harasymowicz : Budowanie lasu. Warszawa. PIW. Za najważniejszy walor tego zbioru uznano wyraźną intencję do wyodrębnienia własnej osoby poetyckiej, odcinającej się od otoczenia oraz eksponowanie na tym tle osobliwości jej codziennej egzystencji. Charakterystyczna dla poety była wersja podmiotu lirycznego jako "leśnego człowieka" zbratanego z przyrodą, a

obok tego - gdy chodziło o tło miejskie - "niewinnego chuligana". Słabością tomu, zdaniem krytyki, były zbyt silne tendencje stylizatorskie.

U.Kozioł : Smuga i promień. Warszawa. LSW. Tom przyjęty z zainteresowaniem przez krytykę, podkreślającą zgodnie jego jednorodność stylistyczną oraz zawartą w nim ambitną próbę refleksji wokół poetyckiej filozofii, wokół pytań o istotę wiersza, o istotę i ograniczenia języka, w jakim się tworzy.

J.Łukasiewicz : Świat integralny. Odra, nr 12.-A.Pogonowska : Dwie poetki. Nowe Książki, nr 21.-J.Przyboś : Poetka prawdziwa. Tyg.kult., nr 49.-S.Baran-
czak : Gust ku zewnątrz. Nurt 1966, nr 1.-E. Martuszecki : Znaki myśli. Ży-
cie lit., nr 10.-A.Słucki. Współczesność, nr 5.-W.P.Szymański : Za Safoną -
przeciw retoryce. Twórczość, nr 2.-

J.Przyboś : Na znak. Warszawa. PIW. Najwybitniejszy tom w dorobku poetów starszej generacji, zbiór wierszy będący próbą wciąż nowego samokreślenia oraz zaprzeczenia sugestiom o skostnieniu w filozoficznych i formalnych rygorach awangardy krakowskiej. Tendencja ta wyraziła się z jednej strony w dążeniu do wszechogarniającej syntezy poetyckiej, z drugiej - w konsekwentnym pogłębianiu dociekań autoanalitycznych, w uporczywym drażnieniu własnego "ja", tropieniu jego niespodzianek i sekretów.

A.Gronczewski : Ironia i rytm. Współczesność, nr 21.-J.Kwiatkowski : Wszystko jedno. Życie lit., nr 51.-W.P.Szymański : Od - do /O poezji Juliana Przybosa/. Tyg.powsz., nr 38.-M.Wiśniewska : Lektury poetyckie. Nowe Książki, nr 20.-M.Wyka : Nowości poetyckie : Tyg.kult., nr 51.-J.Lew : Na znak. Kultura, nr 4.-

J.Horodyński : Głowa na pieńku. Wydawnictwo Literackie. Kraków. Tom uznany został za niespodziankę poetycką, gdyż autor we wcześniejszej twórczości nie wykraczał poza poprawną, konwencjonalną tematykę i konwencjonalne

środku wyrazu. Utwory zebrane w tomie koncentrowały się wokół problematyki śmierci.

J. Przyboś : Ważny tom poetycki. Kultura, nr 52. - J. Lau. Życie lit. 1966, nr 9. - M. Sprusiński : Miasta dalekie i bliskie. Nowe Książki, nr 2. -

W zakresie prozy ukazały się :

J. Bocheński : Tabu. Warszawa. Czytelnik. Tom prozy obyczajowej, ukazującej w trzech historycznych wariantach problematykę miłości. Książka spotkała się z żywą reakcją krytyki.

J. Przyboś : Złe o miłości. Życie Warsz., nr 286. - W. Sadkowski : Przezwidywanie, przeciw tabu. Tryb. Ludu, nr 260. - A. Strumiłowski : Czwarte tabu. Życie lit., nr 44. - M. Szpakowska : Miłość i strach. Współczesność, nr 21. - A. Wasilewski : Tristan i Izolda zweryfikowani. Kultura, nr 39. - Z. Żabicki : Bocheńskiego przypowieść o człowieku. Nowe Książki, nr 20. - K. Grzybowska : "Tabu" Bocheńskiego - niedoskonałość i mroki. Twórczość, nr 1. -

S. Dygat : Disneyland. Warszawa. PiW. Powieść stała się wydarzeniem literackim, bardziej jednak w opinii czytelników niż krytyków, którzy zarzucili autorowi obniżenie poziomu w porównaniu z jego wcześniejszymi książkami, szczególnie zaś z "Podróżą".

B. Czeszko : Kraina czarów. Kultura, nr 25. - Z. Irzyk : Zabawa w Disneyland. Kierunki, nr 24. - W. Maciąg. Życie lit., nr 25. - A. Mencwel : ...W rzeczy samej Disneyland. Twórczość, nr 11. - E. Olma : Gdzie się kończy Disneyland. Nurt, nr 6. - J. Przyboś : Dygat humorysta. Życie Warsz., nr 154. - W. Sadkowski : Kpi-na, gorycz, nadzieja. Tryb. Ludu, nr 190. - J. Susuł. Tyg. powsz., nr 28. - W. P. Szymański. Współczesność, nr 14. - S. Zieliński : Zabawa w zielone. Nowe Książki, nr 12. - J. Iwaszkiewicz. Życie Warsz., nr 62. -

K.Filipowicz : Ogród pana Nietzsche.^KWarszawa.Czytelnik.

Powieść dotyczy problemów moralnych związanych z dziedzictwem wojny w czasach współczesnych, a także odpowiedzialności narodu niemieckiego za zbrodnie hitlerizmu.

J.Katz : Poletko Kornela Filipowicza.["]Twórczość 1966, nr 3.-K.Koźniewski: Miniatura polityczna.["]Polityka, nr 12.-S.Lichański : Wśród kwiatów fałszywego raj.["]Tyg.kult., nr 7.-J.Przyboś : Nowa powieść Filipowicza.["]Życie Warszawy, nr 24.-J.Rohoziński : Echo świadomości.["]Kultura, nr 12.-A.Klimowicz : Zwyczajy człowiek.["]Nowe Książki, nr 4.-K.Rosner : Mały światek pana Nietzsche.["]Współczesność, nr 3.-J.Susuł : Krok Filipowicza.["]Tyg.powsz., nr 8.-J.Szczypka : Straszna cnota sprawiedliwości.["]Kierunki, nr 8.-

S.Grochowiak : Karabiny.Warszawa.Wydawnictwo MON. Powieść wzbudziła zainteresowanie jako próba nowego spojrzenia na problematykę związaną z pierwszymi latami władzy ludowej.Dość powszechnie podkreślano jednak psychologiczno-konstrukcyjne słabości tej książki.

E.Balcerzan : Karabiny kryją ziemię.["]Nurt, nr 3.-A.Bukowska : Ludzie w trybach historii.["]Współczesność, nr 13.-J.Danowski, Tyg.powsz., nr 28.-K.Mętrak: Kuszenie księdza Bruna albo przypowieść historiozoficzny² o polskiej rewolucji.["]Twórczość, nr 11.-M.Orski : Dwa pióra.["]Odra, nr 29.-S.Stanuch : Przypowieść o parcelacji.["]Życie lit., nr 29.-Z.Żybicki : Bóg, płeć i władza.["]Nowe Książki, nr 11.-

S.Lem : Cyboeriada.Kraków.Wydawnictwo Literackie. Bardzo ciepło przyjęty przez krytykę i czytelników tom opowiadań fantystyczno-groteskowych.

S.Cieślikowski : Jakie to są światy.["]Współczesność, nr 21.-S.Grochowiak : Jaki śmieszny Lem.["]Kultura, nr 39.-

H. Malewska : Apokryf rodzinny. Kraków. Znak. Książka uznana została za ważne i wybitne osiągnięcie pisarskie, za śmiały zamach na tradycję tak zwanej powieści rodzinnej. Efekt taki uzyskała autorka łącząc elementy kroniki rodzinnej z elementami socjologicznego eseju.

H. Bereza : Powieść rodzinna po nowemu. Twórczość, nr 10. - A. Bukowska : Hanny Malewskiej panorama pokoleń. Współczesność, nr 21. - L. Eustachiewicz. Kierunki, nr 34. - A. Gołubiew : Apokryf rodzinny, czyli przeszłość żyjąca w dniu dzisiejszym. Tyg. powsz., nr 33. - J. Górski. Kultura, nr 49. - K. Grzybowski. Życie lit., nr 29. - W. Sadkowski : Genealogie. Tryb. Ludu, nr 281. - A. Krasieński : Tradycja i przystosowanie. Nowe Książki, nr 3. -

T. Parnicki : I u możliwych dziwny. Powieść z wieku XVII. Warszawa. Pax. Kolejna książka pisarza, podobnie jak poprzednie bardzo swoista zarówno myślowo jak i formalnie. Luki i labirynty wiedzy historycznej stara się Parnicki wypełnić labiryntami literackich hipotez. W powieści wyobraźnię pisarza zapłodniły zagadki biografii Szekspira, Gustawa Adolfa i patriarchy Konstantynopola Lukarysa.

H. Bereza : Powieść Parnickiego. Tyg. kult., nr 35. - S. Cieślikowski : Jakie to są święty. Współczesność, nr 21. - P. Kuncewicz : Złoty mrok. Współczesność, nr 17. - J. Łukasiewicz. Tyg. powsz., nr 30. - A. Piotrowski : Królewski gambit Parnickiego. Życie lit., nr 40. - W. Billip : Niezwykła przygoda imć pana Zagłoby. Nowe Książki, nr 2. - W. Sadkowski : U wszystkich dziwny. Tryb. Ludu, nr 65. -

H. Worcell : Najtrudniejszy język świata. Katowice. Śląsk. Tom opowiadań z jednomyślną aprobatą przyjęty przez krytykę, czego formalnym wyrazem stała się nagroda miesięcznika "Odra". Podkreślano powszechnie poznawczą solidność i literacką precyzję tej prozy. Jej tematyka ogniskuje się

wokół problemów współżycia polsko-niemieckiego, z którymi miał autor do czynienia w czasie swego długoletniego pobytu na Ziemiach Zachodnich.

H. Bereza : Na motywach niemieckich. Nowe Książki, nr 21. - T. Burek : Znaki zapytania i niepokoju. Tyg. kult., nr 51. - W. Nawrocki : Poznaj zwykłą miarę. Kultura, nr 46. - J. Łukasiewicz : Propozycja Worcella. Współczesność 1966, nr 6. - J. Przyboś : Opowiadania Worcella. Życie Warsz., nr 3. - W. Szewczyk. Życie lit., nr 3. -

M. Nowakowski : Zapis. Warszawa. PIW. Nowy tom opowiadań młodego pisarza, wartościowy zdaniem krytyki również i dlatego, że w stopniu większym niż w dotychczasowej swej twórczości zajmuje w nim autor postawę dystansu wobec świata, który opisuje, świata tak zwanego marginesu społecznego.

J. Rohoziński : Różnice w widzeniu. Kultura, nr 51. - H. Bereza : Nasze dni i noce. Współczesność 1966, nr 4. - A. Mencwel : Epika w obrazkach. Polityka, nr 5. - B. Sowińska : Nie tylko "nieudacznicy". Życie Warsz., nr 7. - H. Zaworska : Udana książka o "nieudacznikach". Nowe Książki, nr 3. -

W dziedzinie eseistyki krytycznoliterackiej ukazały się :

J. Błoński : Widzieć jasno, w zachwyceniu. Szkic literacki o twórczości Prousta. Warszawa. PIW. Pierwsza polska publikacja książkowa poświęcona twórczości Prousta, w którym autor widzi prkursora współczesnej powieści autotematycznej. Książka uznana została za dojrzały przykład mądrej i potrzebnej eseistyki krytycznej.

Z. Bieńkowski : Błońskiego szkic o Prouście. Twórczość, nr 6. - A. Gronczewski : Współczesność, nr 15. - S. Hebanowski : Książka o Prouście. Nurt, nr 3. - J. Iwaszkiewicz : Książki o pisarzach. Życie Warsz., nr 129. - Z. Jareńko-Pytowska : Studium o twórczości Prousta. Nowe Książki, nr 14. - B. Mamoń : Tyg. powsz., nr 23. - K. Wyka : Jedność Prousta. Życie lit., nr 47. -

J. Kott : Szekspir współczesny. Warszawa. PIW. Częściowe /z pominięciem doraźnych recenzji/ wznowienie wydanych w 1961 r. Szkiców o Szekspirze, najpopularniejszej książki Roku Szekspirowskiego, wzbogacone o kilka nowych szkiców. Zdaniem krytyki, autora szczególnie fascynuje kulturowe zaplecze i "metafizyka" podtekstów erotycznych w dziełach Szekspira. Zgodnie podkreślano literackie walory szkiców.

K. Wyka : Łowy na kryteria. Warszawa. Czytelnik. Zbiór esejów krytycznoliterackich, zawierający dociekania Wyki na temat sztuki, literatury i nauki o literaturze. Uznanie krytyki wzbudziła bardzo osobista postawa autora, patrzącego na sprawy literatury przez pryzmat doświadczeń historycznych oraz piękna forma literacka esejów zawartych w tomie.

J. Goślicki : Życie lit., nr 15. - K. Mętrak : Eseje Kazimierza Wyki. Kultura, nr 18. - J. Trznadel : Krytyki nurt główny. Współczesność, nr 12. - M. Wang : Polonistyka, nr 5. - T. Wróblewska : Tyg. kult., nr 27. - H. Zaworska : "Rozrastające się na wszystkie strony." Nowe Książki, nr 12. -

W dziedzinie nauki o literaturze ukazały się :

H. Markiewicz : Główne problemy wiedzy o literaturze. Kraków. Wydawnictwo Literackie. Praca uznana za wybitne osiągnięcie polskiego literaturoznawstwa, posługująca się marksistowską aparaturą dla zweryfikowania i ustalenia wielu elementów nauki o literaturze.

M. Janion : Nauka i literatura. Nowe Książki, nr 18. - Z. Pędziński : Wiedza o literaturze. Tyg. kult., nr 37. - K. Wyka : Markiewicz, Porębski, Hutnikiewicz. Życie lit., nr 27. - Cz. Zgorzelski : U podstaw badań literackich. Tyg. powsz., nr 28. - J. Kmity : Na marginesie "Głównych problemów wiedzy o literaturze". Nurt, nr 2. -

A. Hutnikiewicz : Od czystej formy do literatury faktu. Główne teorie i programy literackie XX stulecia. Toruń. PWN. Książka w zamyśle popularyzatorska, ważna jednak, zdaniem krytyków, ze względu na swój pionierski charakter.

H. Kiechner : U źródeł sztuki współczesnej. Współczesność, nr 25/26. - Z. Pędziński : Urywki literackiego słownika XX wieku. Tyg. kult., nr 49. - M. Sprusiński : Kodeksy i doktryny. Nowe Książki, nr 19. - K. Wyka : Markiewicz, Porębski, Hutnikiewicz. Życie lit., nr 27. - J. Kotliński : O prądach i kierunkach w literaturze XX wieku. Polonistyka 1966, nr 1. -

J. Sławiński : Koncepcja języka poetyckiego awangardy krykowskiej. Wrocław. Ossolineum. Zdaniem krytyki. praca bardzo wartościowa i potrzebna, zapełniająca lukę w badaniach językowych określonych prądów literackich. Wyrazem uznania dla autora było przyznanie mu za tę pracę nagrody naukowej literackiej im. T. Mikulskiego.

Z. Bieńkowski : Klucz do awangardy. Kultura 1966, nr 8. -